

Ra Xuua Nana ra Xuua, ja ua yø hya bi 'yo't'i ngue te bi 'yøtra ra Jesucristo.

Rá Ts'unt'ɥ Oja øt'e ngue fadi hanja Oja.

¹ Nuna rá Ts'unt'ɥ Oja guehna øt'e ngue fadi hanja Oja na. Ya mi 'bɥ'mø mi nhohra ximhäi. 'Dap'ɥ 'bɥhm̄i Oja, pɛ 'nɛhna Oja na. ² Hante ngue di nhohra ximhäi, ya rá n'youi Oja. ³ Go bi hoqui gätho yø cosa ja na, tengutho bá ne Oja ngue bi nja. Nu hangu yø cosa ja ya, hin'yɥ n'na ra cosa ngue hinxti hoqui. ⁴ Nuna go bádi unna 'da'yo te na. Guehna xojpa yø mmɥi yø ja'i ngue da bádi ndana majuan̄i. Nuna bádi unna 'da'yo te, tengutho n'na ra nyot'i ngue xojpa yø mmɥi yø ja'i. ⁵ Nu ra nyot'i di yorbɥ ja ra 'bɛxui, pɛ hingui hätra 'bɛxui di 'berpabi'a gui yot'i.

⁶ Nuna Oja, bi mɛnhna n'na ra n'yohɥ ni hu ngue ra Xuua. ⁷ Bi mɛnhni ngue da xihyø ja'i te'o na da xojpa yø mmɥi yø ja'i. I nnepe ngue guehna da 'yɛc'ɛi gätho yø ja'i na. ⁸ Nuna ra Xuua, hinga guehna ja ngue da xojpa yø mmɥi yø ja'i na. Sinoque bi 'bɛnhni ngue da xihyø ja'i ndana da xojpa yø mmɥi yø ja'i. ⁹ Nuna bi zøcua ja ra ximhäi, guehna majuan̄i ngue xojpa yø mmɥi gätho yø ja'i na.

¹⁰ Nuna rá Ts'unt'ɥ Oja bi m'mɥcua ja ra ximhäi. Madague'a ngue go bi hocra ximhäi na, pɛ himbi bahyø ja'i te'o na. ¹¹ Bi m'mɥp'ɥ ja rá häi, pɛ himbi

nū manho yø mmɛnguh. 12 Pɛ nūya to gä bi nū manho, 'nɛ bi 'yɛc'ɛi ngue guehna ra Yante na, guehya bi unna nt'ɛdi bi gohi ngue yø basi Oja ya. 13 Nu'a i gohi ngue yø basi Oja yø ja'i, himma 'da'yo 'bɛi tengutho ga 'bɛhyø basi yø ja'i, ogue dra ja'itho xtä nnepe ngue bi njap'ɛ. Sinoque guesɛ Oja bi ne bi 'yøt'e ngue yø basi yø ja'i.

14 Nuna øt'e ngue fadi hanja Oja ya, bi nja'i na. Bi m'mɛcua dí 'bɛhmɛ. Pɛ dá nuhe ngue maguesɛ. Maguesɛ porque rá 'dants'unt'ɛ Oja. Gä majuaní te bi ma, 'nɛ hinha rá nzɛgui di mahyø ja'i. 15 Nuna ra Xuua, bi xihyø ja'i te'o na, bi 'yɛmbi:

—Nuna ya, guehna nmi mmangä m'mɛt'o naya. Porque ya xtä mangä ngue dí ɛna: “Nuna da ɛp'ɛ m'mɛfa, man'na tate na ngue nugä, porque hante ngue ga m'mɛcä, ya mi 'bɛhna”.

16 Nu'a te gä badi uni, gä di tocagah. Badi thijpatho rá mate badi uni hinha rá nzɛgui. 17 Conná nguehra Moisés bi fahrá ley Oja. Pɛ conná nguehra Jesucristo bi fahrá mate Oja, 'nɛ bi fahna ra hya majuaní. 18 Nuna Oja hijnam'mø to di nnu na. Hønt'a rá 'dants'unt'ɛ Oja bí 'bɛp'ɛ bí 'bɛhrá Papá, go bi ma hanja Oja na.

Ra Xuua nuna bi 'yøtra nxixya bi ma hanja na ra Jesucristo.

19 Nu'ɛ yø judío 'bɛt'o p'ɛ Jerusalén bi menhyø mmäcja bi mɛ yø n'yohɛ ja yø 'bɛfi p'ɛ ja ra nija. Bi map'ɛ 'bɛhra Xuua ngue bá änni te'o. 20 Ra Xuua p'ɛya, njuantho bi ma, bi 'yɛna:

—Hinga guecä na ra Cristo bá ɛx Oja ngue di ndast'abi —bi 'yɛna.

21 Mahømbi 'yännbɛya, bi 'yɛmbi:

—¿Pε te'o'i p'uya? ¿Ua gue gue'e nā rā pøngahya Elías?

Mi dahra Xuua p'uya, bi 'yεmbi:

—Hinga guēcä.

Bi 'yänni mahøn'a p'uya, bi 'yεmbi:

—Masque gue'e nā rā pøngahya ja ngue da εcua 'mø —bi 'yεmbi.

Bi 'yεnā mahøn'a p'uya:

—Hin'na.

²² Bi t'εmbuya:

—Pε ¿te'o'i p'uya? Dami xicje n'namhma ga haspahe rā hya'ü to xpā mεnngahe. Dami mā te'o'i.

²³ Mi dahra Xuua, bi 'yεnā:

—Go guēcä nā bi mmanā pøngahya Isaiás ngue bi 'yεnā: “Di m'ma'a n'na nc'ei ngue nts'edi di manā hya p'ü ja rā dapo. Da 'yεnā: Dami nsähü ya, porque ya ni ma da εp'ü rā Hmu”, bi 'yεnā.

²⁴ Nuya yø n'yohü bi ma bá nyau rā Xuua, guehya yø m'menhni yø fariseo ya. ²⁵ Mahømbi 'yännbaya, bi 'yεmbi:

—¿Pε hanja ngue guí øtra nxixya 'mø ngue hinga gue'e nā rā Cristo, ni xingrá Elías, ni xingrá pøngahya dí xi'i?

²⁶ Mi dahra Xuua, bi 'yεmbyø ja'i:

—Nugä dí øtra nxixya connā dehe. Pε nuua dí 'bähma, 'yo ua n'na nc'ei ngue hinguü fadi te'o.

²⁷ Nugä dá 'bet'o, pε nunā dí xi'ähü da εp'ü m'mefa nā. Man'na tate nā ngue nugä. ¿Harü gue ga sacä tengu nā?

²⁸ Gä guehya yø hya ja ua bi manā Xuua p'ü ja rā hnini Betábara, man'na nguadi rā dathe Jordán mambi øtra nxixya.

B̄i man̄na Xuua te'o na ra Jesús.

²⁹ M̄i hyaxp̄aya, b̄i n̄u ra Xuua ngue mmap'̄u ra Jesús da z̄omp'̄u ha 'b̄ai. Bi xihȳo ja'̄i p'̄aya, bi 'ȳemb̄i:

—N̄una ra n'yoh̄u bá ε̄cua ya, guehna da hn̄opa 'b̄ot'e n̄aya. Tengutho ra d̄e'yo thop'̄u ja ra n̄ija ngue pa m'm̄ot'e, d̄i njarb̄u na. Porque guehna bá p̄en'Oja na, ngue di hojpa ȳo ts'oqui ȳo ja'̄i 'b̄ai ḡá rá nḡani nx̄imh̄ai. ³⁰ Guehna dá mm̄anḡá 'm̄o dí xi'ah̄u n̄aya ngue dí ε̄na: “Nuḡá dá 'bet'o, p̄e bá ε̄p'̄u man'na ra n'yoh̄u t̄ate ngue nuḡá. Porque hante ngue ḡa m'm̄uc̄á, ya m̄i 'b̄uhna”. ³¹ Nuḡá xquet'a h̄inm̄i pac̄á te'o na t'ε̄mb̄i ra Cristo, p̄e bá 'benngui ngue ḡa xixyab̄i ȳo ja'̄i, 'n̄ε ḡa japi ḡátho ȳo judío ngue da bad̄i te'o na ra Cristo.

³² Mah̄omb̄i 'ȳenna Xuua:

—Dá nuḡá ra Esp̄iritu Santo bí 'ȳε mah̄ets'i tengutho n'na ra paloma ngue bi z̄op'̄u 'b̄áhra Jesús ngue d̄i n'youi. ³³ Nuḡá tobe h̄inm̄i pac̄á te'o na ra Cristo, p̄e nu'm̄o m̄ambá 'benngui ngue ḡa xixyab̄i ȳo ja'̄i conn̄a dehe, Oja bi 'ȳεngui: “N̄una ra n'yoh̄u gui nnurpi ngue da z̄ohra Esp̄iritu Santo p'̄u ja rá ya, guehna da japȳo ja'̄i ngue di hatra ts'edi ra Esp̄iritu Santo na”, bi 'ȳεngui. ³⁴ Nguna dá nuḡá ya, jan̄angue d̄adi jaḡa majuan̄i ngue guehna rá Ts'ant'̄u Oja na.

Ȳo m̄udi x̄adi ra Jesús.

³⁵ M̄i hyaxp̄aya, mah̄on'a 'b̄up'̄u ra Xuua n'youi yoho ȳo x̄adi. ³⁶ Nu'm̄o m̄i n̄u ngue bi thop'̄u ra Jesús, ra Xuua bi 'ȳεna:

—Nuna bá εcua ya, guehna bá pen'Oja ngue da nopa 'bøt'e yø ja'i na, tengutho ra de'yo thop'ua ja ra nija ngue pa m'møt'e.

³⁷ Nuna ra hya bi manna Xuua, mi zä mi 'yø'ua yoho yø xädi, bi denna Jesús. ³⁸ Ra Jesús bi nyεgui, bi nu ngue ni thenni. Bi 'yεmbya ni denni:

—¿Te guí hommi ya?

Nu'ua ni denni bi 'yεmbi:

—Ague grá xännbate, ¿hapua guí säya?

³⁹ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ma ga mmähä, ga ut'au.

Bi me p'uya, bi 'yuti hapua säya. Nu'a ra ora'a, ya mmap'ua 'det'a xudi. Pe ja bá the'inde p'ua bi zøni.

⁴⁰ Nuna n'na nc'ei bi 'yøde te mmanna Xuua, bi denna Jesús, guehna ra Andre rá n'yohua ra Bedu na. ⁴¹ Nuna ra Andre 'bexpi ma bá honná n'yohua Bedu. Bi 'yεmbi:

—Dá tingä'be ra Mesías —bi 'yεmbi.

Nuna ra Mesías i nne da ma ngue guehna ra Cristo bá εx Oja ngue di ndast'abi. ⁴² Nuna ra Andre p'uya, bi zixrá n'yohua p'ua 'bahra Jesús. Pe mi nu ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Gue'e grá Simu, rá ts'unt'ua'i ra Jonás. Nuya gdi hu ngue grá Cefas, 'nε gdi Bedu ya.

Ra Jesús bi zixra Lipe cona Natanael.

⁴³ Mi hyaxp'uya, bi map'ua ja ra häi Galilea ra Jesús. Hante ngue da ma, bi nthui ra Lipe, bi 'yεmbi:

—Ma ga mmεp'ua ga mmagä ague Lipe.

⁴⁴ Nuna ra Lipe, ra mmengu p'ua ja ra hnini Bet-saida. Xquet'a ra mmengu p'ua na ra Andre 'nεhra

Bedu. ⁴⁵ Nuna ra Lipe bi ma bá honna Natanael. Bi 'yemb̄i:

—Dá t̄ingã'be na ra n'yoh̄u mmamp'̄u ja ra Maça Libro bi 'yotra Moisés da gue'̄u mi'da yø pøngahya. Guehna rá ts'unt'̄u ra José, nuna ra Jesús ra mm̄engu Nazaret.

⁴⁶ Mi dahra Natanael, bi 'yena:

—Xip'̄u Nazaret, ¿ua da zã da pømp'̄u n'na nc'ei ngue xt̄anho?

Bi 'yenna Lipe p'̄uya:

—Gue mm̄exa guí nnu.

⁴⁷ Mi nu ra Jesús ngue mmap'̄u ra Natanael da guarb̄u 'b̄ai, bi 'yemb̄uya:

—Ya guí nnuh̄u ya, bá εcua n'na ra judío ngue majuan̄i xanho te ga 'yo, 'nε h̄ingra fehn̄itho.

⁴⁸ Ra Natanael bi 'yãnnb̄uya, bi 'yemb̄i:

—¿Hague go gn̄i paqūi?

Mi dahra Jesús, bi 'yemb̄i:

—Conque nu'mø tobe h̄imman̄i zo'i ra Lipe ya, dí nnu'i 'mø guí 'b̄ap'̄u 'b̄ahra za ngue ra igo.

⁴⁹ Bi 'yenna Natanael:

—Ague grã xãnnb̄ate, gue'e rá Ts'unt'̄u'i Oja. Gue'e rá dast'abi'i yø judío.

⁵⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yemb̄i:

—Hønt'a guí 'yεc'ε̄igūi'a ya, ngue dí xi'i ngue dí nnu'i 'mø guí 'b̄ap'̄u 'b̄ahra igo ya. A nuyá, man'na xanh̄enni yø cosa guí nnu ya, para ngue man'na gdi pad̄i xanho te'ogã.

⁵¹ Maħømbi 'yenna Jesús:

—Majuan̄i dí xi'ah̄u, guí nnuh̄u ngue da xohra c'amah̄ets'i ya. Yø anxε Oja p'̄uya, ni ma ni 'yεp'̄u 'b̄ahra N'yoh̄u bí 'yε mah̄ets'i.

2

Bì nja n'na rá nthatì p'ua ja rá hnìni Caná.

¹ Rá hyu pa p'uya, bì nja n'na rá nthatì p'ua ja rá hnìni Caná ngue rá häi Galilea. Xquet'a bì m'mup'ua ja rá nthatì rá mamá rá Jesús. ² Xquet'a bì ma mambita rá Jesús conyø xädi, ngue bì map'ua ha bì nja rá nthatì. ³ Mì guahra vino p'uya, bi 'yembrá mamá rá Jesús:

—Bi guahra vino —bi 'yembì.

⁴ Rá Jesús bi 'yena:

—Ague mamá, ¿hanja ngue go guí xic'a ya? Porque tobe hinguì sønna ora ngue tema hmeya ga øt'ä.

⁵ Pε rá mamá rá Jesús bi 'yembyø ja'i nu'ua 'uite:

—Damì 'yøt'e te gä da xi'ahua nu —bi 'yembì.

⁶ Mì jap'ua 'dato yø mamohi ngue yø do. Gue'ua di usa yø judío'ua ngue po rá dehe ga nxu'yε yø ja'i. N'na ngu n'na'ua p'uya häti goho 'däte ogue n'na ciento litro rá dehe. ⁷ Rá Jesús bi 'yembyø 'uite:

—Damì 'yushua rá dehe ya yø mamohi ja ua —bi 'yembì.

Bi yuspaya. ⁸ Rá Jesús bi 'yembì mahøn'a:

—A nuyá, hyaspaui zits'ua rá mmennigu ya, ngue da zä.

Bi hyaspabì p'uya. ⁹ Rá mmennigu p'uya, bi zä rá dehe ya xi gohi ngue rá vino. Pε hinguì padì ha bá tha rá vino. Nu'ua to bá ha rá dehe go padì hanja'ua. Rá mmennigu p'uya bi zonha novio. ¹⁰ Bi 'yembì:

—Gätho yø ja'i, rá mæditho di un'a rá vino xanho. Pε nu'ua to si rá vino 'mø ya bi zi xangu, ya di un'na rá vino hinga njuanì p'uya. Pε nu'i, man'na gue go xcá pestho rá hoga vino ngue rá nzeui.

11 Nuna ya guehna rá madi ra milagro bá ørbu ja ra hnini Caná ngue ra häi Galilea ra Jesús. Ja bi nequi p'ua ngue maguesε ra Jesús. Nu'ua yø xädi p'uya, man'na bi 'yεc'ei ngue guehna ra Cristo na.

12 M'mefa p'uya, bi map'ua ja ra hnini Capernaum, ni n'youi rá mamá, co 'nehyø n'yohu, conyø xädi. Ja bá m'map'ua njammj pa p'uya.

Rə Jesús bi 'yet'ua mǐ mpä p'ua thinnija.

13 Ya xmanguerpatho di nsänngo yø judío ngue ra pascua. Rə Jesús bi ma Jerusalén. 14 Nup'ua thinnija p'uya, bi dimp'ua'ua mǐ pä yø ndani 'nehyø de'yo, 'nehyø paloma. Hup'ua ja yø nthuts'i'ua di pøspa yø mēnyu yø ja'i yap'ua ni 'yεhε. 15 Mǐ nu te jap'ua, bi fat'a n'na ra nthahi ra Jesús ngue bi hyøn'athi gätho'ua mǐ mpä p'ua thinnija. 'Da i mε yø de'yo 'nehyø ndani. Nu'ua madi pähyø mēnyu p'uya, bi c'uaspabi yø mēnyu, bi 'yennba yø mεxa. 16 Nu'ua yø mäpaloma p'uya, bi 'yεmbi:

—Damǐ jucui ya te ja ua. 'Yo gui nnøpa täihu ua ja rá ngu ma Papágä.

17 Nu'ua yø xädi p'uya, bi zo yø mmui'a te nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro ngue εna: “Ma ga 'becä ma te ngue di nnu mansugä ni ngu”.

18 Nu'ua yø hmu yø judío p'uya, bi 'yørpa ra nt'änni, bi 'yεmbi:

—¿Tema milagro gui 'yurcahe n'namhma ga paçähe ngue'mø majuani Oja di 'da'i ra nt'edi'a te guí øt'e?

19 Mǐ dahra Jesús, bi 'yεna:

—Damǐ hyømhmu häi ra njja ja ua, 'ne nhyu patho gda høcä mahøn'a.

20 Nu'ua yø hmu yø judío p'uya, bi 'yεmbi:

—Nyote mā'dato nje_{ya} i nangra nija ja ua, 'nε go gui 'yεnā ngue nhyu patho gdi hoqui mahøn'a.

²¹ Pε nu'a ra nija bi manā ra Jesús, gue'a rá do'yo bi mā ngue da thømmi. ²² Janangue nu'mø mi bennate p'ua bi ma nt'ägui ra Jesús, bi zo yø mmui yø xädi'a te xi xifi. Bi badi ngue majuanī nā ra hya mmanā Maça Libro p'uya, 'nε'a te xi manā Jesús.

Rā Jesús parpabi yø n'yomfēni yø ja'i.

²³ Nunā ra Jesús ya 'bap'ua Jerusalén gā i nja ra ngo ngue ra pascua. Xangu yø ja'i bi 'yεc'ei ngue guehnā ra Cristo nā, porque nnu yø ja'i ngue hīnjonda zā da 'yøtyø milagro øtra Jesús. ²⁴ Pε nunā ra Jesús hīndi unna mmui ya yø ja'i ya, porque gā patho te mbēnyø ja'i. ²⁵ Hīmma hyoni to da xifi te ja rá n'yomfēni ra ja'i, porque pase te ja rá n'yomfēni n'na ra ja'i.

3

Rā Nicodemo bi nyai ra Jesús.

¹ Bi m'm'a n'na ra n'yohua ngue ra fariseo ni hu ngue ra Nicodemo. Guehnā n'na rá hmu yø judío nā. ² Bi ma n'na xui nā ra Nicodemo bá nyai ra Jesús. Bi 'yεmbi:

—Ague grā xännbate, dí pacāhe ngue bá pen'na'i Oja ngue gui nxänngahe. Porque hīnjonda zā da 'yøtyø milagro gui øt'e ngue'mø hīngui n'youi Oja.

³ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Majuanī dí xi'i, ngue ra ja'i hīmma 'da'yo di m'mui, hīnda zā da zo rá 'yε Oja.

⁴ Rā Nicodemo bi 'yänni ha ránja ra hya, bi 'yεmbi:

—Pe xina ra hya guí mma, ¿ha di njapi? ¿Ua da zä ngue ma'da'yo hõndi m'm'a n'na ra daja'i? ¿Ua da zä hõnda yarbja ra mmui ra mamá ngue ma'da'yo da mi?

⁵ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Majuani dí xi'i, jatho ngue da ma maxixyabi ra ja'i connä dehe 'nεhra Espíritu Santo di unna 'da'yo te, janangue da zo rá 'yε Oja ra ja'i. ⁶ Numø ja bi mihra basi ra ja'itho rá papá, xquetho ngue ra ja'itho ra basi. Pe para ngue ma'da'yo di m'mahra ja'i, hõndra Espíritu Santo da zä da 'yøt'a. ⁷ Yo gadi 'yøtho na ra hya dí xi'i. Gátho yø ja'i ja ngue ma'da'yo di m'mui. ⁸ Guí padí ngue ndap'a bi zä 'yo ra ndahi, nup'a go nne di ma. Guí øde ngue di hi, pε hinguí padí ha ni 'yεhε, ni xinguí padí ha ni ma. Njarbætho na ra Espíritu Santo di unna 'da'yo te ra ja'i ya, hĩndi nεqui.

⁹ Mi dahra Nicodemo, bi 'yεmbi:

—Hĩndí pacä hanja na ra hya guí mmanya.

¹⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Go grá xännbate p'a 'bæhyø judío, 'nε hinguí pahna ra hya dí xi'i ya. ¹¹ Majuani dí xi'i, dí mmangähe'a te dí pahme. Nuna te dí nnuhe, guehna dadi jahe majuani na. Pe hinguí εc'εihæ te dí mmangähe. ¹² Xi'mø ngue dí mmangä ya yø hya ja ngue di nja ua ja ra ximhäi, 'nε hinguí εc'εigahæ, ¿goma gue'mø ga xi'ahæ'a te bí ja mahεts'i gui 'yεc'εigahæ?

¹³ Hĩnjon xpæ mmengbæ mahεts'i, hĩnda hõndra N'yohæ bí 'yε mahεts'i da zä da ma te bí jap'a, porque ja rá ngump'a'a. ¹⁴ Nup'a ja ra dapo, ra Moisés bi hoca n'na ra c'εya ngue ra t'εgui, bi 'bä'ma

n'na ra za bi 'yεts'i. Di njarbatho ra N'yohu bí 'yε mahεts'i ya, i ja ngue da ma ma'ba'mi ra pont'i di ncuat'i. ¹⁵ Ja da thop'u, n'namhma ngue nu te'o gátho da 'yεc'ei, hīndi m'medi, sinoque di nja ra 'da'yo te para zantho.

Nuna Oja di mahyø ja'i 'b#cua ja ra ximhäi.

¹⁶ Janjuani ngue di ma Oja yø ja'i 'b#cua ja ra ximhäi. Janangue bá penhua rá 'dants'ant'u ngue da du, n'namhma ngue nu to gá da 'yεc'ei na, hīndi m'medi, sinoque di nja ra 'da'yo te para zantho. ¹⁷ Nuna Oja, hīmbi benhná Ts'ant'u ua ja ra ximhäi ngue da menhna castigo yø ja'i. Sinoque bá penhua ja ra ximhäi ngue da yanyø ja'i.

¹⁸ Nu to gá εc'εibi rá Ts'ant'u Oja, ya hīnda ma ra castigo. Pe nuya yø ja'i hīngui εc'ei, ya da ma ra castigo ngue hīngui εc'εibi rá 'dants'ant'u Oja. ¹⁹ Porque rá Ts'ant'u Oja bá εcua ja ra ximhäi, a nuya yø ja'i hīngui εc'ei ya, gue'a di ma masentencia yø ja'i'a. Tengutho n'na ra nyot'i di nεqui gátho yø cosa, njarbatho naya, bi japi bi bahyø ja'i ngue ja yø ts'oqui. Pe hīngui nnu manho yø ja'i nuya sifi ngue ja yø ts'oqui, porque xants'o te øt'e. ²⁰ Nu to gá øtra nts'o hīngui nnepe da fadi te øt'e. Janangue hīngui nnu manho brá Ts'ant'u Oja, 'nε hīngui nne da guarbu ha ya. ²¹ Pe nuya yø ja'i 'yo manho, cuarbu ha ya rá Ts'ant'u Oja. Porque nnepe da fadi ngue gue'a rá pähä Oja ørpabi yø ja'i.

Nuna ra Xuua bi 'yøtra nxixya, høn'a mma hanja ra Jesús.

²² M'mefa p'uya, bi mähä yø xädi ra Jesús, i mpa p'u ja ra häi Judea. Ja bá m'map'u njammī pa, ja bi ma maxixyabi p'u yø ja'i. ²³ Nuna ra Xuua xquet'a

m̄i øtra nxixya p'ʉ ja ra häi Enón, ha d̄i ntøt'ui ra häi Salim, porque xangu yø dehe pop'ʉ. Ja bí ɛp'ʉ yø ja'i ngue di xixyabi. ²⁴ Tobe him man̄i ma fädi ra Xuua 'mø m̄i nja naya.

²⁵ Nu 'da yø xädi ra Xuua, bi njun'mahyaui 'da yø judío ngue ndana man'na xanho ra nxixya øt'e.

²⁶ Bi ma da xihra Xuua p'ʉya, bi 'yɛmbi:

—Ague grá xänbäte, nuna ra n'yohʉ gá man'a m'mɛt'o, guehna gá nyaui nʉ man'na nguadi ra dathe Jordán, nuya gä ni map'ʉ yø ja'i badi xixyabi ya.

²⁷ Bi 'yɛnna Xuua p'ʉya:

—Nuna Oja, ya xpá nzänb̄i n'na ngu n'na ndana gue'a tate ngue m̄i da. ²⁸ Ya gá 'yøsehʉ te dá mangä m'mɛt'o, ngue hinga guecä drá Cristo bá ɛx Oja ngue d̄i ndast'abi. Sinoque bí ma ma'bet'ogä hante ngue da ɛ'a. ²⁹ Xi'mø ja ngue d̄i nthata n'na ra n'yohʉ, da ma ra hmute p'ʉ 'bahrá ndø. Nu'a rá amigo ra n'yohʉ p'ʉya, 'bäp'ʉ ngue øde te mma, di johya ngue ya da mɛ rá ndø ra hmute. Di njadä p'ʉya, dädi johya ngue d̄i ma yø ja'i p'ʉ 'bakra Jesús. ³⁰ A nuna, man'na di bahyø ja'i ngue tate na, nugä man'na gdä cocä häi.

Bi manna Xuua ngue bí 'yɛ mahɛts'i ra Jesús.

³¹ Nuna bí 'yɛ mahɛts'i, tate na ngue gätho. A nu ra ja'i ngue ra mmengu ua ja ra ximhäi, ya ra mmengu ua'a, 'nɛ mmanyø cosa ja ua ja ra ximhäi. Pɛ nu'a bí 'yɛ mahɛts'i tate'a ngue gätho. ³² 'Nɛ i mma te bi nnu'p'ʉ mahɛts'i. Nu'a ra hya bi øde, gue'a mman'a. Pɛ hinjongui ɛc'ɛi na ra hya i mma. ³³ Pɛ nuya yø ja'i bi 'yɛc'ɛi na ra hya na, guehya haxa njuani ngue majuan̄i te bi man'Oja conná

nguehna rā hya øde i hma. ³⁴ Nuna rā Jesús bá pen'Oja, rá hya Oja mmana. Hinha rá nzeui di hatra ts'edi rā Espiritu Santo rā Jesús. ³⁵ Nuna rā Papá di mahrá Ts'unt'u, 'nε bi unná ts'edi ngue di manda'a te gā ja ya. ³⁶ Nu rā ja'i dā 'yεc'εibi rá Ts'unt'u Oja ja rā 'da'yo te para zantho. Pε nu'a hinguī εc'εibi rá Ts'unt'u Oja, hīndi nthēui rā 'da'yo te rā ja'i, sinoque gue'a rā castigo dā ja Oja dā zāui.

4

Rā Jesús bi nthēui n'na rā xisu ngue rā mmengu Samaria.

¹ Bi bahyø fariseo ngue xangu yø xādi di petra Jesús, 'nε man'na xangu yø ja'i di xixyabi ngue rā Xuua. ² Pε hingo di jase rā nxixya rā Jesús, sinoque gue'u yø xādi di xixyabi yø ja'i. ³ Mī bahra Jesús ngue ya fadi te øt'e, bá εp'u Judea ngue i ma Galilea.

⁴ Mī ma p'uya, ja ngue dani nthop'u ja rā häi Samaria. ⁵ Nī ma dā zømp'u ja rā hnini Sicar ngue rā häi Samaria, ja orb'u n'na rá häi rā Jacob, nuna bi unná ts'unt'u José. ⁶ Nuna rā xequi na, jap'u n'na rā poso ngue t'εmbi bi hocra Jacob. Rā Jesús ya xpí yäp'u ja rā 'yu, bi mip'u ja rā poso. Ya 'dato nde'a rā ora'a. ⁷ Ya mī hup'u 'mø mī zø'a n'na rā xisu ngue rā mmengu Samaria, nī 'yεhra 'yai. Rā Jesús bi 'yεmbi:

—'Daqui ts'u rā dehe gā si —bi 'yεmbi.

⁸ Ya xi map'u bí ja rā hnini yø xādi rā Jesús ngue dā tānna hmε dā zi. ⁹ Nu'u yø judío di nnu man'uui yø mmengu Samaria, janangue nu'mø mī 'yähra dehe rā Jesús, rā xisu bi 'yεmbi:

—¿Hanja? Nu'i grá judío, 'nε guí äcra dehe guí si. A nugä p'aya drä mmεngugä Samaria.

¹⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Nu'mø ngue gdi padī te di un'Oja ya, ogue gdi padī te'o na ä'i ra dehe da zi, nu'i p'aya guí 'yäcra dehe guí si. A nugä p'aya ga 'da'i ra dehe di unna 'da'yo te.

¹¹ Mi dahra xisu, bi 'yεmbi:

—Ague zi'ue, pε hin'ya te gdi 'yähra dehe ngue xanhyε ra poso. ¿Ha guí hya'a ra dehe di unna 'da'yo te guí 'daqui? ¹² Nuna ma mboxitahε ra Jacob, bi zogahe na ra poso ja ua. Ja mi tuxua ra dehe mi si'a. Bi zi yø basi co 'nε'ε yø mbo'øni mi si, bi zi ra dehe. ¿Ua ma da'i ngue nu'a ya?

¹³ Mi dahra Jesús, bi 'yεna:

—Nu gätho yø ja'i da zi ra dehe ja ua, mahøndi ntuthe. ¹⁴ Pε nu ra ja'i da zi ra dehe ga ungä, hinjam'mø di ntuthe. Porque ra dehe dadī ungä, tengutho 'mø dí pøhra dehe mbo rá mmæi ra ja'i da zi ngue di unna 'da'yo te para zantho.

¹⁵ Mi dahra xisu p'aya, bi 'yεmbi:

—Ague zi'ue, dami 'dajna ra dehe guí mma, n'namhma ngue ya hinni mantho ga ntuthegä. 'Nε ya hinni mantho ga ma εcä ra 'yai ua ja ra poso ja ua.

¹⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ga 'yo, bá si ni damme, bá εcua p'aya.

¹⁷ Mi dahra xisu p'aya, bi 'yεna:

—Hinjo'o ma damme.

Ra Jesús bi 'yεmbi:

—Nu'a guí mmanya, majuanī'a ngue hinjo'o ni damme. ¹⁸ Porque ya rá cut'a ni damme xcá

m'məhmi. A nu'a guí 'bəhmi ya, h̄ingni ndò'a. Ja d̄i n̄equi p'əya ngue majuan̄i guí mma.

¹⁹ Bi 'yenna xisu 'mø mi 'yøde te sifi:

—Ague zi'ue, nup'ə nná b̄engä, ɛna gue gue'e n'na rá p̄ongahya Oja. ²⁰ Nuya ma mboxitagähe yø mm̄engu Samaria, mi thanne Oja ua ja rá nyuni ja ua. Pɛ nu'ah̄ə ngue gyø judíoh̄ə, guí ɛhm̄ə ngue nup'ə Jerusalén, gue'a rá x̄equi ja ngue d̄i nthanne Oja'a.

²¹ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Dami 'yɛc'ɛigui grá xisu, porque da 'yɛhra ora ngue gui thanneh̄ə rá Papá, pɛ himma hyoni guá ɛhm̄ə ua ja rá nyuni ja ua, ni x̄inga guerp'ə Jerusalén di ja ngue 'be gui mmähä. ²² Nu'ə yø mm̄engu Samaria h̄ingui pá Oja i thanne'ə. Pɛ yø judío i pá Oja i thanne. Porque Oja bi zänni ngue da p̄on'a n'na nc'ɛi rá judío ngue dra yante. ²³ Pɛ da 'yɛhra pa, 'nɛ ya guehra ora ja p'əya, ngue nu'ə majuan̄i da danne rá Papá, pɛ gue majuan̄i ngue yø mm̄əi da ndanne. Guehna nnepra Papá da 'yøt'e te'o ngue da danne naya. ²⁴ Nuna Oja, h̄indi n̄equi na ngue h̄in'yə rá do'yo. A nu'ə yø ja'i thanne Oja, pɛ gue majuan̄i ngue yø mm̄əi da ndanne.

²⁵ Mi dahra xisu p'əya, bi 'yɛna:

—Nugä dí pad̄i ngue ja ngue da ɛhra Cristo d̄i ndast'abi ua. Nu'mø bá ɛhna p'əya, go da ma xanho hanja gátho na.

²⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'a rá Cristo guí mmanya, go guecä'a ya.

²⁷ M̄ente mman'a p'əya, bi zøhyø xädi. Di 'yøtho'ə p'əya ngue bi d̄imp'ə mi yaui n'na rá xisu rá Jesús. Pɛ h̄injombi 'yänni hanja te'bɛ'a mađi nxifi.

28 Nuna ra xisu p'uya, bi zop'u rá ts'øye, bi map'u ja rá hnini. Bá xihyø mmengu'u, bi 'yembi:

29 —Mmähä ga ma nu'u n'na ra ja'i bi xiqui te gätho xtá øt'e. Nthambenitho ngue guehna ra Cristo na.

30 Bi nexyø ja'i p'u ja ra hnini bi zomp'u bi 'bakra Jesús. 31 A nu'u yø xädi ra Jesús bi 'yembi:

—Ague grá xänbäte, dami nsihme ya.

32 Pe ra Jesús bi 'yena:

—Nugä jaga n'na ra cosa ga si. Nuna ra cosa na, hinguí pahmu na.

33 A nu'u yø xädi p'uya di n'yembi n'na ngu n'na:

—Rá nzegui 'bui to ya xa 'uini.

34 Pe ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—Entho dí sihmegä 'mø dí ørpabi rá pähä'a bá pengui, 'ne ga juarpabi rá 'befi bi 'daqui. 35 Gui emhma ngue mangoho zana di 'bedi di nja ra nsofo. Pe nugä dí xi'ahu, dami hyanthu yø ja'i bá εcua. Hinni mantho ga hu'xu ra pa, ya da 'yεc'εigä yø ja'i. 36 Nu'a xofo da hyanná nzäbi. Di njarbatho ra ja'i di hatra ts'edi yø ja'i ngue da 'yεc'εigä ya, xquet'a da hyanná nzäbi. A nu'u yø ja'i εc'εigä di nja ra 'da'yo te para zantho. Janangue nu'a to di d'u'mra hya, 'ne'a to di hatra ts'edi yø ja'i ngue da 'yεc'εigä, 'da gui johyatho. 37 I t'en'a ra hma: “N'nan'yo'a tuhu, n'nan'yo'a xoqui”. 38 Nugä dí ε'ahu ngue güi hathu ra ts'edi yø ja'i ngue da 'yεc'εigä. Pe gdí mähä p'u hapu ya xa tho'a n'na ra mamhya. Nu'a ra hya bi d'u'mi bi man'u, go güi hathu ra ts'edi yø ja'i na ra hya bi xifi.

39 Co nuna ra hya bi manna xisu, xangu yø mmengu Sicar ngue ra häi Samaria bi 'yεc'εi ra

Jesús. Porque bi 'yɛnna xisu: “Bi xiqui te gátho xtá øt'e”, bi 'yɛna. ⁴⁰ Mí zøhya yø mmɛngu p'ɥ ja ra häi Samaria, bi xihra Jesús ngue di n'oxpɥ ha bí 'bui. Janangue bi m'mɥp'ɥ nyo pa ra Jesús. ⁴¹ Xangu mǐ'da yø ja 'i bi 'yɛc'ɛi 'mø mi 'yø'a ra hya pønná ne ra Jesús. ⁴² Ya t'embra xisu p'ɥya:

—A nuya dí ɛc'ɛigähe ya, pɛ hinga hont'a ra hya gá xicje nná ɛc'ɛigähe ya, sinoque ya dí øssehe ra hya mmanya. 'Nɛ dí pahme njuani ngue guehna ra Cristo bá ɛx Oja ngue di ndast'abi na, 'nɛ guehna ra yante ua ja ra ximhäi na.

Ra Jesús bi 'yøthebi rá ts'unt'ɥ n'na ra n'yohɥ.

⁴³ Mí tho'a nyopa p'ɥya, bi thop'ɥ Samaria ra Jesús, i mpa p'ɥ ja ra häi Galilea. ⁴⁴ Porque ya xi mansɛ ra Jesús ngue n'na rá pøngahya Oja hingui hnu mansu p'ɥ ja rá xɛqui bi m'mai. ⁴⁵ Nu'mø mi zømp'ɥ Galilea, bi nu manho yø mmɛngu p'ɥ, porque 'nɛhya ya xi ma ra ts'ännigo ngue ra pascua bá njap'ɥ Jerusalén. Ya xi nurpi te xi 'yørbɥ ja ra ngo.

⁴⁶ Bi mengra Jesús, i map'ɥ ja ra hnini Caná ngue ra häi Galilea, nup'ɥ bá øt'e ngue bi gohi ngue ra vino ra dehe. Nuna n'na ra n'yohɥ ngue ra mmɛngu Capernaum i ja rá 'bɛfi xanhɛts'i, di mpɛhmǐ ra gobierno. I si n'na rá ts'unt'ɥ maǐi hyenni. ⁴⁷ Nuna ra n'yohɥ p'ɥya bi 'yøde ngue ya bi zøp'ɥ Galilea ra Jesús, xpǐ 'yɛ'a Judea. Bi ma bá nu p'ɥya, bá äpra mate ngue da ɛp'ɥ ja rá ngu da 'yøthebi rá ts'unt'ɥ, porque ya ja ngue da du. ⁴⁸ Ra Jesús bi 'yɛna:

—Nu'mø ngue hingdi nnuhɥ yø milagro dí øt'ä, ya hingui 'yɛc'ɛigähe.

49 Nūnā rā n'yohu p'uya bi 'yembra Jesús:

—Ague n'yø, 'yørcā rā mäte mmε nts'edi, 'nε dā du mā ts'ant'ü.

50 Mī dahra Jesús, bi 'yembi:

—Nī ma nī ngu ya. Nū nī ts'ant'ü guí mma, ya bi zä ya.

Nūnā rā n'yohu p'uya bi 'yεc'ei te bi manna Jesús. Bi ma rá ngu. 51 Nū'mø nī ma dā zønná ngu rā n'yohu p'uya, bi ma yø hmiqui di c'at'ui, bi 'yembi:

—Ya bi zä nī ts'ant'ü —bi 'yembi.

52 Nūnā rā n'yohu p'uya bi 'yänni tema ora bi zä. Bi t'embuya:

—Comma yoto nde mande bi bønna pa mi n'youi.

53 Bi bεn'a rā n'yohu p'uya ngue gue'a rā ora bi manna Jesús ngue ya bi zä nā rá ts'ant'ü mī ü. Gätho'ü to 'bap'ü ja rá ngu p'uya, gä bi 'yεc'ei rā Jesús. 54 Ngūnā bi 'yør'mø mambá pengbu Judea rā Jesús. Ya rá yondi nā rā hmeya bi 'yørbu ja rā häi Galilea p'uya.

5

Rā Jesús bi 'yøthe n'na rā n'yohu tudyø gua.

1 M'mefa p'uya, bi nsännigo yø judío. Janangue nūnā rā Jesús bi ma Jerusalén. 2 Nup'ü Jerusalén pop'ü n'na rā dehe guí nhuti conna hya ngue rā ebreo “Betesda”. Pop'ü jonna goxthi guí nhuti ngue rá Goxthi yø Dε'yo. Ja jap'ü cat'a yø 'døscuangu di thεsra dehe. 3 Nup'ü ja yø 'døscuangu ja 'bomp'ü xangu yø dārquēhi. 'Bomp'ü yø xädä, 'bomp'ü xannunts'i, 'bomp'ü tudyø gua. I tø'mi ngue di 'yanna dehe. 4 Porque njandyatho mi

sø'a n'na rā anxε ngue anna dehe p'ua po. Nu'a rā dārquēhī rá mudi da yurbu ja rā dehe 'mø bi 'yani, da zā ndana bi zā man'ua di hēmbi. ⁵ Mī 'bemp'ua n'na rā n'yohu ngue ya n'nāte mā'de'ma hyato njeya mādi hyenni. ⁶ Nu'mø mi nu rā Jesús ngue 'bemp'ua, bi badi ngue ya rá ya'atho yø pa mādi hyenni. Bi 'yānbūya, bi 'yēmbi:

—¿Ua guí nne da zā'i n'yø? —bi 'yēmbi.

⁷ Mī dahra dārquēhī p'uya, bi 'yēna:

—Ague n'yø, hīnjo'o to di cūjhna ja rā dehe 'mø bi 'yani. N'na ndi ngu n'na ndi dí ena ngue ga cūnhna ja rā dehe 'mø bi 'yani, n'nan'yo'a ni 'bet'o.

⁸ Bi 'yēmbra dārquēhī rā Jesús:

—Damī nangui. Caxni fidi, ni ma.

⁹ Bexque'a rā ora'a p'uya, bi zā rā dārquēhī. Bi gaxrá fidi, bi ma. Pe rā pa ngue rā ts'āya'a rā pa bi n'øthe rā Jesús. ¹⁰ Nūya yø hmu yø judío p'uya, bi 'yēmbra n'yohu mī'ua:

—Hīnda zā guí caxni fidi ya, porque rā ts'āya rā pa ja p'uya.

¹¹ Bi 'yēnna n'yohu p'uya:

—Nu'a rā n'yohu bi 'yøthegui, gue'a bi xiqui ngue ga caxmā fidi, ga mma.

¹² Bi t'ānbūya, t'ēmbi:

—¿Te'o na en'i guí caxni fidi, guí mma?

¹³ Pe nūna rā n'yohu p'uya, hīngui padi te'o na xi 'yøthe, porque xangu yø ja'i 'yop'ua, 'nε ya xi ma rā Jesús. ¹⁴ M'mefa p'uya, nūna rā n'yohu xi 'yøthe rā Jesús bi nthēui p'ua ja rā nija. Bi 'yēmbūya:

—Ya bi zā'i n'yø. Pe 'yo nīmantho guí øtra ts'oqui, n'namhma ngue hīm man'na guí mma man'ua.

15 Nu'mø mi 'yø'a te bi sihna ra n'yohu xi t'øthe, bi ma bá xipyø hmu yø judío ngue guehna ra Jesús xi 'yøthe. 16 Janangue bi mudi honnbabi rá gua ra Jesús, porque t'embí ngue di mpεtho 'mø ra pa ngue ra ts'äya. 17 Pε ra Jesús bi 'yεna:

—Da guehma Papágä di mpεtho asta guehya, da guecä p'uya dadi mpεfi.

18 Nuna ra hya na p'uya, guehna ga nne yø hmu yø judío ngue da hyo. Porque t'embí ngue hinga hondra pa ngue ra ts'äya hinguí supí, sinoque di upi ngue i mma ngue 'da'iguí Oja, ngue mma ngue Oja rá Papá.

Bi 'yuhrá ts'edi rá Ts'unt'u Oja.

19 Mí nya ra Jesús, bi 'yεna:

—Majuani dí xi'ahu ngue rá Ts'unt'u Oja hinda zä te da jase. Tengutho nnurpi øtrá Papá, gue'a øt'a. Janangue nu'a te øtrá Papá, xquet'a gue'a øtrá Ts'unt'u'a. 20 Nuna ra Papá di mahrá Ts'unt'u 'nε utí te gä øt'e. A nuyá, man'na xta nhenni mi'da da 'yudi, asta gadi 'yøthohu 'mø gá nuhu. 21 Nuna ra Papá, øt'e ngue di bennate yø ánima. Njarbutho rá Ts'unt'u Oja ya, nu to da nepe di bennate, da 'yøt'e. 22 Nuna ra Papá hinjonni ja'i di sentencia na. Nu'a rá Ts'unt'u go bi unná ts'edi ngue go da zanna sentencia'a. 23 Porque nnepe ngue go da hnu mansu na rá Ts'unt'u, tengutho ga hnu mansu rá Papá. Nu'a hinguí nnu mansu brá Ts'unt'u Oja, ya himma juani ngue nnu mansu brá Papá bá penhni.

24 Majuani dí xi'ahu, nu ra ja'i ørpabi masu ra hya dí mmangä, 'nε εc'ei'a to bá pennguí, ya ja ra 'da'yo te para zantho ra ja'i. Ya hinda ma ra castigo. Ya

bī mpommī rā sentencīa mī ja, ya ja rā 'da'yo te para zantho. ²⁵ Mājuañi dí xi'ah̄, da 'yēhra ora dī nja te dī mma, 'nε ya da guehra ora ja p'uya. Nu yō ja'i 'b̄hya tengutho 'mø ya xandu, pε nu'mø bi 'yøhra hya mmanná Ts'unt'̄ Oja 'nε da 'yεc'εi, ya di t'unna 'da'yo te. ²⁶ I ja rá ts'edi rā Papá ngue di unna 'da'yo te yō ja'i. Njarb̄tho rá Ts'unt'̄ ya, bi unna ts'edi ngue di unna 'da'yo te yō ja'i. ²⁷ 'Nε bi unna ts'edi ngue go da zanna castigo'a, porque gue'a rā N'yoh̄ bí 'yε mahets'i'a. ²⁸ 'Yo gadi 'yøtho na rā hya dí xi'ah̄. Porque da 'yēhra ora ngue nu'̄ xandu, da 'yø'mø bi zo'a rá Ts'unt'̄ Oja. ²⁹ Da pømp'̄ da nt'āgui. Nu'̄ xa n'yo manho, di bennate ngue ma'da'yo dī m'm̄i. A nu'̄ xa n'yo mants'o, di bennate ngue da ma rā castigo.

Bī nepe da bahyø ja'i ngue ja rá ts'edi rā Jesús.

³⁰ Nugā hinda zā gā s̄nsε te gā øt'e. Gā øt'a rā ts'ut'abi, pε gue ma'bejp̄gui. Nu te gā s̄nnā dī nja, gue'a dī nja'a, pε gue da gue'a nī 'yup'̄. Hinda zā gā s̄nsε te gā øt'e. Nu'a te nnum̄ho ma Papá bá p̄ngui, gue'a gā øt'a. ³¹ Nu'mø dadi jase mājuañi te dī mmangā, 'yogui 'yεc'εigah̄ 'mø. ³² Pε 'b̄ hman'na di ja mājuañi te'ogā. 'Nε dí pacā ngue mājuañi te gā mmanna conná ngueque. ³³ Conque gá 'yeth̄ to bá ørpa rā nt'anni rā Xuua. Nuna p'uya, nu'a te rā hya bá ma, gā mājuañi. ³⁴ Pε nugā himma hyoni ngue toni ja'i di ja mājuañi te dī mmangā. Nu'a rā hya bī manna Xuua conná ngueque, gue'a dadi b̄n'nah̄'a ya, n'namhma ngue gui 'yεc'εih̄ na rā hya na, 'nε guehna gdi nyamhm̄ na. ³⁵ Nuna rā hya bī manna Xuua, tengutho n'na rā nyot'i ngue di petyø 'uε, ja gá

mpɛtiɥ p'ɥ bi nya'a. Gá johyahɥ n'na ts'ɥquits'ɥ
 ngue te bi ma. ³⁶ Pɛ nügä, nuya yø hmɛya dí øt'e
 ngue hɨnjondä zä dä 'yøt'e, guehya di ja majuanɨ
 te dí mmangä ya. Nuna ra hya bi manna Xuua,
 zits'ɥtho na. Nuya yø hmɛya dí øt'ä, ma Papá di
 'beɨpi ngue ngu'a ga øt'e. Ja di nequi p'ɥya ngue
 majuanɨ bá penngaguɨ ma Papá. ³⁷ Nuna ma Papá
 bá penngui, go di ja majuanɨ te dí mmangä na. 'Nɛ
 hinga como quiera gui ørpahɥ ra hya na. Porque
 hɨnjam'mø guɨ nnuhɥ na. ³⁸ Pɛ nuna rá hya bá
 penhni, hinguɨ nne gui 'yøhmɥ. Porque hinguɨ nne
 gui 'yɛc'ɛi te dí xi'ahɥ, 'nɛ nügä rá m'menhniägä
 ra Papá. ³⁹ Nu'ahɥ gadi ja ndummɥi gadi xähmɥ
 ra Macá Libro gui cahɥ, porque ja guɨ nne gui
 timhmɥ p'ɥ hanja ngue ja na ra 'da'yo te para
 zantho i ja. Conque nuna ra Macá Libro gadi
 xähmɥ, nu'a to mmanna hya nt'ot'i p'ɥ, go guecä'a.
⁴⁰ 'Nɛ hinguɨ nne gui 'yɛc'ɛigahɥ, n'namhmɥ ngue
 di nja'ahɥ ra 'da'yo te.

⁴¹ Nügä hɨndí honi to da 'yɛsqui. ⁴² Nügä dí padɨ
 ngue hɨn gadi mahmɥ Oja. ⁴³ Nügä, ma Papá bá
 penngui, pɛ hinguɨ ɛc'ɛigahɥ. Nu'mø toni n'yohɥ da
 ɛhɛ ngue rá hyasɛ dä ma, man'na go guɨ ɛc'ɛihɥ'a
 p'ɥya. ⁴⁴ Hague dä nzä gui 'yɛc'ɛigahɥ ngue'mø
 gadi nnu manhosɛ n'na ngu n'na'ahɥ, 'nɛ hinguɨ
 honi ha dí nu manho'ahɥ Oja. ⁴⁵ 'Yo guɨ ɛna ngue
 go ga yap'ahɥ p'ɥ ha 'buhma Papá. Nu'a, hɨn'na'a.
 Nu'a di yap'ahɥ, gue'a ra Moisés gui ɛna ngue guɨ
 nnøxɥ'a ya. ⁴⁶ A nu'mø gdi ɛc'ɛihɥ na ra hya bi
 manna Moisés, xquet'a 'nɛcä gui 'yɛc'ɛigahɥ 'mø.
 Porque bi 'yotra hya p'ɥ ja ra libro ra Moisés ngue i
 mma te'ogä. ⁴⁷ Pɛ nu'mø hinguɨ ɛc'ɛihɥ na ra hya bi

'yotra Moisés, ¿hague da nzä gui 'yɛc'ɛi te dí xi'ahü 'mø?

6

Ra Jesús bi 'yøt'e ngue bi nsihmɛ cüt'a mahuahì ma'yohü.

¹ M'mefa p'uya, nuna ra Jesús bi 'dasra zabi Galilea, nuna ja man'na rá thuhü, ni hü ngue Tiberias. ² Xandøngu yø ja'i bi denni, porque nnu yø ja'i ngue øthe yø dærquɛhi. ³ Bi map'ü bí ja n'na ra nyuni ra Jesús, ja i mmihmi p'ü yø xädi. ⁴ Ya xma nguerpætho di nsännigo yø judío ngue ra pascua. ⁵ Mi nü ra Jesús ngue xandøngu yø ja'i mmap'ü ni denni, bi 'yɛmbrä Lipe p'uya:

—¿Harü ga tämhü ra thuhmɛ da zi ya yø ja'i bá ɛcua ya?

⁶ Nguna bi xifi, porque nne da nü te da manna Lipe. A nuna ra Jesús ya padì te ja ngue da 'yøt'e. ⁷ Pɛ ra Lipe bi 'yɛnä:

—Nü'mø ngue da thänna thuhmɛ'a te di mporta yo ciento ma pa ra nzäbi, hindì zædi ngue da zi 'da'i zits'ü yø ja'i.

⁸ Nuna n'na nc'ɛi yø xädi ra Jesús, guehna ra Andre rá n'yohü ra Bædu. Bi 'yɛnä:

⁹ —'Bæcua n'na ra ts'ant'ü hæ cüt'a yø thuhmɛ 'nɛ yoho yø hua. Pɛ harü gue da goxna, xandøngu yø ja'i 'bæcua —bi 'yɛmbi.

¹⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yɛnä:

—Damì xihmü yø ja'i ngue gä da mi.

Comma cüt'a mahuahì yø ja'i bi mïp'ü ja ra 'batha. ¹¹ Nuna ra Jesús bi hyan'ü cüt'a yø thuhmɛ, bí ja mammadi Oja. M'mefa p'uya, bi unyø xädi

ngue di darpi gätho yø ja'i da zi p'ua hudi. Xquet'a ngut'atho yø hua bi darpabi yø ja'i da za. Bi nsahua yø ja'i hont'a hangu bi ne bi za. ¹² Nu'mø mi nniya yø ja'i, bi 'yεmbyø xädi ra Jesús:

—Dami pethu yø thuhmε bi bongui, n'namhma ngue hinte di n'antho.

¹³ Cut'a nthuhmε bi ma nseni ngue bi zi yø ja'i. Nu'ua bi bongui, 'dε'ma yo canasta yø thuhmε bi bongui. ¹⁴ Mi nu yø ja'i ra milagro bi 'yøtra Jesús, bi 'yεnyø ja'i p'uya:

—Majuani ngue guehna rá pøngahya Oja mí ja ngue da εcua ja ra ximhäi na.

¹⁵ Bi zänyø ja'i p'uya ngue xta nzixra Jesús, xti japa nts'edi ngue di ndast'abi. Pe nu'mø mi badi te sänyø ja'i p'uya, bi zop'ua yø ja'i ra Jesús, bi ma mayá ra nyuni.

Bi n'yo maxøts'e ra dehe ra Jesús.

¹⁶ Nu'mø mi dähra nde, nu'ua yø xädi ra Jesús bi map'ua brá ja ra zabi. ¹⁷ Pe ra Jesús hinni zorpua 'buhyø xädi, 'nε ya bi nxui. Nu'ua yø xädi p'uya, bi yut'a n'na ra barco, bi ma ngue di 'dasra dehe da zømp'ua ja ra hnini Capernaum. ¹⁸ Bi mudi bi n'yo n'na ra ndønthi p'uya, bi nangyø funthe. ¹⁹ Nu'mø mi n'yo'a cut'a o 'dato kilómetro p'ua ja ra dehe, bi nu p'uya ngue mmap'ua ra Jesús da guatra barco, ni 'yo maxøts'e ra dehe. Bi nsu'ua yø xädi p'uya. ²⁰ Pe ra Jesús bi 'yεmbi:

—Go guecä. Oguí suhu —bi 'yεmbi.

²¹ Nu'ua yø xädi p'uya, ra ndi johya ngue ya mmap'ua ra Jesús, da zømp'ua ja ra barco. N'na zihmantho bi zøn'a nnenguí hapu mani ma p'uya.

Yø ja'i εmmεi honna Jesús.

22 M̄i hyaxp̄uya, n̄uya yø ja'í xp̄i gop'ᵂ man'na nguadi rá dehe ya pad̄i ngue h̄onda n'na rá barco m̄i jap'ᵂ, gue'a bi 'yo yø x̄adi rá Jesús. P̄e rá Jesús bá cohi. 23 Ya h̄imma ya'atho p'ᵂya, bi zø hm̄i'da yø barco bá n̄exp̄ᵂ ja rá hn̄ini Tiberias, bi zøp'ᵂ ja rá x̄equi bi ja mam̄madi Oja 'mø bi 'uinyø ja'í. 24 N̄uya yø ja'í ya, m̄i n̄u ngue h̄injo'o p'ᵂ rá Jesús, n̄i x̄inga guehyø x̄adi di 'b̄ap'ᵂ. Bi 'yo'ᵂ yø barco bi zø p'ᵂya, b̄i ma da hom̄p'ᵂ Capernaum.

N̄una rá Jesús, guehna rá hm̄e di unna 'da'yo te na.

25 M̄i zøm man'na nguadi rá zabi yø ja'í p'ᵂya, ja n̄i d̄imp'ᵂ rá Jesús. Bi 'ȳännb̄aya, bi 'ȳemb̄i:

—Ague gr̄á x̄ännbate, ¿ha b̄i n̄ja guí søcua ya?

26 M̄i dahra Jesús, bi 'ȳembyø ja'í:

—Majuani dí xi'ah̄ᵂ, guí hon̄jᵂ ya, porque ngue gá ns̄ihm̄e 'n̄e gá n̄niyah̄ᵂ. H̄ingue masque gn̄i hyon̄jᵂ ngue di t̄inn̄i mm̄aih̄ᵂ hanja ya yø hm̄eya dí øt'e. 27 'Yo 'be go gadi ja ndum̄m̄i ha gdi t̄imhm̄'a rá hm̄e da thogui. Sinoque dam̄i ja ndum̄m̄i ha gdi t̄imhm̄'a rá hm̄e di n̄ja para zan̄tho, n̄una guehna di 'da'ah̄ᵂ rá 'da'yo te na. N̄una guehna rá hm̄e di 'da'ah̄ᵂ rá N'yoh̄ᵂ bí 'ȳe mah̄ets'i na. Porque n̄una Oja rá Papá, guehna bi 'dacā rá ts'edi ngue ngu'a gá øt'e.

28 Bi t'ännb̄aya, bi t'emb̄i:

—¿Te 'be'a ja ngue gá øt'ähe p'ᵂya para ngue da num̄anho Oja ya yø hya nneque gá øt'ähe?

29 M̄i dahra Jesús, bi 'ȳena:

—N̄u'a rá hya nne Oja guí 'yøth̄ᵂ, gue'a ngue guí 'ȳec'eiᵂ'a to bá p̄enh̄ni.

30 Bi t'emb̄aya:

—¿Tema hmɛya gui 'yøt'e ga nnugähe, n'namhma ja ga ɛc'ɛi'ähe p'ɥa? ¿Te 'bɛ'a da zä gui 'yøt'e?
 31 Conque ma mboxitahɥ, bá nsihmɛ p'ɥ bí ja ra dapo, tengutho nt'ot'i p'ɥ ja ra Maça Libro ngue ɛna: “Nuna ra Moisés bi unyø ja'i ra hmɛ bí 'yɛ mahɛts'i”, i ɛna hya.

32 Mi nya ra Jesús, bi 'yɛna:

—Majuani dí xi'ahɥ, nuna ra Moisés hingo bi unna hmɛ bí 'yɛ mahɛts'i na, sinoque guehna ma Papágä bi un'a. 'Nɛ guehna majuani ngue di 'da'ahɥ ra hmɛ bí 'yɛ mahɛts'i na. 33 Porque nu'a ra hmɛ di un'Oja, gue'a bí 'yɛ mahɛts'i'a, guehna di unna 'da'yo te yø ja'i 'bɥcua ja ra ximhäi.

34 Bi t'ɛmbɥya:

—Ague grá hmu, zant'a gui 'dacje na ra hmɛ guí mmam'mø.

35 Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbyø ja'i:

—Nugä guecä'a ra hmɛ di unna 'da'yo te. Nu ra ja'i da denngagui, hinjam'mø di ntuma nthuhɥ. Nu'a da 'yɛc'ɛigui, hinjam'mø di ntuthe. 36 Pɛ ya dí xi'ahɥ ngue hinguí ɛc'ɛigahɥ, madague'a guí nnuhɥ te dí øt'e. 37 Nu'ɥ yø ja'i bi dácä ra Papá tenngä'ɥ. Nu'ɥ to tenngui, hinjonda 'yɛmbi: “Yo gui tenngui”. 38 Porque himbi 'bɛnngä mahɛts'i ngue da gue'a te ma pähäɛ ga øt'e, sinoque dá ɛhɛ ngue ga ørpabi rá pähä'a to bá penngui. 39 Pɛ nu'a te rá pähä ma Papá bá penngui, i nne'a ngue nu'ɥ yø ja'i bi däqui, hinjondi m'medi, sinoque ga øt'e ngue di bennate 'mø ra pa rá nɛgui. 40 Nu'a te rá pähä'a to bá penngui, guehna ngue di nja ra 'da'yo te para zantho te'o Gä da badí te'o'a rá Ts'ant'ɥ Oja 'nɛ da

'yεc'εi. Nugä ga øt'e ngue di bεnnate 'mø ra pa rá nzeɣui.

⁴¹ Gue'a ga nzahyø judío na ra hya bi manna Jesús, di upi ngue bi 'yεna: “Go guecä'a ra hmε bí 'yε mahεts'i”. ⁴² Di n'yεmbaya:

—¿Ua hinga guehna ra Jesús, rá ts'ant'u ra José na? A nuju p'uya, dí pahmu rá papá 'nεhra mamá na. ¿Hanja ngue εna ngue bí 'yε mahεts'i 'mø?

⁴³ Mi nya ra Jesús, bi 'yεna:

—Yo nimantho guí nemhyah. ⁴⁴ Nu'mø hinna ngue hra Papá bá penngui da 'yøt'e ngue di ntetyø ja'i, ya hinjonda denngui. Pε nu'u tenngui, nugä ga øt'e ngue di bεnnate 'mø ra pa rá nzeɣui. ⁴⁵ Nuna ra hya nt'ot'i p'u ja yø libro bi 'yotyø pøngahya Oja, i εna: “Nuna Oja, da 'yøt'e ngue da bahyø ja'i hanja na”. Janangue nuyá, nu to gä øde te mmana Papá, 'nε da 'yεt'a mmæi ra hya xänbabi, gue'u tenngä'u.

⁴⁶ Hingue masque to ya xpá nnu'a ra Papá. Sinoque nu'a bí 'yεp'u 'bu Oja, gue'a go pa'a.

⁴⁷ Majuaní dí xi'ah, ngue nuya yø ja'i εc'εigä ya, ya ja ra 'da'yo te para zantho. ⁴⁸ Go guecä'a ra hmε di unna 'da'yo te. ⁴⁹ Conque nu ma mboxitah p'u ja ra dapo, bi zi n'na ra hmε bí 'yε mahεts'i. Pε himbi m'mæi para zantho, sinoque bi du dam'mefa. ⁵⁰ Pε nuna ra hmε dí mmangä, guehna bí 'yε mahεts'i na. Nu to da zi na ra hmε naya, ya hinda du.

⁵¹ Nugä guecä'a ra hmε bí 'yε mahεts'i, madague'a drá ja'igä. Nu to da zi na ra hmε na, di m'mæi para zantho. Nu'a ra hmε ga ungä p'uya, guehna ma do'yogä na. Dadi ungä ma do'yo para ngue di nja ra 'da'yo te yø ja'i 'bucua ja ra ximhäi.

⁵² Di njun'mahyase yø judío p'uya, di n'yεmbi:

—¿Pe ua da zä di 'dacj_u rá ngø 'mø ngue ga sahu?
—di n'y_εmbi.

⁵³ Mi nya ra Jesús, bi 'y_εmbyø ja'i:

—Majuani dí xi'ah_u, jatho ngue gui saph_u rá ngø ra N'yoh_u bí 'y_ε mah_εts'i, 'n_ε gui siph_u rá ji, n'namhma ngue di nja'ah_u ra 'da'yo te. ⁵⁴ Nu'a da zacä ma ngø 'n_ε da zicä ma ji, ya ja ra 'da'yo te para zantho ra ja'i. 'N_ε ga øt'e ngue di b_εnnate 'mø ra pa rá nze_εgui. ⁵⁵ Porque ma ngøgä, majuani ngue guehna nno_{pa} nts'ihm_ε yø ja'i na. Ma jigä p'aya, gue'a gui thocra d_uthe yø ja'i'a. ⁵⁶ Nu ra ja'i da zacä ma ngø 'n_ε da zicä ma ji, guehna di n'yogä'be na. ⁵⁷ Nu'a ma Papá i 'bui, 'n_ε dí 'bucä conná ngue'a. Nuna ma Papá bá penngui para ngue ga japi di m'mui te'o da zacä ma ngø. ⁵⁸ Janangue ja n'na ra hm_ε bí 'y_ε mah_εts'i ngue di unna 'da'yo te para zantho. Nuna ra hm_ε na, hinga ngu'a ra hm_ε bi zi'u ma mboxitah_u 'n_ε siempre bi d_u dam'mefa.

⁵⁹ Nuna ra Jesús, nguna ra hya bi xänb_a yø ja'i bi mpeti p'ua ja ra nija Capernaum.

Ra Jesús bi manyø hya ngue ra te para zantho.

⁶⁰ Nu'mø mi 'yøhyø ja'i na ra hya bi nxänb_ate ra Jesús, nu'u yø ja'i tennb_u ni ma, xangu bi 'y_εna:

—Nuna ra hya mmanya, xanh_εnnitho di fahna. ¿Hague da mba'a n'na'a te mmanu?

⁶¹ Bi bahra Jesús ngue di njun'mahya yø ja'i co nuna ra hya bi ma. Bi 'yännb_uya, bi 'y_εmbi:

—¿Ua gui mbøc_{ue}h_u guehna ra hya naya?

⁶² ¿Tegue ngu gui mb_εmhm_u 'mø gui nnuh_u ra N'yoh_u bí 'y_ε mah_εts'i ngue hōnda mengui di map'ua bí 'y_εh_ε? ⁶³ Hōnse ra Espíritu Santo di unna 'da'yo te. Nuna ra hya dí xi'ah_u ya, i nne da ma ngue gui

'yɛc'ɛigah̄, h̄ingue dí ɛn'ah̄ ngue gui saju. ⁶⁴ Pɛ nuya 'b̄a i'da ngue h̄ingui ɛc'ɛigah̄.

Bi man̄a ngun̄a r̄a Jesús, ngue ya m'met'o mi pad̄i ndanā gue'a h̄ingui ɛc'ɛi, 'nɛ pad̄i te'o ja ngue di d̄ä. ⁶⁵ Bi 'yɛmb̄aya:

—Jan̄angue ya xt̄á xi'ah̄ m'met'o ngue nu'm̄o h̄innā ngue hrā Papá da 'ȳɔt'e ngue di ntetȳɔ ja'i, ya h̄injondā d̄enngui.

⁶⁶ 'Bexpī m̄adi bi go'a nx̄atha x̄angu ȳɔ ja'i mi t̄enna Jesús. Bi zop'̄a p'̄aya, ya h̄ingā 'dap'̄a n'youi.

⁶⁷ Nun̄a r̄a Jesús bi 'ȳanya 'dɛ'm̄a yoho ȳɔ x̄adi, bi 'yɛmb̄i:

—¿Ua xquet'ā guí nne gui 'ȳɔth̄a tenguthō ɔtȳɔ ja'i ngue h̄egä p'̄a?

⁶⁸ Bi dah̄rā B̄edu p'̄aya, bi 'yɛmb̄i:

—Ague gr̄a Hmū, h̄injon man'nā da z̄ä ga t̄ennähe. Nun̄a r̄a hȳa guí m̄mā, r̄a hȳa ngue r̄a 'da'yo te para z̄anthō na. ⁶⁹ A n̄ugähe p'̄aya, dí ɛc'ɛigähe 'nɛ dí pah̄me ngue rá Ts'ant'̄a'i Oja.

⁷⁰ Mi dah̄rā Jesús, bi 'yɛmbȳɔ x̄adi:

—N̄ugä go dá huan'n̄ah̄ 'dɛ'm̄a yo nc'ɛi. A nun̄a n'na nc'ɛi ngue'ah̄ ya, rá pah̄ä r̄a zithū ɔrpe.

⁷¹ R̄a Jesús bi man̄a r̄a hȳa na, pɛ nun̄a bi m̄a, guehnā r̄a Judas Iscariote rá ts'ant'̄a r̄a Simū na. Porque r̄a Judas guehnā ja ngue di d̄ä r̄a Jesús, 'nɛ guehnā n'na nc'ɛi'̄a 'dɛ'm̄a yoho ȳɔ x̄adi na.

7

Nī xingā gue'̄a ȳɔ cu r̄a Jesús di ɛc'ɛi.

¹ M'mefā na r̄a hȳa na p'̄aya, bi n'yop'̄a ja ȳɔ x̄equi ngue r̄a häi Galilea r̄a Jesús. Pɛ h̄ingui nne da n'yop'̄a ja r̄a häi Judea porque nne di nhote ȳɔ hmū

yø judío. ² Ya xma nguerpætho di nsännigo yø judío nguehna ra ngo mañoqui yø ngumpaxi. ³ Nu'ua yø cu ra Jesús bi 'yεmbi:

—¿Hanja ngue n'nadua guí 'bæi? Dami pøngua ni ma Judea, n'namhma ngue 'nε'ua yø ja'i εc'εi'i p'ua, da nu te guí øt'e. ⁴ Nu ra ja'i nne ngue da fadi te ga 'yo, hinga nt'aguitho da 'yøt'a te øt'e. Ya guí øtya tengu ya, pε gue da badi gätho yø ja'i na te guí øt'e.

⁵ Nguna bi xifi porque ni xinga gue'ua yø cu di εc'εi. ⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Tobe hinguí sønna ora ga mmagä p'ua guí xicui. Pε nu'ahua, hønt'a goma ora sä ngue guí mmähä. ⁷ Nu'ahua, hinguí nnu man'ua'ahua yø ja'i. Pε nugä nnu man'ugä yø ja'i, porque dadi jagä majuaní ngue xants'o te ga 'yo yø ja'i. ⁸ Ni mähä ra ngo ya. Nugä hinga mma porque tobe hinguí sønna ora ga mmagä p'ua.

⁹ Mi juadi bi xihyø ja'i na ra hya na p'uya, bá cop'ua Galilea ra Jesús.

Ra Jesús ya 'bup'ua ha bi nsännigo yø judío.

¹⁰ Mi juadi bi ma ra ts'ännigo yø cu ra Jesús, xquet'a 'nεεε ra Jesús bi ma ra ts'ännigo. Bi 'yøt'e ngue hinguí pahyø ja'i ngue 'yop'ua, ya mme nt'aguitho ga 'yo. ¹¹ Nuya yø hmu yø judío homp'ua ja ra ngo ngue'mø di 'yop'ua ra Jesús. Di n'yεmbi:

—¿Haru 'bu'a ra n'yohu'a? —di n'yεmbi.

¹² Nup'ua ha 'buhyø ja'i, xangu to di c'a na ra Jesús. 'Bu i'da εna: “Ra hoga n'yohu'a n'yø”. Pε mi'da p'uya i εna: “¿Tegue dra hoga n'yohu na 'mø, hante gue hätyø ja'i”, i εna. ¹³ Pε nuya yø ja'i nnu manho ra Jesús, hinguí nnepe da fadi ngue nnu manho, porque supyø hmu yø judío.

14 Comma emade ra ngo 'mø mi yurbu ja ra nija ra Jesús ngue bi nxänbäte. 15 Nu'u yø judío, di 'yøtho'a te ra hya mmana Jesús, di n'yembí:

—¿Haru go bá ha'a ra hya mmana? 'Nε hīndí nnuhu ngue xta mma ra xādi.

16 Mī dahra Jesús, bi 'yembí:

—Nuna ra hya dí xänbategä, hīmma hyasegä na. Nu'a bá penngui, go rá hya'a. 17 Nu'mø to da ne da 'yørpabi rá pähä Oja, guehna da bahna ngue'mø ní 'yēp'u 'bu Oja na ra hya dí xänbäte, ogue ma hyase dí mma. 18 Nu ra ja'i ngue rá hyase mma, ga 'yøt'e ngue da nu manhose yø ja'i. Pe nu'a di ja ndummai ngue da hnu manho'a to bá penhni, guehna majuaní ra hya mmana. 'Nε hīn tema fehni da thinnbi.

19 ¿Ua hīmma juani ngue bi 'da'ahu ra ley ra Moisés? Conque nu'a ra ley'a, hīnjongui pōni ngue gdi εc'εih'u ya yø hya mman'a. ¿Hanja ngue guí nne guí hyoju, guí εnju ngue hīndí εc'εigä te mmamp'u ja ra ley?

20 Mī dahyø ja'i p'uya, bi 'yembí:

—Ra ts'onthi guí n'youi ya. ¿Te'o guí εna ngue nne da hyo'i?

21 Mī dahra Jesús, bi 'yembí:

—Hōnda n'na ra hya dá øt'ä 'mø ra pa ngue ra ts'äya, 'nε gä gadi 'yøthohu. 22 Nuna ra Moisés, bi zoc'ahu n'na ra hmεpya, ni hu ngue ra circuncisión, madague'a hingo bi fut'a, sinoque gue'u yø mboxita bi futi. Janangue njap'u guí mmεpyahu yø ts'ant'u 'mø bi m'mui, madague'a di tocabi ra pa ngue ra ts'äya, pe ngutho guí mmεpyahu. 23 A nuyá, para ngue hīngui 'dasthoh'a te mmana ley bi

'yotra Moisés, guí mmεpyah_u n'na ra ts'unt'u 'mø b_i m'mui, madague'a ra pa ngue ra ts'äya. ¿Hanja ngue guí səc_u ngue dá øthegä n'na ra n'yoh_u 'mø ra pa ngue ra ts'äya 'mø? ²⁴ 'Yo høn_{tho} guí nnuh_u n'na ra cosa sä 'bexqui haxh_u ra güenda. Nu'mø guí nne gui hyaxh_u ra güenda, pε 'bet'o nmajuani gdi pad_i hanja'a te guí mmamh_u.

B_i ma hap_u ra mmεngu ra Jesús.

²⁵ B_i mudi di n'yänni 'da'u yø mmεngu Jerusalén, di n'yεmbi:

—¿Ua hinga guehna nthoni ngue da tho na 'mø?

²⁶ Pε ya 'buhn_u ya, ya yah_u yø ja'i 'nε hinte xifi. ¿Ua di εc'ei yø ts'at'abi ngue da guehna ra Cristo na 'mø? ²⁷ Pε dí pah_u hap_u ra mmεngu na. A nu'mø bá ε'a ra Cristo, hinjonda bad_i ha di 'yε'a.

²⁸ Nup_u ja ra nija mi xännbate ra Jesús, mi 'yøde te mmanyø ja'i. Bi ts'edi bi 'yεmbi:

—Ya guí εna ngue guí pah_u ha dá εcä. Pε himma partesε ngue dá εcä. Sinoque dá εcä ngue nuna majuan_i Oja i 'bui, guehna bá penngä na. Pε hinguí pah_u te'o na. ²⁹ Nugä go dí pacä te'o na, porque ja dá εcä p'u bí 'b'u'a, 'nε go bá penngä'a.

³⁰ Co nuna ra hya na p'uya, bi ne xti bentyø ja'i ra Jesús ngue xta ngot'i. Pε hinjombi bent'i porque him man_i zøhrá ora. ³¹ Xangu yø ja'i bi 'yεc'ei ra Jesús ngue guehna ra Cristo na. Di n'yεmbi:

—Nuna ra n'yoh_u 'bucua, ya øtyø hmeya tengutho t'εmbi da 'yøtra Cristo 'mø bá εhε.

Yø fariseo bi menhyø policia di bentra Jesús ngue da got'i.

³² Nuya yø fariseo bi 'yøde te mmanyø ja'i ngue εmbi guehna ra Cristo na ra Jesús. Yø fariseo p'uya,

conyø hmu yø mmäcja bi menhyø policia di bentra Jesús ngue da got'i. ³³ Mi nya ra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Zits'arbu guí nnujü ua guí 'buhmu. Ya himma ya'atho ga mmagä p'ü bí 'bu'a to bá penngui. ³⁴ Gui hyonjü p'üya, pε ya hinha gui tinjü, porque hinda zä guí thohmu p'ü ha ga m'mucä.

³⁵ Di n'yänse yø judío p'üya, di n'yembü:

—¿Harü go di ma na p'üya, ngue ena hinga timhmu ha di ma? ¿Ua danü mpa man'na nguadi yø häi yap'ütho ngue da xänbä ra hya yø judío da timp'ü? ¿Ua gue gue'ü yø mmengühü da ma da xänbü? ³⁶ ¿Mbe te nne da manna ra hya xicjü na, ngue ena: “Guí hyonjü, pε ya hinha gui tinjü, porque ya hinda zä guí thohmu p'ü ha ga m'mucä”?

Ipøhra dehe di unna 'da'yo te.

³⁷ Nunä rá nze GUI ra pa ngue ra ngo, guehna ra pa embyø ja'i ngue tate ra dannigo na. Nunä ra pa na p'üya, bi nangra Jesús, bi ts'edi bi 'yembyø ja'i:

—Nü'mø te'o tuthe ya, dá ecua di nsithe. ³⁸ Nü ra ja'i ec' eigä ya, nüp'ü ja rá mmüi ra ja'i tengutho 'mø di pøhra dehe ngue di unna 'da'yo te. Porque ngu'a mmanna Maça Libro.

³⁹ Nunä ra hya na, bi ne bi ma ngue nü to da 'yec'ei, ya di n'youi ra Espíritu Santo. Porque tobe him manü ma mahets'i ra Jesús ngue da pennbabi ra Espíritu Santo yø ja'i.

Hinga 'da'igu mmanyø ja'i.

⁴⁰ Mi t'øhna ra hya mmanna Jesús, bi 'yēn'i'da yø ja'i p'üya:

—Majuani ngue nunä ra n'yohü na, guehna rá pøngahya Oja mí ja ngue da ecua ja ra ximhäi na.

41 Mì'da yø ja'ì p'uya, bi 'yēna:

—Nūna ya, guehna ra Cristo naya —bi 'yēna.

Pε mī'da yø ja'ì dī n'yēmbi:

—Himma juani'a. Porque ra Cristo hinga Galilea di 'yē'a. ⁴² I mmamp'u ja ra Maca Libro ngue nuna ra Cristo, da guehna n'na rá mbom'meto ra dast'abi David. 'Nε drá mmengu Belén nup'u ja ra mmengu ra David.

⁴³ Ya hinga n'nat'a manyø ja'ì ngue dī nxifi te'ona ra Jesús. ⁴⁴ Bi ne 'da yø ja'ì xtí bēntra Jesús ngue xta ngot'i, pε hīnjombi bēnt'ì.

Yø ts'at'abi hinguì εc'ei ra Jesús.

⁴⁵ Nū'u yø policía bá nεxp'u ja ra nija, bi mengui bi zomp'u 'bahyø fariseo conyø hmu yø mmäcja xi mēnhni. Bi t'εmbaya:

—¿Hanja ngue hinguá sihu p'uya?

⁴⁶ Mī dahyø policía, bi 'yēna:

—Pε hīnjam'mø ha di t'øde da man'a n'na ra ja'ì tengu mmanna ra n'yohu na.

⁴⁷ Yø fariseo p'uya bi 'yēmbyø policía:

—Xquet'a 'nε'ahu ya bá thä'ahu ya. ⁴⁸ Ya guí nnuhu ngue hīnjongui pøni ngue di εc'ei'u mā hmuhu na ra n'yohu na, ni xinga gue'u yø fariseo di εc'ei na. ⁴⁹ Pε nuya yø ja'ì εc'ei na ra n'yohu na, guehya hinguì pahra ley ya, 'nε guehya yø ja'ì da ma ra castigo ya.

⁵⁰ Nūna ra Nicodemo, guehna bi ma n'na xui bá nyauì ra Jesús, xquet'a yø n'yohu yø fariseo na. Bi 'yēna p'uya:

⁵¹ —Nup'u ja ra ley dí cahu, mmamp'u ja ra ley ngue hinga sä da ma məsentencia n'na ra ja'ì,

mεnte tobe hinguj ja ra ts'ut'abi ngue da t'øde tema hya da man'a ma yapj.

⁵² Bi t'embra Nicodemo p'uya:

—¿Xquet'a 'nε'j grá mmεngu Galilea 'mø? Damj xädi te mmanna Maca Libro. Ja guj nup'u p'uya ngue hinga n'na rá pøngahya Oja nj bøn'a Galilea.

N'na ra xisu ngue ra 'yots'om'mäi bi ts'ixpu 'bħra Jesús.

⁵³ Bj ma yø ngu n'na ngu n'na yø ja'j.

8

¹ Pε ra Jesús bj map'u bj ja ra nyunj ja ra mbonza ja yø olivos. ² Mj hyaxpuya, ya nεcahäi, bá penguj, bi zøp'u ja ra njja. Bi guat'i gätho yø ja'j p'u ha 'bai. Bj mħra Jesús ngue bi xännba ra hya yø ja'j. ³ A nu'u yø xännbate ngue ra ley conyø fariseo, bi zispabi n'na ra xisu xi ma mabent'j, ngue xi thinnbabi n'na ra n'yohu hingra ndø. Bj ma ma'bä'mj p'u made na ra xisu p'uya. ⁴ Bi t'embra Jesús:

—Ague grá xännbate, nuna ra xisu 'bucua, bj ma mabent'j 'mø mj thinnbabi n'na ra n'yohu ngue hingra ndø. ⁵ A nup'u ja ra ley bi 'yotra Moisés, ja mmamp'u ngue da tho ya yø xisu njap'u, ngue da 'bħndo. Xi'i, ¿te guj mmanna ra hya naya?

⁶ Bi xihna ra hya na, porque nne da nupj ngue'mø hinga gue'a ra hya da manna Jesús, para ngue da zä di yapj. Nuna ra Jesús bj ndoqui, ot'a häi conná saha. ⁷ Pε hinguj säya'u yauj ngue änni tema hya da ma. Bj m'mä p'uya, bi 'yεmbj:

—Nūua guí 'bāhm̄ ya, nū'mø 'būcua n'na nc'ei
ngue h̄injam'mø di øtr̄a ts'oqui, gue'a rá m̄adi d̄a
m̄ando rá xisu'a —bi 'ȳmbi.

⁸ Bi ndojtho mah̄øn'a p'aya, gue ot'a h̄ai conná
saha. ⁹ P̄e m̄i 'yø'a rá hya sihyø ja'i p'aya, bi
dār'man'ū yø mm̄ai yø ja'i porque pad̄i gue ḡa ja
yø ts'oqui. Bi b̄oni 'da m̄i'da p'aya. Rá m̄adi bi
b̄onyø daja'i. Nū'mø m̄i b̄oni ḡatho p'aya, bi gos̄e p'ū
rá Jesús cō 'n̄h̄ra xisu mā yap̄i bi gos̄eui p'ū. ¹⁰ M̄i
ḡaxr̄a ya rá Jesús, bi nū gue h̄injongui 'b̄ap'ū, ya
mah̄øndra xisu 'b̄ap'ū. Bi 'ȳmb̄aya:

—Ague gr̄a xisu, ¿hap̄ū 'b̄ū'ū mad̄i yap'a'i ya? Ya
h̄injombi z̄anni gue d̄a tho'i ya 'mø.

¹¹ M̄i dah̄ra xisu, bi 'ȳn̄a:

—Ya h̄in'n̄a ya, gr̄a h̄m̄u.

Bi 'ȳembr̄a xisu mah̄øn'a rá Jesús:

—N̄i x̄inḡa guec̄a ḡa s̄anni gue d̄a tho'i ya. N̄i ma
ya, p̄e 'yon̄i mantho h̄onguī øtr̄a ts'oqui.

Da xojpa yø mm̄ai yø ja'i rá Jesús.

¹² Nūn̄a rá Jesús, mah̄ømbi zohyø ja'i, bi 'ȳmbi:

—Nūḡa ḡa øt'e gue d̄a xohyø mm̄ai yø ja'i. Nū
rá ja'i d̄a d̄enngui, gueh̄n̄a rá ja'i d̄i n̄ja rá 'da'yo te
n̄a, p̄e ya h̄inni mantho d̄i n'yo m̄ants'o rá ja'i.

¹³ Yø fariseo bi 'ȳembr̄a Jesús:

—Nū'i ḡadi jase majuan̄i rá hya guí m̄m̄a. H̄inte
d̄i muui rá hya guí m̄m̄a.

¹⁴ M̄i dah̄ra Jesús, bi 'ȳmbi:

—Nūn̄a rá hya d̄i mm̄anḡa, d̄i muui n̄a,
mad̄ague'a d̄adi jase majuan̄i rá hya d̄i m̄m̄a.
P̄e nūḡa d̄i pad̄i ha dá ēh̄, 'n̄ē d̄i pad̄i ha nn̄á ma. P̄e
nū'ah̄ h̄ingui pah̄m̄ū ha dá ēc̄á, n̄i x̄ingui pah̄m̄ū
ha nn̄á maḡa. ¹⁵ Nū'ah̄ū guí h̄axh̄ū rá güenda

tengutho ga hyaxra güenda yø ja'i ua ja ra ximhäi. Nugä hinjondí haspa ra güenda. ¹⁶ A nu'mø xinga haxä ra güenda, nu te ga sännä ngue di nja, pegue dra hya njuantho ga sänni. Porque hñdi 'dase ga haxä ra güenda. Nunä ra Papá bá penngagui, guehna 'da gda haxä'be ra güenda na. ¹⁷ Nup'u ja ra ley gui cah, nt'ot'i p'u ra hya ngue nu'mø yoho yø testigo 'da'igu mma, jatho ngue da t'ec'ei te mma. ¹⁸ A nuyá, guecä dadi jase majuaní ra hya dí mmangä. Nunä ra Papá bá penngui, 'nehna di ja majuaní ra hya dí mmangä na.

¹⁹ Bi t'embaya:

—¿Haru go 'buhní Papá?

Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Nu'ah, hinguí pacj, ni xinga guehna ma Papágä gui pahm. Nu'mø ngue gdi pacj, xquet'a 'nehma Papágä gdi pahm 'mø.

²⁰ Nu'mø mi xännba ra hya yø ja'i p'u ja ra nija ra Jesús, guehya yø hya ja ua bi xifi. Bi m'mä p'u ja yø njumenyu ngue ra ofrenda. Pe hinjombi bent'i ngue xta ngot'i, porque tobe him maní zonna ora.

Hinda zä da denyø ja'i p'u di ma ra Jesús.

²¹ Mahømbi 'yembyø ja'i ra Jesús:

—Ga mmagä, 'ne gui hyonj. Gui tuh, pe himma hoquitho ni ts'oquih. Nup'u ha gda magä, hinda zä gui tenngah.

²² Yø judío p'uya, di n'yembi:

—¿Ua da zä di nhyose n, ngue hinda zä ga tenhn ha di ma?

²³ Mi nya ra Jesús, mahømbi 'yembi:

—Nu'ah, gyø mmenguha ua ja ra ximhäi. Pe nugä drä mmengugä mahets'i. Nu'ah gyø

mmɛnguhɛ ua ja rá hái, pɛ nugä hīndrá mmɛngugä ua ja rá ximhäi. ²⁴ Janangue nugä dí xi'ahɛ ngue guí tuhɛ 'nɛ himma hoquitho ni ts'oquihɛ. Guehna hīngui nhohni ts'oquihɛ na ngue hīngui ɛC'ɛigahɛ ngue dí mma te'ogui.

²⁵ Bi t'ännbaya, bi t'ɛmbi:

—¿Pɛ te'o'i p'aya?

Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ya xtá xi'ahɛ m'mɛt'o te'ogä. ²⁶ Xangu mi'da yø hya da zä ga xi'ahɛ, 'nɛ da zä ga hats'ahɛ rá güenda. Pɛ nuna rá hya dí xicä yø ja'i ua ja rá ximhäi, guehna rá hya dí øde mman'a to bá pɛnngui, pɛ gue majuanī rá hya mman'a.

²⁷ Pɛ himbi dinyø mmɛi yø ja'i ngue guehna rá Papá i mma. ²⁸ Janangue bi 'yɛmbi:

—Nu'mø gá cuathɛ rá pont'i rá N'yohɛ bí 'yɛ mahɛts'i, guí pahmɛ te'ogä p'aya. Hīnda zä ga sänse rá hya ga mma. Nuna rá hya xāngagui rá Papá, guehna dí mmangä na. ²⁹ Porque dí n'yogä'be'a to bá pɛnngui. Nugä hīngui hegasɛ mā Papá, porque nu te nnu manho, que'a zant'a dí øt'a.

³⁰ Mi manna rá hya na p'aya, xangu yø ja'i bi 'yɛc'ɛi rá Jesús.

Bi manna Jesús ndana gue'a yø basi Oja.

³¹ Rá Jesús bi 'yɛmbyø judío xi 'yɛc'ɛi:

—Nu'mø hīngui hyɛhmɛ na rá hya dí xi'ahɛ ya, majuanī ngue gue'ahɛ mā xādi'ahɛ 'mø. ³² 'Nɛ guí pahmɛ xanho na rá hya majuanī. Nuna rá hya majuanī p'aya, guehna da yan'ahɛ na.

³³ Mi dahyø ja'i, bi 'yɛmbi:

—Nugähe yø mbom'mæto gähe ra Abraham. 'Nε h̄injām m̄ø to xtá øt'e ngue mā hm̄uhe. ¿Hanja'a guí m̄mā ngue guí εnā dā ma nhyanigähe?

³⁴ Nūna ra Jesús bi 'yεmbyø ja'j̄:

—Majuani dí xi'ah̄u ngue nu to gä øtra ts'oqui, guehya ya xa mbent'ui ra ts'oqui ya. ³⁵ Nu ra ja'j̄ ngue ra hm̄iquītho, 'b̄ap'̄u ja rá ngu rá hmu, h̄inguí zamp'̄u ja ra ngu na ra hm̄iquí. Pε nu'a ngue rá ts'ant'̄u ra hmu, zamp'̄u ja rá ngu'a. ³⁶ Janangue nuyá, nu'mø ngue dā yan'ah̄u rá Ts'ant'̄u Oja, ya majuaní gá nyamhm̄u 'mø. ³⁷ Nugä dí padí ngue yø mbom'mæto'ah̄u ra Abraham. Pε guí nne gui hyoj̄u, porque h̄inguí nnu manhoh̄u ra hya dí mmangä. ³⁸ Ya dá xi'ah̄u te gä dí n̄nugä p'̄u bí 'b̄ah̄mā Papá. Pε nu'ah̄u gadi siguetho guí øth̄u'a te xi'a n̄i papáh̄u.

³⁹ M̄i dahyø ja'j̄ p'̄uya, bi 'yεmbj̄:

—Nu'a mā papágähe gue'a ra Abraham.

M̄ahømbi 'yεnna Jesús:

—Nu'mø ngue dyø basj'ah̄u ra Abraham, dague'a te bi 'yøtra Abraham gui 'yøth̄u 'mø. ⁴⁰ Pε nuya guí nne gui hyoj̄u. Conque dí xi'ah̄u ra hya majuaní, nūna ra hya dí øcä mman'Oja, guehna dí xi'ah̄u na. Pε nu'a guí nne gui 'yøth̄u ya, h̄inga ngu'a bi 'yøtra Abraham. ⁴¹ Nu'ah̄u guí øth̄u tengutho ø'ni papáh̄u.

M̄ahømbi 'yεnyø ja'j̄ p'̄uya:

—Nugähe, h̄indyø th̄imbas̄itho gähe. N'nat'a mā papágähe 'b̄ui, gue'a Oja'a.

⁴² M̄ahømbi 'yεnna Jesús:

—Nu'mø ngue nmajuani ngue guehna Oja n̄i papáh̄u, gadi mac̄j̄u 'mø. Porque nugä dá εcä p'̄u 'b̄u Oja, 'nε ya dí 'b̄ucua ya. H̄indá sänse ngue dá εcua,

sinoque Oja bá benngui. ⁴³ ¿Hanja ngue hinguí sä gui timhm̄a n̄a r̄a hya dí mmangä? Hinguí timhm̄a hanja r̄a hya, porque hinguí nne gui 'yøhm̄a n̄a r̄a hya dí xän'nah̄a. ⁴⁴ Nu'a gui nnøpa papá̄h̄a, gue'a r̄a zithu'a. Nu'a r̄a hya nnu manho n̄a p'aya, guehna gui nne gui 'yøth̄a n̄a. Nuna r̄a zithu, guehna r̄a hyote n̄a asta guep'̄a bá f̄adi. Hinjam'mø di mman'a te majuan̄i. Nu'mø ya, gä r̄a fehni ḡa ya. Gä rá hyase ḡa ya porque r̄a fehni. 'Nε guehna nnøpa papá'̄a to mmanna fehni n̄a. ⁴⁵ Pε nugä ngue majuan̄i n̄a r̄a hya dí xi'ah̄a, hinguí εc'εigah̄a. ⁴⁶ Gätho'ah̄a ya, hinjonda bõni da 'yengui ngue ja ma ts'oqui. Xi'mø ngue majuan̄i r̄a hya dí xi'ah̄a, ¿hanja ngue hinguí εc'εigah̄a 'mø? ⁴⁷ Nu'a rá basi Oja ya, gue'a di ho da 'yøde te mman'Oja'a. Pε nu'ah̄a ngue hingyø basi'ah̄a Oja, janangue hinguí nne gui 'yøhm̄a r̄a hya mman'Oja.

Ya mi 'b̄ah̄ra Cristo hante di m'm̄ah̄ra Abraham.

⁴⁸ Mi dahyø judío p'aya, bi 'yembra Jesús:

—Ni 'yup'̄a te dí mmangähe ngue gr̄a mmengu p'̄a ja r̄a häi Samaria, nu'i gui n'youi r̄a ts'onthi.

⁴⁹ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Hin teni ts'oqui dí n'yogä'be. Nu'a te dí øt'ä, dí nnu mansugä ma Papá. Pε nu'ah̄a hinguí nnu mansuj̄a. ⁵⁰ Nugä hindí honi ha di nu mansugyø ja'i. Nuna Oja go honngui ha di nu mansugä yø ja'i n̄a. 'Nε haxta r̄a güenda Oja ya, te'o ngue hinguí sugui. ⁵¹ Nugä majuan̄i dí xi'ah̄a ngue nu to ørpa masu r̄a hya dí mmangä, guehna r̄a ja'i hinjam'mø da du n̄a.

⁵² Mi dahyø judío p'aya, bi 'yembi:

—A nuyá, dadi seguragähe ya ngue guí n'youi ra ts'onthi. Xi ra Abraham 'nε gätho mi'da yø pøngahya xa m'mui, gä xa ndu. Nu'i p'uya guí εna: “Nu'a to da 'yørpa masu ra hya dí mmangä, guehna ra ja'i hinjam'mø da du na”, guí εna. ⁵³ ¿Ua man'na go ma da'i ngue'a ma papágähe Abraham? A nuna bi du. 'Nεhyø pøngahya xa m'mui gä xa ndu. ¿Te'o guí εna ngue gue'e 'mø?

⁵⁴ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbyø ja'i:

—Nu'mø ngue go gdi honi ha di nu mansugä yø ja'i, hinte di muui 'mø εscä yø ja'i 'mø. Pe nu'a honi ha di hnu mansugä, guehna ma Papágä na. Nuná guí εna ngue ni Ojah. ⁵⁵ Pe hinguí pahmu na p'uya. Nugä go dí pacä na. Nu'mø ga εna ngue hinda pacä Oja, xquet'a dí fehniä 'mø tengutho'ahm ngue gyø fehnihm. Pe nugä majuaní dí pacä na, 'nε dí ørpa masu te xiqui. ⁵⁶ A nuna ma mboxitahm ra Abraham, bi johya na ngue mambá ep'ua ra pa ga søcä ua. Bi badi hanja, janangue εmmei bi johya.

⁵⁷ Mi dahyø judío p'uya, bi 'yεmbra Jesús:

—Tobe hinguí 'bu'a nyote ma'det'a njeya, 'nε go gui 'yεna gá nu ra Abraham.

⁵⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbyø ja'i:

—Majuaní dí xi'ahm ngue ya nmi 'bucä hante di m'muhrä Abraham.

⁵⁹ Bi gaxyø do yø ja'i p'uya, ngue da mando ra Jesús. Pe ra Jesús bi thop'ua made ha 'bøhyø ja'i, bi bømp'ua ja ra nija, bi ma.

9

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohm ngue ra xädä.

1 Nup'ɥ ni nthohra Jesús, bi nu n'na ra n'yohɥ ngue ra xädä asta gue'mø mamba mi. 2 Bi 'yänya yø xädi p'ɥya, bi 'yɛmbi:

—Ague grá xännbate, ¿hanja ngue ya ra xädä 'mø mambá mihna ra n'yohɥ na? ¿Ndana gue'a ja rá ts'oqui, guehna ra n'yohɥ, ua rá papá, ua gue rá mamá ja rá ts'oqui ngue bi njap'ɥ?

3 Mi dahra Jesús, bi 'yɛna:

—Hini nxädä na ra n'yohɥ ngue conná ts'oquisɛ, ogue rá ts'oqui rá papá ogue rá mamá. Sinoque bi nxädä para ngue conná guehna da fadi ngue ja rá ts'edi Oja ngue te da 'yørpe. 4 Mente jap'ɥ ra tiempo ya, jatho ngue ga ørpabi rá 'bɛfi'a to bá pɛngui. Porque da 'yɛhra pa ngue ya himma nzä te ga pɛfi. 5 Mente dí 'bɛcua ja ra ximhäi, ma ga øt'e ngue da xohyø mmäi yø ja'i.

6 Mi juadi bi manna ra hya na, bi zo'a häi rá jini ra Jesús. Bi 'yøtra bøhäi conná jini, bi gopa maxøts'e yø dä ra xädä. 7 Bi 'yɛmbɥya:

—Ní ma ya, bá nxädä p'ɥ ja ra dehe Siloé —bi 'yɛmbi.

Nuna ra Siloé ga mbøni ngue “Bi 'bɛnhni”. Nuna ra xädä bi ma bá nxädä. Mambá pengui, ya zø yø dä. 8 A nu'ɥ yø besino p'ɥya, 'nɛ hmi'da yø ja'i ya mi padi ngue mará xädä, ga di n'yɛmbi:

—¿Ua hinga guehna ra nhyaxa limosna na?

9 Mi'da yø ja'i p'ɥya, bi 'yɛna:

—Guehna.

Pɛ mi'da yø ja'i bi 'yɛna:

—Guehna p'ɥ gui nɛqui, pɛ gue hinga guehna.

Pɛ nuɛ na mará xädä p'ɥya, bi 'yɛna:

—Ahá, go guécä —bi 'yɛna.

10 Ya bi t'ännɥya, bi t'ɛmbi:

—ǰHanja ngue ya zø n̄i dā ya 'mø?

¹¹ Bi 'yɛnn̄a mará xädä p'uya:

—Nun̄a r̄a n'yoh̄u n̄i h̄u ngue r̄a Jesús bi 'yøtr̄a bøhäi. Bi goscaḡuī mā dā. Bi 'yɛnḡuī: “N̄i map'ʉ ja r̄a dehe Siloé, bá nxädä”, bi 'yɛnḡuī. Dá magä p'uya ngue dá nxädä, pɛ 'bexpi nzø mā dā 'mø mā nxädä.

¹² Bi t'änn̄baya, t'ɛmb̄i:

—ǰHar̄u 'buhna r̄a n'yoh̄u ḡuī mman̄ya?

Bi 'yɛmb̄aya:

—H̄indí pacä —bi 'yɛmb̄i.

Yø fariseo bi 'yørp̄a r̄a nt'änn̄i n̄a mará xädä.

¹³ Bi ts'ixp̄u 'buhyø fariseo n̄a mará xädä p'uya.

¹⁴ R̄a pa ngue r̄a ts'äya 'mø m̄i 'yøtr̄a bøhäi r̄a Jesús ngue bi xojpa yø dā r̄a xädä. ¹⁵ N̄uya yø fariseo p'uya, xquet'a bi 'yän'n̄a mará xädä ngue ha b̄i n̄ja ngue ya zø yø dā. Bi 'yɛmb̄aya:

—Bi gosca r̄a bøhäi maxøts'e mā dā. Dá ma da nxädä p'uya. A n̄uyá, ya zø mā dā ya.

¹⁶ Bi 'yɛn'ida yø fariseo p'uya:

—Nun̄a r̄a n'yoh̄u bi 'yø'n̄a r̄a hya n̄a, h̄ingr̄á m'mɛnh̄n̄i Oja n̄a, porque h̄inḡuī sup̄ra pa ngue r̄a ts'äya.

M̄i'da p'uya, bi 'yɛn̄a:

—A n̄u'mø di ja rá ts'oqui n̄a r̄a n'yoh̄u n̄a, h̄inda zä dā 'yøtya yø milagro ør'mø.

Ya d̄i n̄jun'mahyas̄e p'ʉ yø ja'i p'uya. ¹⁷ Mahømb̄i t'än'n̄a mará xädä p'uya, bi t'ɛmb̄i:

—Xi'i n'yø, ǰte ḡuī mm̄a ngueh̄n̄a r̄a n'yoh̄u bi xoc'a n̄i dā?

Nun̄a mará xädä p'uya, bi 'yɛn̄a:

—Nugä dí ɛn̄a ngue rá pøngahya Oja n̄a r̄a n'yoh̄u n̄a.

18 Pε yø hmu yø judío, hinguí εc'ei ngue mará xädä nā rā n'yohu yaui. Bi 'yεc'ei, ja gue'mø mi zonnabäi rá papá 'nεhra mamá nā mará xädä. 19 Bi 'yännbaya, bi 'yεmbi:

—¿Ua guehna ni ts'ant'ui nā 'bucua, nuna t'εmbi ngue ya rā xädä 'mø mambá mi? ¿Hanja ngue ya zø yø dä ya 'mø?

20 Bi 'yεn'a rá papá 'nεhrá mamá p'uya:

—Dí padí ngue guehna mā ts'ant'ui be nā. 'Nε ya rā xädä 'mø mambá mi. 21 Pε nuyá, hindí pa'be hanja ngue ya zø yø dä ya. Ni xindí pa'be to bi 'yøthebi yø dä. Dami 'yänseh. Ya rā dan'yohu, da xi'asēhu hanja.

22 Nuna rá papá 'nεhrá mamá nā mará xädä, bi manna tengü nā ngue supyø hmu yø judío. Porque ya xi nheca hya ngue da dujpaäi rá thuhu p'u ja rā nija'a to da mā ngue rā Jesús gue'a rā Cristo'a. 23 Janangue nguna bi man'ui yø daja'i p'uya, ngue bi 'yεnā: “Yänseh, ya rā dan'yohu, da xi'asēhu hanja”.

24 Nu'ui yø hmu yø judío, mahombi zon'na rā n'yohu mará xädä. Bi 'yεmbi:

—Hønt'a Oja gui 'yεspäbi ngue bi nzø ni dä. Nugähe dí pahme ngue ja rá ts'oqui nā rā Jesús.

25 Bi 'yεn'mø mi da p'uya:

—Nugä hindí padí ngue'mø ja rá ts'oqui ogue hin'na. Hønt'a dí padí ngue nugä nmará xädä, 'nε ya zø mā dä ya.

26 Mahombi t'ännbaya, bi t'εmbi:

—¿Te be'a bi ja'i? ¿Te bi 'yøt'e para ngue bi nzø ni dä?

27 Mi da p'uya, bi 'yεnā:

—Ya xtá xi'ah_u, 'n_ε hinguí ørcah_u masu. ¿Hanja ngue mahøn'a guí nne ga xi'ah_u ya? ¿Uague guí nne ngue 'n_ε'ah_u dyø xädi'ah_u na ra n'yoh_u na?

²⁸ Bi z_u p'aya, bi 'y_εmbi:

—Nu'i go rá xädi'i na ra n'yoh_u na. P_ε nugähe yø xädigähe ra Moisés. ²⁹ Nugähe dí pahme ngue bi nyaui Oja ra Moisés. P_ε nuna ra n'yoh_u na, h_{in}jongui pa_{di} hap_u ra mm_εngu na.

³⁰ Bi 'y_εn'a ra n'yoh_u p'aya:

—Xquet'a guehna ngue nná 'yøthogä naya, ngue hinguí pahm_u hap_u ra mm_εngu na, p_ε bi xogagui ma dä. ³¹ Conque dí pahm_u ngue nuna Oja, hinguí ø'mø nzo'u yø ja'i ja yø ts'oqui na. P_ε nu'mø nzo'u yø ja'i thanne 'n_ε ørpabi rá pähä, i øde. ³² Asta guehyø pa xa thogui hinguí t'øde ngue da bøn'a n'na ra n'yoh_u da xojpa yø dä n'na ra xädä asta gue'mø mambá mi. ³³ Ngue'mø h_{in}drá m'm_εnhni Oja na ra n'yoh_u na, h_{in}da zä te da 'yøt'e.

³⁴ Ya bi t'εmbaya:

—Nu'i gä ra ts'oqui gni 'b_ui asta gue'mø gambá mi, 'n_ε go gui 'y_εna gui xänngahe —bi t'εmbi.

Bi hyøn'a thi p'aya.

T'εmbi ngue xädä yø ja'i ngue njot'i yø n'yomf_εni.

³⁵ Bi bahra Jesús ngue ya bá thøn'a thi p'u ja ra njja na mará xädä. Mi nth_εui p'aya, bi 'y_εmbi:

—¿Ua guí εc'εibi rá Ts'unt'u Oja n'yø?

³⁶ Bi 'y_εnn_u n'yoh_u p'aya:

—Te'o'a p'aya grá hmu, n'namhma ga εc'εigä —bi 'y_εmbi.

³⁷ Mi dahra Jesús, bi 'y_εmbi:

—Ya guí nnugya. Go guecä dí nyaui ya —bi 'y_εmbi.

38 Nūna rā n'yohu p'uya bi ndantyøhmu p'u 'bähra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nūya grā hmu, dí εc'ei'i ya.

39 Mī nya rā Jesús, bi 'yēna:

—Dá εcā ua ja rā ximhäi, n'namhmaŋgue nū'u yø xädä di nzø yø dä. A nū'u εnā ŋgue zø yø dä p'uya, tengutho 'mø di xädä'u.

40 Nū'u 'da yø fariseo mī 'bäp'u p'uya, mī 'yøde te mmanā Jesús. Bi 'yēmbi:

—¿Ua guí εnā ŋgue 'nēcähe dyø xädägähe?

41 Mī dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nū'mø ŋgue gyø xädähu, hīndi ja nī ts'oquihu 'mø. Pε nūya ŋgue guí εnā ŋgue zø nī dāhu, ya guí padī ŋgue ja nī ts'oquihu ya.

10

Bi hyejpa yø fõt'e yø de'yo'a rā hya bi manna Jesús.

1 Majuanī dí xi'ahu, nū'a hīnni yarbū ja rá goxthi fõt'e yø de'yo, sinoque nī nexman'na nguadi, guehna rā bεde'yo na. ² Pε nū'a nī yarbū ja rá goxthi fõt'e, gue'a rā mände'yo'a. ³ Nū'mø bi zøhø, da xojpa rā mängxothi da yat'ambo. Nū'u yø de'yo p'uya, parpabi rá hya. I nzohyø de'yo conyø thuhū, da gūcathi p'uya. ⁴ Nū'mø bá jajma xøts'e rā fõt'e gätho'u yø de'yo p'uya, ní 'bet'o p'u nī ma yø de'yo. Yø de'yo p'uya tenni porque parpabi rá hya. ⁵ Pε nū'a hīngui parpabi rá hya, hīngui ten'na. Hante 'da 'mø bi nū, porque hīngui parpabi rá hya.

⁶ Bi hyoni te guí hyejpa rā hya bi xihyø ja'i rā Jesús. Pε nū'u nzofō hīmbi dīnyø mmui te nī bønna hya bi xifi.

Nūna rā Jesús, guehna rā hoga mände'yo na.

7 Bi sigue bi zohyø ja'i ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Majuani dí xi'ahε, guecä tengutho n'na ra goxthi ni yatyø de'yo. 8 Gätho'ε yø mädi bi m'mε'a m'mε't'o hante ngue ga ma εcä, hinni yarβε ja ra goxthi, gue'ε yø bεde'yo'ε. Janangue himbi 'yørpa ma su yø de'yo 'mø nzofø. 9 Go guecä tengutho n'na ra goxthi. Nu'a ga japä da thogui, gue'a di nyan'a. 'Nε da 'yøt'e tengutho n'na ra de'yo ngue ni yεt'i, ni bømp'ε ja rá føt'e, 'nε tini te si.

10 A nu'a ra bε, høndrá mfε ga 'yo'a, di ammahø dyø de'yo. Pε nugä dá εhε para ngue di nja'ahε ra 'da'yo te, 'nε gui m'mεmma pähähε. 11 Nugä guecä tengutho n'na ra hoga mände'yo. Nu'a ra hoga mände'yo ennä te ngue nyanyø de'yo. 12 Pε nu'a ra mädi ngue ra hmiquitho, hinga gue'a ra mädi ngue yø de'yo'a. Porque hingrá mmeti. Nu'mø bi nu ngue bá εp'ε ra zate, da zop'ε yø de'yo, da 'dagui. Ra zate p'εya, di bentyø de'yo, di n'uen'ε hīndi bent'i. 13 Nuna ra n'yohε na, 'dagui porque ngue ra hmiquitho. Hinguī tu rá mmei 'mø te da ja yø de'yo.

14-15 Nugä guecä tengutho n'na ra hoga mände'yo. Nuna ma Papágä pacä na, nugä xquet'a dí pacä na ma Papá. Njarβεtho ya, dí pacä gätho'ε ma de'yo. Da gue'ε p'εya, xquet'a paqui. 'Nε dí engä ma te ngue di nyangä'ε ma de'yo. 16 Xquet'a 'bεp'ε mi'da ma de'yo ngue hingyø n'youi ya 'bεcua. Xquet'a jatho ngue ga mma si, 'nε da 'yø'mø da zofø. Ya n'na 'bεitho di nja p'εya, 'nε n'na dra mände'yo di m'mεi.

17 Nuna ma Papá di macä na, porque dí engä ma te connä nguehma de'yo. A nugä da zä ngue

mahønga m'mui. ¹⁸ Pε nu'mø ga nnegä, h̄injonda hyogui, pε dī nnesε ngue dī engä mā te. I ja gra ts'edi ngue dadi ungä mā te, 'nε ja gra ts'edi ngue mahønga m'mui. Nuna ya, guehna ra hya bi xicä mā Papá na.

¹⁹ Nu'mø mi 'yøhyø judío na ra hya na p'uya, ya h̄inga 'da'igu mma. ²⁰ Xangu yø judío bi 'yεna:

—¿Hanja ngue guí ørpaħu masu te mmanna? Nuna di locobi ra ts'onthi n'youi na —bi 'yεna.

²¹ Mi'da yø judío p'uya, bi 'yεna:

—Pε nu'mø ngue dī n'youi ra ts'onthi, h̄inda zä da mā tengu na ra hya na 'mø. A nu'a n'youi ra ts'onthi, h̄inda zä da 'yøt'e ngue dī nzø yø dä yø xädä'a.

Nu'ħ yø judío h̄imbi nu manho ra Jesús.

²² Mi ja yø se'ye'a ra ora'a. Ya dī nsä yø ja'i p'ħ Jerusalén ngue dī nsännigo p'ħ ja ra nija. ²³ Nuna ra Jesús, nup'ħ ja ra ngun'yu nija ni ħu ngue ra Salomón, ja 'yop'ħ. ²⁴ Nu'ħ yø judío bi mäsrā Jesús, bi 'yεmbi:

—¿Ua guí nnepe ngue xøgue gä ra tiempo di 'yot'itho mā mmwigähe? Nu'mø ngue gue'e grā Cristo, n'na nditho dami xicje njuani.

²⁵ Mi dahra Jesús, bi 'yεna:

—Ya dī xi'ahħ, pε h̄inguí εc'εigahħ. Nu te gä guí nnuħħ dī øt'ä conná guehra ts'edi di 'dacä mā Papá, ja dī nεquí p'ħ na ra hya dī xi'ahħ ya. ²⁶ Pε h̄inguí εc'εigahħ, porque h̄inga gue'e mā de'yo'ahħ, tengutho ra hya ya xtá xi'ahħ m'met'o. ²⁷ Nu'ħ mā de'yogä, xa mbarcatho mā hyagä'ħ. A nugä p'uya, xquet'a dī pathogä ndana gue'a ya mā de'yo. Nu'mø bi nugä mā de'yo, tennguí. ²⁸ Nugä ga unnä

ra 'da'yo te para zantho'ᵤ mā dε'yo, 'nε h̄injām'mø d̄i m'medi. Porque h̄injondā guascā p'ᵤ ja mā 'yε.
²⁹ Nu'a mā Papá bi 'dacä'ᵤ. H̄injo mman'na tengū na, 'nε h̄injondā guaspabi p'ᵤ ja rá 'yε mā Papá.
³⁰ Tengūtho mā Papágã, xquet'a d̄i njadã p'ᵤya.

³¹ Yø judío p'ᵤya, mahømbi go yø do ngue da mando ra Jesús. ³² Pε m̄i nya ra Jesús, bi 'yεnã:

—N̄i hm̄i n̄i dāhᵤ hapᵤ dí øt'ä xangu yø cosa xanho connã ngueh̄ra ts'edi di 'dacä mā Papá. ¿Ndanã gue'a ya yø hyã ya ngue gdi p̄andogahᵤ ya?

³³ M̄i dahyø judío p'ᵤya, bi 'yεmbi:

—Nu'ᵤ yø cosa xanho guí øt'e, h̄ingã gue'a gdã p̄ando'ahē'a. Sinoque gdã p̄ando'ahē ngue h̄inguí supra xud̄i Oja, co nuna ra hyã guí mma. Conque nu'j̄i grã ja'itho tengūtho gãhe, 'nε sã guí εnã ngue go 'da'igu'aui Oja.

³⁴ M̄i dahra Jesús, bi 'yεnã:

—I nt'ot'i p'ᵤ ja ra ley guí cahᵤ ngue bi 'yεn'Oja: “Nu'ahᵤ, εntho Oja'ahᵤ”, bi 'yεnã. ³⁵ 'Nε guí pahmᵤ'a te nt'ot'i p'ᵤ ja ra Macã Libro, h̄injondã zã dā gø'n'a te mmamp'ᵤ. A nuna Oja, bi mā ngue nu'ᵤ yø ja'j̄i di fãtrã hyã, tengūtho Oja'ᵤ. ³⁶ Xi'mø ngue bá εxcã Oja ngue bá p̄ennã ua ja ra ximhãi, ¿ua dã zã guí 'yεmhmᵤ ngue h̄ind̄i supã rá xud̄i Oja ngue'mø dí mma ngue rá ts'ant'ᵤgui Oja? ³⁷ A nu'mø h̄ind̄i sã gã øt'ä yø cosa tengūtho ør'mã Papá, 'yo guí εc'εigahᵤ 'mø. ³⁸ Pε nu'mø ngue sã dí øt'e tengūtho øt'a, madague'a h̄inguí εc'εigahᵤ, pε dam̄i 'yεc'εigahᵤ co nu'a te dí øt'e. Ja guí pahmᵤ p'ᵤ, 'nε ja dã d̄imp'ᵤ n̄i mm̄ihᵤ ngue mā Papá dí n'yo'be.

³⁹ Co nuna ra hya bi manna Jesús, mahombi ne yø ja'i xti bent'i ngue xta ngot'i, pe himbi zä, porque 'bexpi ma.

⁴⁰ Mahombi mengra Jesús ngue i ma man'na nguadi ra dathe Jordán, ha mambi øtra nxixya m'met'o ra Xuua. Ja bá n'yop'ua p'uya. ⁴¹ Xandøngu yø ja'i bi ma bá nu ra Jesús. Di n'yemybyø ja'i:

—Majuani ngue ra Xuua hin tema milagro bi 'yøt'e, pe nu'a te gäma hya bi manna Xuua conná nguehra Jesús, gä majuani.

⁴² Ja bi 'yεc'ei p'ua xangu yø ja'i ra Jesús ngue majuani guehna ra Cristo na.

11

Bi du ra Lázaro.

¹ Mi 'bua n'na ra n'yohua madi hyenni ni hu ngue ra Lázaro ra mmengu Betania, ja ra hnini mi 'buhra Maya conná juhue Marta. ² Nuna ra Maya, rá nju na ra Lázaro madi hyenni. Guehna bi duxra aceite mazihotho ga yuni ngue bi gopä yø gua ra Hmu Jesús. 'Nε bi dujpi conyø xta. ³ Nuya yø nju ra Lázaro, bi mennba ra hya ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ague grá Hmu, xan'ua ni amigo gadi nsixui —bi 'yεmbi.

⁴ Mi 'yøhna ra hya bi 'bennba ra Jesús, bi 'yεna:

—Pe hinga hyembra n'ua na ra Lázaro ngue da hyo. Sinoque ja da bap'ua yø ja'i ngue maguesε Oja. 'Nε da bahyø ja'i ngue xquet'a maguesε rá Ts'ant'ua Oja.

⁵ Nuna ra Lázaro, conná Marta, conná Maya, n'na ngu n'na, εmmei madi mahra Jesús.

⁶ Madague'a bi 'yøde ngue madi hyenni, pe bá

m'məh̄m̄a nyopa p'ə ha m̄ambi 'b̄ui. ⁷ M'm̄efa p'əya, bi 'ȳembyø x̄adi:

—Ma ḡa mm̄äh̄a m̄ah̄øn'a Judea ya.

⁸ Nū'ə yø x̄adi p'əya bi 'ȳembi:

—Ague gr̄á x̄änb̄ate, conque ja x̄m̄a ngue-hya nne d̄a hyo'i yø hm̄u yø judío ngue x̄tab̄á mm̄ando'i, 'n̄ε m̄ah̄ønguí nne gd̄í ma p'əya.

⁹ Bi hȳεcrā hȳa bi x̄ihyø x̄adi r̄a Jesús, ngue tobe h̄im̄ man̄i z̄onna ora p'ə d̄a d̄u. Bi 'ȳembi:

—¿Ua h̄im̄m̄a juan̄i ngue 'd̄ε'm̄a yo ora ja r̄a nyot'i 'm̄ø m̄a pa? A nū'a 'yo ngue r̄a pa, h̄inha di fets'e, porque ḡa 'yo r̄a nyot'i di yot'ua ja r̄a x̄im̄häi.

¹⁰ P̄ε nū'm̄ø to 'yo x̄ūi, di festr̄á gua, porque h̄in'ȳa r̄a nyot'i p'ə n̄i ma.

¹¹ M'm̄efa p'əya, bi 'ȳennā Jesús:

—Nūnā m̄a amigoh̄a r̄a Lázaro bí āha. P̄ε ḡa ma äḡa ya.

¹² Nū'ə yø x̄adi p'əya, bi 'ȳembi:

—Ague gr̄á Hm̄u, nū'm̄ø ngue bi āha, ya h̄inte da ja 'm̄ø.

¹³ B̄i ne x̄ta mm̄annā Jesús ngue ya xi d̄u r̄a Lázaro, p̄ε nūp'ə i b̄enyø x̄adi, bi 'ȳembi ngue m̄ma ngue bi ātho. ¹⁴ P̄ε n̄juantho b̄i man'a m'm̄efa te nne x̄ta mm̄annā Jesús. Bi 'ȳembi:

—Ya bi d̄u r̄a Lázaro ya. ¹⁵ Para ngue nū'ah̄a ya, ya x̄anho ngue h̄in d̄abi 'b̄uc̄ä p'ə 'm̄ø m̄i d̄u r̄a Lázaro, porque nūya man'natho gui 'ȳεc'εigah̄a ya. Nūya ḡa ma nūh̄a ya.

¹⁶ Nūnā r̄a Toma t'εembi ngue r̄a cuate p'əya, bi 'ȳembyø mm̄ix̄adih̄a:

—Ma 'da gd̄a mm̄äh̄a ya, n'namh̄ma ngue 'dap'ə d̄an̄i thoj̄a n̄a.

Ra Jesús da 'yøt'e ngue di nja ra mbennate, 'nε di unna 'da'yo te.

¹⁷ Bi zøn'a Betania ra Jesús, pε ya rá gupa xi ma nt'ägui ra Lázaro. ¹⁸ Nup'u ja ra hnini Betania, como yo kilómetro made gui nhyacui Jerusalén. ¹⁹ Xangu yø judío xi ma ngue badi zengua ra Marta conna Maya, di hojpa yø mmæi ngue rá ida bi du. ²⁰ Nuna ra Marta 'mø bi badi ngue ya mmap'u ra Jesús, bi ma bí c'at'ui. Pε ra Maya bi gop'u ja rá ngu'a. ²¹ Ra Marta bi 'yembra Jesús:

—Ague grá Hmu, nu'mø gdi 'bæcua, hinxta ndu ma idagä 'mø. ²² Pε nugä dí padj ngue di 'da'i Oja te gä gui 'yäpi.

²³ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Nu ni ida di bennate'a.

²⁴ Bi 'yenna Marta p'uya:

—Ahá, dí padj ngue nu'mø ra pa rá nzeui, mahøndi bennate yø ánima.

²⁵ Ra Jesús bi 'yena:

—Go ga øt'ä ngue di bennate yø ánima, 'nε ga unna 'da'yo te. Nu'a da 'yεc'εigä, madague'a xta ndu, pε høndi bennate. ²⁶ A nuyá, nu'u yø ja'i 'bahya 'nε εc'εigui, ya hinjam'mø da du, ya ja ra 'da'yo te yø ja'i. ¿Ua guí εc'εi na dí xi'i ya?

²⁷ Ra Marta p'uya bi 'yena:

—Ahá, grá Hmu, dí εc'εigä ngue gue'e grá Cristo, rá Ts'ant'ui Oja nu'a mi ja ngue da εcua ja ra ximhäi.

Ra Jesús bi nzomp'u ha nt'ägui ra Lázaro.

²⁸ Mi juadi bi manna ra hya na p'uya, nuna ra Marta bi ma bá zo rá juhue Maya. Bi xifi njanate, bi 'yembi:

—Bá εp'ε rā xännbate. Bá pen'na rā hyā ngue bī nzo'i'na.

²⁹ Nu'mø mī 'yøhra Maya ngue bi ts'ofō, bī nanguī, bī ma bá nū rā Jesús. ³⁰ Nūna rā Jesús, tobe hīn manī yut'ambo rā hnīnī, bī 'bärpε ha bī nthēui rā Marta. ³¹ Mī nū yø ja'i ngue bī nangrā Maya, bī bōnī n'nahmantho, bī ma. Janāngue xquet'a bī ntetyø ja'i p'uya, εmbī ngue bī ma dá nzomp'ε bī o rā ánima. ³² Bī ma rā Maya p'ε mambī 'bähra Jesús. Bī ndantyøhmū p'ε ha 'bäi, bī 'yεmbī:

—Ague grá Hmū, nū'mø ngue gdi 'bεcua, hīnxtā ndū mā idagā 'mø.

³³ Nu'mø mī nū rā Jesús ngue zonna Maya co 'nε'ε yø judío nī n'youi, bī dār'mān'ε rá mmāi p'uya.

³⁴ Bi 'yännbūya, bī 'yεmbī:

—¿Harε nt'ägui ya? —bī 'yεmbī.

Mī da p'uya, bī 'yεnā:

—Ague grá Hmū, bá εhε guí nnu.

³⁵ Xquet'a bī nzonna Jesús. ³⁶ Dī n'yεmbyø judío p'uya:

—Ya guí nnuhε te øtya. Ja dī nεqui p'uya ngue janjuānī ngue mādi mādi.

³⁷ Bi 'yεn'i 'da yø judío p'uya:

—A nūná, ngue bi zā bi xojpā yø dā rā xädā, rá nζεgui xtā nzā xtā 'yøt'e ngue hīnxtā ndū rā Lázaro.

Ya bi bεnnate rā Lázaro.

³⁸ Mahømbī dār'mān'ε rá mmāi rā Jesús. Bi guarbε ja rā 'bido o rā ánima p'uya ngue da hyajpā rā ndødo nnøpā njo'mī. ³⁹ Bi 'yεnā Jesús:

—Damī hyācjε rā do —bī 'yεnā.

Bi 'yεnā Marta nūnā rá njū rā ánima p'uya:

—Ague grá Hmu, rá nze_εgui ya y_unya, porque ya rá g_upa nt'ägui ya.

⁴⁰ M_i dahra Jesús, bi 'y_εmbi:

—Uanguí dí xi'i n_ugue nu'mø gui 'y_εc'ei_ui, guí pa p'aya n_ugue ma_guesε Oja.

⁴¹ M_i ma ntha_qui rá do p'aya. Bi n_os'maya rá Jesús, bi 'y_εna:

—Ma Papá'i, dadi ja mam_madi'i n_ugue guí ø'mø di nzo'i. ⁴² Nu_gá dí pa_di n_ugue za_nt'a guí ø'mø di nzo'i, p_ε dá ma_{ng}ä na rá hya na n'namhma n_ugue n_uya yø ja'i 'b_εcua, da 'y_εc'ei n_ugue go guá p_εnn_gagui ua.

⁴³ M_i juadi bi ma_nna rá hya na p'aya, bi matra á_nima, bi 'y_εmbi:

—Ague Lázaro, bá pømp'ua guí o —bi 'y_εmbi.

⁴⁴ Bá nangra á_nima p'aya, bá εp'ua, bá m'mät'i yø ulu yø 'y_ε conyø gua. Rá hmi p'aya bá n'youi rá njo'mi. Rá Jesús bi 'y_εmbyø ja'i:

—Dam_i x_hmi ya, thøhmi p'aya, da ma.

B_i nhεca hya yø ja'i p'aya, n_ugue di bentra Jesús.

⁴⁵ N_uya yø judío mi 'b_εp'ua ja rá ngu rá Ma_ya mi nu te bi 'yøtra Jesús, gue'a i 'y_εc'ei'a p'aya. ⁴⁶ P_ε mi'da yø judío, bi ma bá xihyø fariseo te bi 'yøtra Jesús. ⁴⁷ N_uya yø fariseo p'aya conyø hmu yø mmäcja, co 'n_εua yø n'yohua 'bet'o n_ugue yø judío, bi 'yøtra dajunta. Di n'y_εmbi:

—¿Te 'b_ε'a ja n_ugue ga øth_u? Nuna rá n'yohua na, xandøngu yø milagro øt'e. ⁴⁸ Nu'mø n_ugue ga h_εhmu p'ua, gä yø ja'i da 'y_εc'ei te mman_na. A nu'ua yø ts'ut'abi Roma p'aya, da p_εnhyø soldado n_ugue da d_εmhra ma_ca nija ja ua, 'n_ε da 'yøtra sui ua ja ma häih_u.

49 Bi da'a n'na nc'ei ni hu ngue ra Caifás, guehna ra hmu yø mmäcja'a ra jeya'a. Bi 'yembyø ja'i:

—¿Ua hinguí pahmu ha di nja te ga øthu ya?
 50 ¿Ua hin gadi umhmu ra güenda hanja? Man'na xanho ngue n'na nc'eitho da du conná guehyø ja'i, hinda gue'a ngue di m'medi gätho yø ja'i 'bucua ja ma häih.

51 Pe nuna ra Caifás hingrá hyase na ra hya bi ma, sinoque Oja bi bennbi ngue ngu'a bi ma. Porque guehna ra jeya ngue bi nøpa hmu yø mmäcja. Bi ma ngue ra Jesús guehna ja ngue da du conná guehyø judío na. 52 'Nε hinga hont'u yø judío p'uya, sinoque da du conná guehyø ja'i 'bui ndap'u bi zä. Porque nne Oja ngue ndap'u bi zä di m'mahyø ja'i ngue dyø basí Oja. 53 Gue'a ra hya bi nja'a p'uya, nu'u yø judío mi nts'ut'abi, bi mudi bi nheca hya ngue da hyo ra Jesús.

54 Janangue ya him mambi zøp'u ha 'buhyø judío ra Jesús, sinoque bi ma n'nanni n'na ra xequi ja ra häi Judea. Ya mme ra nendapo, ja n'na ra hnini ni hu ngue Efraín. Ja bá m'mahmu p'u p'uya co 'nεhyø xädi.

55 Ya xmä nguerp'utho ra pa ngue ra ngo øtyø judío, nuna embi ra pascua. Xangu yø ja'i bi ma Jerusalén ngue dí hocyø ts'oqui p'u ja ra nija hante di nja ra ngo. 56 I'yo yø ja'i p'uya, ngue honna Jesús. Nu'mø bi zømp'u nija di n'yänni n'na ngu n'na, i εna:

—¿Ter'u gni bεmhm? ¿Ua da εcua ja ra ngo ra Jesús, ua gue hin'na?

57 Nu'u yø fariseo p'uya, co 'nε'u yø hmu yø mmäcja, ya xi xihyø ja'i ya p'uya, ngue nu'mø to

da badi ha bí 'bəhrə Jesús, da mə. Porque bi ne di 'bentrə Jesús ngue da got'i.

12

N'na rə xisu bi gopə rə aceite rə Jesús.

¹ Mən'nato mə patho di nja rə ngo ngue rə pascua. Bi ma rə Jesús bá sən'a Betania rá ngu rə Lázaro. Guehna rə Lázaro bi 'yøtra Jesús ngue bi bənnate. ² Ja bá t'ørpə p'ə rə nts'ihmε rə Jesús, bi n'uite rə Marta. Conna Lázaro 'dap'ə hühmī p'ə ja rə mεxa ngue sihmεui. ³ Nuna rə Maya p'əya bá ha made litro rə aceite məhotho gə yəni, pε xəndəmmədi rá muui. Bi gəspəbi yø gua rə Jesús, bi dıjpi conyø xtə. Bi yu'ambo rə ngu'a gə yənnə aceite. ⁴ Mī 'bup'ə rə Judas Iscariote rá ts'ənt'ə rə Simu. Guehna n'na nc'εi yø xədi rə Jesús, 'nε guehna bi də nə. Nuna rə Judas bi 'yεna:

⁵ —ǵHanja ngue himbi 'bə rə aceite, ngue xtı t'unna mεnyə yø hyoya? Porque xtı 'bə rə aceite'a te pøxi hyu ciento mə pa rə nzäbi.

⁶ Pε nuna rə Judas hın'i mmanə rə hyə nə ngue di tu rá mməi də məxyø hyoya. Sinoque bi manə rə hyə nə ngue rə bε. Porque go məfəti rə buxa cə rə mεnyu nə. I pε rə mεnyu njəti p'ə ja rə buxa. ⁷ Mī nyə rə Jesús, bi 'yεna:

—Dəmi hεmhmə, 'yo te guı mma. Porque nuna rə xisu guı sui, ya mī pεsrə aceite xtə ngosca mə do'yo 'mø də n'yəgui. ⁸ A nuyə yø hyoya guı mma, jap'ə rə pa guı fəxhə ya, porque 'dəua guı 'bəhmə ya yø hyoya. Pε nügə ya himmə ya'atho rə pa dı n'yohə ua.

Bi nhεcahyə yø ja'i ngue høndə hyo rə Lázaro.

⁹ Xangu yø judío bi badi ngue bí 'bap'ua Betania ra Jesús. Bi ma yø ja'i bá nu. Pɛ hinga hontho nne yø ja'i ngue da nu ra Jesús, sinoque xquet'a nne da nu ra Lázaro nuna xi japi xi bennate p'ua mant'agui. ¹⁰ Janangue bi nhɛcahya yø hmu yø mmäcja ngue xta hyo ra Lázaro conna Jesús. ¹¹ Porque nu'a i bennate ra Lázaro, ya hɛp'ua yø mmijudíoui yø judío p'uya ngue go ɛc'ɛi ra hya mmana Jesús.

Bi yurbu ja ra hnini Jerusalén ra Jesús.

¹² Nup'ua ja ra hnini Jerusalén, xandøngu yø ja'i bi ma da nsännigo ngue ra pascua. Ja bi bahyø ja'i 'mø mi hyats'i, ngue ya ja ngue da zøp'ua ja ra hnini ra Jesús. ¹³ Yø ja'i p'uya, bi dɛjpa yø xi yø palma, bi ma di c'at'ui ra Jesús. Bi mɛhra hmafi yø ja'i p'uya, i ɛna:

—Nuna rá m'mɛnhni Oja 'bɛcua, guehna tate na. Oja di japhna rá dast'abi yø judío bá 'bɛnhni.

¹⁴ Bi din'a n'na ra burru bi hyuxra Jesús. Ya bi nja tengutho nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro ngue ɛna: ¹⁵ “Ague gyø mmɛnguh p'ua ja ra hnini Sión, 'yogui suh. Gui nnu ngue bá ɛp'ua ni dast'abih, bá hyuxa n'na ra burru”. ¹⁶ Nup'ua rá mɛdi hinguì pahyø xädi ra Jesús hanja'a te øt'e. Pɛ nu'mø mi ma mahɛts'i ra Jesús, ja bi zo yø mmɛi p'uya, ngue nu'a te gäma hya xi nja, ya mant'ot'i ngue ngu'a ja ngue di nja.

¹⁷ Nuya yø ja'i n'youi ra Jesús, guehya bi nup'ua bi japi bi bennate ra Lázaro, gä mmanyø ja'i te gä xi nup'i ngue øt'e. ¹⁸ Janangue bi ma yø ja'i ngue di c'at'ui ra Jesús, porque pahyø ja'i ngue nu'a ra milagro xi 'yøt'e, hinjonda zä da 'yøt'e. ¹⁹ Yø fariseo p'uya, di n'yɛmsɛbi:

—Ya guí nnuh_u ya, ya hinguí sä te ga øth_u. Guí nnuh_u ngue gä ni mε yø ja'i rā Jesús.

Nuya 'da yø ja'i hingyø judío bi hyonna Jesús.

²⁰ Nuya yø ja'i bi ma Jerusalén ngue da thanne Oja 'mø bi nja rā ngo, n'youi p'ua 'da yø mmengu Grecia. ²¹ Nuya p'uya bi guarb_u 'bähr_a Lipe nuna rā mmengu Betsaida ngue rā häi Galilea. Bi 'yäpra mate p'uya, bi 'yεmbi:

—Ague n'yø, dí nne ga nyagähe ts'ua rā Jesús.

²² Nuna rā Lipe p'uya, bi xihra Andre'a te sifi. Nuna rā hya bi sifi, 'da i matho gä yoho ngue bá xihra Jesús. ²³ Nuna rā Jesús bi 'yεntho 'mø mi dadi:

—Nu rā N'yoh_u bí 'yε mahets'i, ya ni ma da zonna pa p'ua da hnu ngue maguesε. ²⁴ Majuani dí xi'ah_u, ngue nugä, ja ngue da thogui, n'namhma ngue xangu yø ja'i da dinna 'da'yo te. Tengutho n'na zihmudä rā trigo, mente hinga nthuhu rā hmudä, xquetho n'na mhmudä tho i ja. Pε nu'mø ya bi thuhu, da bøxra hmudä, pε ya xangu yø trigo da ma mā peti 'mø bi nja. ²⁵ Nu rā ja'i honi ha di mpommi rā ndate, guehna di 'behrá te na. Pε nu rā ja'i enná te ua ja rā ximhäi, guehna di t'unna 'da'yo te para zantho na. ²⁶ Nu rā ja'i nne da 'yørcagui mā pähä, da denngui. Nup'ua ha ga m'mäcä, ja di m'map'ua. Nu rā ja'i da 'yørcagui mā pähä, guehna nnu manho mā Papágä na.

Bi manna Jesús ngue ya ni ma da tho.

²⁷ A nuyá, hindí padí te ga øtya. ¿Teni 'be'a ja ngue ga mma? Ya hinguí sä ngue ga εna: “Mā Papá'i, dami yangui ngue'a te ja ngue ga thogui”, ga εna.

Porque ya dá εcä'a, ngue nu'a te ja ngue ga thogui, ga thomhmagä'a.

²⁸ Bi 'yεmp'uya:

—Ague ma Papá'i, da fadi ngue mague'asε'i ya.

Nu'a ra ora'a p'uya, bi t'øde ngue bá nya Oja maya, bi 'yεna:

—Ya xa nja'a te di fadi ngue maguecsεgui. Pε mahønga øt'e ngue da fadi ngue maguecsεgui ya.

²⁹ Nu'u yø ja'i mi 'bäp'u, bi 'yøde ngue bá nya Oja maya, pε εmthobi ngue ra ngäni'a øde. Mi'da yø ja'i p'uya, bi 'yεna:

—Rá anxε Oja i nzohnu —bi 'yεna.

³⁰ Mi nya ra Jesús, bi 'yεmbyø ja'i:

—Nuna ra hya bi t'øhya, himma partegä p'u ngue bi t'øhna ya, sinoque ni parteha na. ³¹ Ya ni ma da zønna ora da thaxra güenda ua ja ra ximhäi ya. Da thejpa rá hya ra zithu di manda ua ja ra ximhäi.

³² Nu'mø bi ma ma'bä'mi ra pont'i da n'nø'migä, ndap'u bi zä, da denyø ja'i ma hyagä.

³³ Bi manna ra hya na, ngue di opan'yu yø ja'i tema forma di du 'mø bi tho. ³⁴ Bi 'yεnyø ja'i p'uya:

—Ya xtá øcähe te nt'ot'i p'u ja ra libro ngue ra ley, ngue ra Cristo i 'bui para zantho. 'Nε nu'i gui εna ngue ra N'yohu bí 'yε mahεts'i, i ja ngue da ma macuati ra pont'i. ¿Ndana gue'a'a ra n'yohu bí 'yε mahεts'i gui mmam'mø?

³⁵ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Nuyá, ya mits'u dra pa gui hεthu ua'a ja ngue da xoc'a ni mmaihya ya. Nu'mø bi dini xanho ni mmaihya na ra hya dí xi'ahya ya, guehna ra hya gdi n'yohu na. Pε nuna ra ja'i hinda ne da 'yøt'e te dí mmangä, guehna ra ja'i hingui padi te ga 'yo

na. ³⁶ Dami 'yεc'εih_u na ra hya da xoc'a ni mmaih_u mente da zä ga xi'ah_u ha di xohni mmaih_u. 'Nε majuan_i da xoc'a ni mmaih_u na ra hya na.

Mi juadi bi manya yø hya ya p'uya, bi ma ra Jesús, hingui fadi ha i ma.

Nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro ngue yø judío hingui εc'ei ra Jesús.

³⁷ Madague'a xangu yø milagro bi nu yø ja'i bi 'yotra Jesús, pε hingui εc'ei te xifi. ³⁸ Pε ya ja ngue da ngu'a di nja, tengutho ra hya bi 'yotra pøngahya Isaías ngue bi 'yεna: “Ague grá Hmu, ¿ndana gue'a bi bøni ngue bi 'yεc'ei na ra hya dá xicähe ya? ¿Ndana gue'a pøni ngue da badi ngue ya uhrá ts'edi Oja ya?” ³⁹ Ra Isaías xquet'a bi 'yot'i hanja ra hya ngue himbi 'yεc'ei ra hya yø ja'i, bi 'yεna: ⁴⁰ “Nuna Oja bi gorpabi yø nthandi yø ja'i, n'namhma ngue hinda hyeti conyø dä. 'Nε bi gorpabi yø mmai, n'namhma ngue hinda dimp'ua ja yø mmai hanja ra hya. 'Nε hinda bät'yø mmai ngue da den'Oja para ngue hinda punnbi”. ⁴¹ Ra Isaías bi manna ra hya na, ngue parpi ngue maguesε ra Jesús, janangue bi ma hanja'a ra Jesús.

⁴² Co ngu'a xangu yø judío ja yø cargo bi 'yεc'ei ra Jesús. Nja hingui xihyø ja'i ngue εc'ei, porque su yø fariseo, i nne ngue hinda dujpa yø thuhu p'ua ja ra nija. ⁴³ I εna ngue man'na xanho ngue da nu manho yø ja'i, hinda gue'a ngue Oja da 'yεmbi ngue xanho te øt'e.

Da ma ra castigo yø ja'i hingui εc'ei te mmana Jesús.

⁴⁴ Nuna ra Jesús bi ts'edi bi nya, bi 'yεna:

—Nū rā ja'i ɛc'ɛigä ya, hinga hõngthogui ɛc'ɛigui rā ja'i, sinoque xquet'a ɛc'ɛi'a mā Papá bá pɛnngui. ⁴⁵ Nū rā ja'i hɛrcä ya, tengutho 'mø go di hɛt'a to bá pɛnngui. ⁴⁶ Nugä guecä gā xoc'a ni mm̄ih̄. Dá ɛcä ua ja rā ximhāi, n'namhma ngue nū'a da 'yɛcɛigä, h̄indi m'm̄ai tengutho gā 'b̄ahyø ja'i 'yo mants'o. ⁴⁷ A nuyá, i 'b̄hi to øhra h̄ya dí mm̄angä ya, pɛ h̄ingui ørpa masu. Ya h̄imma partegä p'ɛ da ma rā castigo rā ja'i. Porque h̄indá ɛcä ngue 'bexcä sänni da ma rā castigo yø ja'i 'b̄ucua ja rā ximhāi, sinoque dá ɛhɛ ngue gā nyani. ⁴⁸ A nuyá, nū rā ja'i h̄ingui ørca masu, 'nɛ h̄ingui ørpa masu nā rā h̄ya dí mm̄angä, guehna rā ja'i da ma rā castigo nā. Nūna rā h̄ya dí mm̄angä ya, guehna di ts'ännbabi rā castigo yø ja'i 'mø rā pa rá nzɛgui nā, ngue h̄ingui ɛc'ɛi yø ja'i te dí mma. ⁴⁹ Porque h̄imma hyasɛ dí mma. Nū'a mā Papá bá pɛnngui, nūna rā h̄ya di 'bɛjpi gā mma, guehna rā h̄ya dí xān'nah̄ nā. ⁵⁰ Pɛ dí pacä p'ɛya, ngue nū to da 'yɛc'ɛi nā rā h̄ya di 'bɛjpagui mā Papá gā mma, di nja rā 'da'yo te rā ja'i. Nūna rā h̄ya xijma Papá gā mma, guehna rā h̄ya dí mm̄angä nā.

13

B̄i merpa yø gua yø xädi rā Jesús.

¹ Hante di nja rā ngo ngue rā pascua, nūna rā Jesús ya pad̄i ngue ya bi zõnna ora da bõngua ja rā ximhāi, di ma mahɛts'i bí 'b̄ahrá Papá. Nūna rā Jesús h̄inha rá nzɛgui di mā'ɛ yø xädi 'b̄ucua ja rā ximhāi.

²⁻³ Rā zithu ya xi bennba rá mm̄ai rā Judas Iscariote nūna rá ts'ant'ɛ rā Simu ngue di dä rā Jesús. Nūna rā Jesús, ya pad̄i ngue bi 'yɛp'ɛ bí 'b̄u Oja, 'nɛ

mahøndi map'ɥ bí 'bɥ Oja. 'Nɛ padɪ ngue nu'a rá Papá, di unna ts'edi ngue di manda gátho yø cosa i ja. ⁴ Mɛnte sihmɛ p'ɥya, bi nangbɥ ja ra mɛxa mi hudi, bi møhrá tuhu, bi ngut'a n'na ra toaya p'ɥya. ⁵ Bi xitra dehe p'ɥ ja n'na ra bandeja, bi merpa yø gua yø xädi. I dujpa ra dehe conna toaya di ngut'i.

⁶ Nu'mø ya mmap'ɥ da merpa yø gua ra Bedu p'ɥya, ra Bedu bi 'yɛmbi:

—Ague grá Hmu, çua 'nɛcä gui percagui ma guagä?

⁷ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—A nuyá, hinguí padɪ te ga mbøn'a te dí øt'ä ya, pɛ gui pa'a m'mɛfa te ga mbøni.

⁸ Mi dahra Bedu p'ɥya, bi 'yɛmbi:

—A nugä hinda zä gui perca ma gua.

Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbra Bedu:

—Nu'mø ngue hinga pet'a ni gua, ya himma n'youi 'mø.

⁹ Bi 'yɛnna Bedu p'ɥya:

—Ague grá Hmu, hinga hørma gua gui percagui 'mø, gui pegagui ma 'yɛ 'nɛ gui hiqi.

¹⁰ Pɛ ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Nu ra ja'i ya m'met'e, ya bi bo gä rá do'yo. Ya hinda høndyø gua ja ngue da 'berpabi ra ja'i. Ya gä m'meque'ahɥ ngue ra nts'o, hinda honda n'na'ahɥ ngue hinga m'meque.

¹¹ Bi manna ra hya na ngue hinga gátho m'mequebi yø mmɥi yø xädi ngue ra nts'o, porque padɪ ndana gue'a ja ngue di dä. ¹² Mi juadi bi mejpa yø gua yø xädi p'ɥya, mahømbi hye rá tuhu ra Jesús. Bi mip'ɥ ja ra mɛxa mahøn'a p'ɥya. Bi 'yɛmbi:

—¿Ua guí padí te dá øt'ahü ya? ¹³ Nu'ahü guí enjü ngue drá xännbategä, 'ne drá hmügä. Pe gue ni 'yup'ü te guí xicjü, porque go guecä drá xännbategä 'ne drá hmügä. ¹⁴ A nu'mø ngue drá xännbategä 'ne drá hmügä, 'ne dí pet'a ni guahü, xquet'a nne ngue guí njahü p'üya. Guí mpejpa ni gua n'na ngu n'na'ahü. ¹⁵ Nügä, ya dá ut'ahü te ja ngue gui 'yøthü, n'namhmä ngue tengutho dá øt'ahü ya, da ngu'a guí n'yørpe n'na ngu n'na'ahü. ¹⁶ Majuaní dí xi'ahü, ngue n'na ra mæfitho, 'yo di enä ngue hinda zä da 'yøt'e tengu øtrá hmu. Nu'a n'na ra m'menhni, 'yo di enä ngue hinda zä da 'yøt'e tengu øt'a to penhni. ¹⁷ Nu'mø ngue tinni mmæihü ya yø hyä dí xi'ahü gui 'yæt'a mmæihü ya, ra mmænthi gá nthehü 'mø.

¹⁸ Nu te dí mmangä ya, hinga gätho di toca'ahü na ra mmænthi na. Porque dí padí te'o ya xta huanhni, gue'ü di tocabi'ü. Pe jatho ngue di nja'a te nt'ot'i p'ü ja ra Macä Libro ngue enä: “Nuna 'daua dí sihmægä'be ya, guehna 'bæi ngue mä nsæigä'be na”. ¹⁹ Dí xi'ahü na ra hyä na hante ngue di nja, n'namhmä ngue nu'mø bi nja p'üya, gui 'yæc'ei'ü ngue go guecä. ²⁰ Majuaní dí xi'ahü ngue nu ra ja'i di unna säya'a to dí penhnä, tengutho 'mø go dadi 'dacra ts'äya ra ja'i. Nu to di 'dacä ra ts'äya p'üya, tengutho 'mø go dadi unna ts'äya'a to bá pennguí.

Bi manna Jesús ngue guehna ra Judas i ja ngue di dä.

²¹ Mi juadi bi manna ra hyä na p'üya, bi zä ngue tär'man'ü rá mmæi ra Jesús. Bi mä njuantho p'üya, bi 'yænä:

—Majuani dí xi'ahya ya, ngue 'bucua n'na nc'ei jügátho hái, ya honi ha di japi ngue di dágui.

²² Nu'ya yø xádi p'uya bi mádi di nhyeti n'na ngu n'na, hingui fadi te'o sihna ra hya i hma. ²³ Nu'a n'na nc'ei 'dap'ya hühmi ngue sihmēui ra Jesús, guehna rá xádi emmēi di mádi. ²⁴ Ra Bedu p'uya, bi 'yørpa ra senya'a 'dap'ya hühmi ra Jesús ngue dá 'yänni te'o na i mma. ²⁵ Nu'a bi t'ørpa ra senya p'uya, man'na bi guarbu hu ra Jesús ngue bi 'yänni, bi 'yēmbi:

—Ague grá Hmu, ¿te'o na guí mma? —bi 'yēmbi.

²⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yēna:

—Ma ga pocá n'na xequi ra thühmē ya. Nuna ga unna p'uya, guehna dí mmangá na.

Bi po'a n'na xequi ra thühmē p'uya, bi unna Judas Iscariote rá ts'ant'ya ra Simu. ²⁷ Nuna ra Judas, ngu i hyanna ra thühmē, bi yatra zithu p'ya ja rá mmui. Ra Jesús bi 'yēmbuya:

—Nu'a te ja ngue gui 'yøt'e, 'yøt'e n'nahmantho.

²⁸ Pe nu'ya 'dap'ya hühmē p'ya ja ra mexa ngue sihmē, hinjombi n'yo yø mmui hanja na ra hya bi sihna ts'ofu. ²⁹ A nuna ra Judas ngue mā fāti ra buxa njamēnyu, bi 'yēmp'ya i bēn'i'da, ngue nuna ra Jesús bi xifi ngue dá dai temā hyoni ngue ra ngo, ogue di unni zi algo yø hyoya. ³⁰ Hontho bi zi ra thühmē bi t'unna Judas, bi bōni, bi ma. Pe ya nxui p'ya.

Ma'da'yo ra hya di manda ra Jesús ngue di nja.

³¹ Mi bōnna Judas, bi 'yēnna Jesús:

—A nuya ja di nequi p'uya ngue magese ra N'yohu bí 'yē mahets'i. 'Nē conná ngue'a te øt'e, ja di nequi p'ya ngue magese Oja. ³² Xi'mø ngue ra

N'yohu bí 'yε mahεts'i, nu te øt'e, gue'a gui nεqui
 ngue maguesε Oja'a, nuna Oja ya, xquet'a da 'yudi
 ngue maguesε'a rá Ts'ant'u ya. 'Nε ya mi ts'adyø
 pa di nja na dí xi'ahu ya. ³³ Ague ma basi'ahu, ya
 mi ts'udra ora dí 'bahu ua ya. Tengutho ra hya
 xtá xicä yø judío, xquet'a ngut'atho ra hya dí xi'ahu
 ya. Gui hyonju, pε hinda zä gui tenngahu haru
 gdá magä. ³⁴ Ma'da'yo høn dadi 'ber'ahu ya, ngue
 gui mmahmu n'na ngu n'na'ahu. Tengutho ná
 ma'ahu, gui njathu p'uya ngue gui mmahmu n'na
 ngu n'na'ahu. ³⁵ Nu'mø ngue gui mmahmu n'na
 ngu n'na'ahu, di unna güenda gätho yø ja'i ngue
 gue'e ma xadi'ahu 'mø.

Bi manna Jesús ngue da gøn'a m'mefa ra Bedu.

³⁶ Ra Bedu bi 'yørpa ra nt'änni ra Jesús, bi 'yεmbi:
 —Ague grá Hmu, ¿haru gue gdi ma p'uya?

Mi dahra Jesús, bi 'yεna:

—Nup'u ha gdá magä, ya hinda zä gui tenngahu.

Pε da zä gui tenngahu m'mefa.

³⁷ Ra Bedu p'uya, bi 'yεmbi:

—Ague grá Hmu, ¿hanja ngue gui εna ngue hinda
 zä ga ten'na'i ya? Nugä dí εmma te conná ngue'e.

³⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yεna:

—Gui εna ngue gui enni te conná nguecä. Pε
 majuaní dí xi'i ngue hante di mmahra øni, ya xquí
 cønga nhyu ndi.

14

*Nuna ra Jesús, guehna ra 'yu na ngue di zønna ja'i
 p'u 'buhra Papá.*

¹ 'Yo di tu ni mmuihu. Gui hyahni mmui gui
 'yεc'εihu Oja, da guecä dami 'yεc'εigahu. ² Nup'u ja

rá ngu ma Papágä, xangu yø ts'äya bí jap'u. Nu'mø da hín'yü p'u yø ts'äya, hinte ga sänni ga xí'ahü 'mø. Pe nuyá, ga mmagä ya ngue güí nsägä ha guí nsäyahü. ³ Nu'mø dá magä p'üya ngue güí nsägä ha guí nsäyahü, ga ma ecä mahøn'a p'üya ga sixahü, n'namhma ngue 'dap'u ga m'mühmü. ⁴ Guí pahmü p'üya hapü gda magä, 'nε guí pahmü ra 'yü.

⁵ Mí dahra Toma p'üya, bi 'yεmbi:

—Ague grá Hmü, híní pacähe ha gdi ma, ¿ha da nzä ga pacähe ra 'yü gdi ma?

⁶ Mí dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Conná nguecä da zä guí sømhü p'u 'bü Oja. 'Nε conná nguecä guí pahmü ndana majuani. Go dadí üngä ra 'da'yo te. Nu to gä da 'yεc'εigüi, gue'u da zømp'u 'bühma Papá'u. ⁷ Ngue hīngmī pahmü te'ogä ma m'met'o, janangue hīngmī pahmü te'o na ra Papá. A nuyá, ya guí pahmü ya, porque ya guí nnuhü ya.

⁸ Bi 'yεmbra Lipe p'üya:

—Ague grá Hmü, 'yøt'e ngue da zä ga nnuğähe ra Papá 'mø. Co nu'a p'üya.

⁹ Mí dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ague Lipe, ya xa mma yø pa dí n'yohü, ¿'nε tobe hīngüi paqui? Nu'a to bi nugä, ya bi nu ra Papá'a. ¿Hanja'a guí xiqui ngue guí εngüi ga øt'ä ngue guí nnu ra Papá? ¹⁰ ¿Ua hīngüi εc'εigüi ngue tenguthogä ya, njarbutho ma Papá? Tengutho ma Papágä p'üya, xquet'a di njadä p'u. Nuna ra hya ya xtá xí'ahü, hīngo dí mmansεgä na. Nu'a ra Papá dí n'yo'be, go øt'a te dí øt'ä'a. ¹¹ Damí 'yεc'εigahü ngue tenguthogä ya, njarbutho ma Papá. Tengutho ma Papágä ya, xquet'a di njadä p'u. A nu'mø

hĩnguĩ ɛc'ɛih̄ n̄a r̄a hyatho, dami 'yɛc'ɛiḡah̄ 'm̄o ḡá nuh̄'a te dí øt'e. ¹² Majuanĩ dí xi'ah̄, nu r̄a ja'ĩ ngue rá mm̄ai ḡa 'yɛc'ɛiḡuĩ, xquet'a da z̄a da 'yøtra ja'ĩ tengutho dí øt'e. Man'na xangu da 'yør'm̄o ngue da z̄a, porque nuḡa ḡa mm̄aḡa p'ua bí 'b̄ahma Papá. ¹³ Rángue guĩ ɛc'ɛiḡah̄, nu'm̄o ḡá mat'Ojah̄, guĩ hya r̄a ts'edi guĩ 'yãdi te guĩ nneh̄. Nuḡa ḡa 'da'ah̄'a te ḡa guĩ 'yãhm̄, n'namh̄ma da fadi ngue magues̄ n̄a m̄a Papá. ¹⁴ Rángue guĩ ɛc'ɛiḡah̄, nu'm̄o guĩ hya r̄a ts'edi guĩ 'yãdi te guĩ nneh̄, nuḡa ḡa 'da'ĩ ndan̄a bi z̄a macosa guĩ 'yãhm̄.

Bi xihyø x̄adi r̄a Jesús ngue da penh̄n̄a Espíritu Santo.

¹⁵ Nu'm̄o gadi mac̄j̄, dami 'yøt'e te dadi 'bep'ah̄ 'm̄o. ¹⁶ Ḡa äp̄a r̄a mate m̄a Papá ngue da penh̄ni te'o da m̄axah̄, 'n̄ɛ di hoc'a ni mm̄aih̄, tengutho dí øt'ah̄ ya. Nuna da 'benh̄ni, guehna r̄a Espíritu Santo da ḡap'ah̄ r̄a 'yu majuanĩ. 'N̄ɛ guehna guĩ n'yoh̄ para z̄antho n̄a. ¹⁷ Nu yø ja'ĩ hĩnguĩ ɛc'ɛi Oja, hĩnguĩ s̄a di n'youi r̄a Espíritu Santo, porque hĩnguĩ h̄ɛti 'n̄ɛ hĩnguĩ padĩ te'o. Pɛ nu'ah̄, ya guĩ pah̄m̄ te'o n̄a, porque r̄a Espíritu Santo ya 'b̄ucua guĩ 'b̄ahm̄, 'n̄ɛ guĩ n'yoh̄ para z̄antho n̄a. ¹⁸ Nuḡa hĩnga soc'as̄eh̄ ua, ḡa ma penḡa ngue ḡa n'yoh̄. ¹⁹ Ya mi ts'utho ya, ya h̄inni mantho da nuḡa yø ja'ĩ. Pɛ nu'ah̄ guĩ nnuj̄ mah̄on'a. 'N̄ɛ di nja'ah̄ r̄a 'da'yo te, ngue mah̄øngdí 'b̄uc̄a. ²⁰ Nu'a r̄a pa'a p'uya, guĩ umh̄m̄ r̄a güenda ngue dí n'yoḡa'be m̄a Papá. Da gue'ah̄ p'uya, dí n'yoh̄ p'ua guĩ 'b̄ahm̄. ²¹ Nu r̄a ja'ĩ da 'yøt'e te dadi 'bepi, guehna di n̄equi ngue majuanĩ di maqui. M̄a Papáḡa p'uya, xquet'a di madi ḡatho ya yø ja'ĩ di maqui. Nuḡa p'uya

xquet'a dadi mađi, 'nɛ ga ɔt'e ngue da fadi ngue di n'yo'be ra ja'i di maqui.

²² Bi 'yenna Judas, nuna hinga Iscariote:

—Ague gra Hmu, ɔhanja ngue hɔnjthogähe gui 'yudi ngue di n'yohu, 'nɛ hinga gätho mi'da yø ja'i da badi?

²³ Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Nu ra ja'i di maqui, guehna da 'yørpabi masu te di xifi, 'nɛ guehna di mahma Papaga na. Nugä ya, co 'nehma Papa, ya di n'yohe ra ja'i di maqui.

²⁴ A nu ra ja'i hindi maqui, guehna hingu i ɔrcatho masu te di xänbɪ. Nuna ra hya di xi'ahu ya, himma hyasägä na, go ra hya'a ma Papa ba penngui.

²⁵ Di xi'ahu gätho ya yø hya ya, mente tobe 'daua di 'bahu. ²⁶ A nugä ga apra mate ra Papa ngue da penhna Espiritu Santo, n'namhma da maxahu 'nɛ di hoc'a ni mmuihu. Gue'a go da xän'nahu gätho'a p'uya, 'nɛ ga di ben'nahu ya yø hya ya xtä xi'ahu.

²⁷ Ya ga soc'ahu ya, pe di hut'a ni mmuihu. Nugä ga ɔt'e ngue da hyu ni mmuihu, hinga tengu ra hya manyø ja'i ngue embi nthummui. 'Yo sä di tu ni mmuihu 'nɛ 'yo gui suhu. ²⁸ Ya gui øde te xtä xi'ahu ngue ga mmagä p'u bi 'buhra Papa, 'nɛ honga ma ɛcä ngue 'dap'u ga n'yohu. Nu'mø majuanı gadi macju, damı johyah ngue ga mmagä. Porque nuna ra Papa, tate na ngue nugä. ²⁹ Di xi'ahu na ra hya na hante ngue di nja, n'namhma ngue nu'mø bi nja, ya gui 'yɛc'ɛihu na ra hya ya xtä xi'ahu p'uya.

³⁰ Ya hinga ya'atho ga nyahu ya, porque ya ba ep'u ra zithu nu'a di manda yø ja'i hingu i ɛc'ɛigä. Pe cohra ts'edi na, hinda zä da dajpi. ³¹ Pe ya jatho ngue ngu'a di nja, para ngue da bahyø ja'i ngue

dadī mačā ma Papá. 'Nε dí øt'e te di 'bejpi ga øt'e. Nanj_u ya, ma ga 'uehm_u ua.

15

Ra Jesús bi hyejpabi ra hya bi ma ngue n'na 'bäi ra uva conyø 'yεt'o.

¹ Go guecä tengutho n'na 'bäi ra uva, 'nε h̄injom man'na tengugä. Ma Papágä p'uya, tengutho n'na ra mεfi ngue fährä nuā'uva. ² Sajpa yø 'yεt'o h̄ingui nne di nzadi. Pε nu'u yø 'yεt'o zadi, fädi 'nε øjpa yø 'yont'o, n'namhma ngue man'na di nzadi xanho.

³ A nu'ah_u, tengutho yø 'yεt'o ngue zadi, porque gui ørpa_u masu te dí xän'nah_u. ⁴ 'Yo gui hega_u p'u, tengutho gä h̄indi hec'ah_u p'u. Xi n'na ra 'yεt'o ya, nu h̄inda zä di nzahrä ndät'ä 'mø 'yose, ya h̄imbi thep'u ja ra da'y_u. Gui njath_u p'uya, h̄inda zä gui n'yo manhoh_u 'mø gui hyega_u p'u.

⁵ Nugä tengutho n'na ra da'y_u. A nu'ah_u p'uya, tengutho yø 'yεt'o. Nu'a h̄ingui hegagui ya, man'na di n'yo manho, porque dí n'yo'be. A nu'mø gui hyega_u p'u, ya h̄inda zä te gui 'yøth_u. ⁶ A nu ra ja'i hep'u ma hyagä, di njapi tengutho ra 'yεt'o h̄ingui zadi. I nthequi ngue ma'ot'i. Nu'mø bi 'yot'i, da ma mapeti ngue da t'udi.

⁷ Nu'mø h̄ingui hyega_u p'u, gui 'yεt'a mmui te dí xän'nah_u, dami 'yädi te gui nne gui 'yäh_u, gui nnu gue di n'na'ah_u. ⁸ Nuna ma Papágä, da hnu mansu 'mø ngue gui n'yo manhoh_u na. Gue'a di nequi'a p'uya ngue majuanj ma xädi'ah_u. ⁹ Tengutho gui mačā ma Papá, njarbutho nnä ma'ah_u ya. Nu te dí nnu manhogä, gue'a gui 'yøth_u'a. ¹⁰ Nu'mø gui 'yøt'e te dadī 'bep'ah_u, ya ni mantho ga ma'ah_u 'mø.

Nugä dí øt'e te di 'bɛjpaguĩ mā Papá, janangue dī maquĩ.

¹¹ Dí xi'ah̄ n̄a r̄a hȳa n̄a, n'namh̄mā ngue tengutho nná johyagã, ngu'a gdi johyah̄. 'Nɛ hangũ r̄a pa guĩ johyah̄. ¹² Nuna r̄a hȳa n̄aya, dadi 'bɛp'ah̄ ngue tengutho nná ma'ah̄ ya, d̄a ngut'a gdi mmah̄m̄ n'na ngu n'na'ah̄. ¹³ Nu'a mā datho ja ngue d̄a 'yøt'a n'na ngue'mø dī mah̄rá amigo, d̄a 'yenná te conná nguehrá amigo. ¹⁴ Nu'ah̄, ya mā amigo'ah̄ ngue'mø guĩ 'yøt'e te dadi 'bɛp'ah̄. ¹⁵ Nuyá, ya h̄inga ɛn'ah̄ ngue gyø mɛfithoh̄ ya, porque nu'a r̄a mɛfitho h̄ingui padī te øtrá hmu'a. Nuyá dī mmā ngue mā amigo'ah̄, porque ya dá o'ah̄ n'yũ te gãma hȳa xicã mā Papá. ¹⁶ H̄ingo gá huanngah̄, nugã go dá huan'nah̄. A nuyá, ngue guĩ ɛc'ɛigah̄, dī nne ngue zant'a guĩ n'yo manhoh̄, n'namh̄mā ngue dī n'na'ah̄'a te gã guĩ 'yãph̄ r̄a Papá. ¹⁷ Nuna r̄a hȳa n̄aya, dadi 'bɛp'ah̄ ngue guĩ mmađi n'na ngu n'na'ah̄.

I nnu man'ũ yø ja'i r̄a Jesús co 'nɛ'ũ yø xädi sambabi.

¹⁸ Nu'mø ngue nnu man'ũ'ah̄ yø ja'i, ya guĩ pah̄m̄ ngue ya mam'met'o x̄a hnu man'ũguĩ. ¹⁹ Nu'mø ngue gadi n'amigoh̄ yø ja'i h̄ingui ɛc'ɛigã, dadi ma'ah̄ yø ja'i 'mø tengutho guĩ mahyø amigo. Pɛ nugã, go dá huan'nah̄ p'ũ 'b̄hyø ja'i ua ja r̄a ximhäi. A nuyá, ya h̄in gadi n'amigoh̄ yø ja'i ya. Janangue nnu man'ũ'ah̄. ²⁰ Damĩ b̄enna hȳa ya xtá xi'ah̄ m'met'o. H̄injo'o n'na r̄a mɛfitho d̄a 'yɛn̄a ngue h̄inda thogui tengutho thoh̄rá hmu. Nu'mø ngue bi nu man'ũgã yø ja'i, xquet'a guĩ njath̄ p'ũya, d̄a nu man'ũ'ah̄

yø ja'i. Nu'mø ngue hinguí t'ɛc'ɛi'a te dí xännbategä, ni xinga gue'ahü da t'ɛc'ɛi'ahü 'mø. ²¹ Nu te gä dí xi'ahü ya, da ja'ahü yø ja'i, porque ngue ma xädi'ahü. Nuna Oja bá penngui, hinguí pahyø ja'i te'o na, janangue di ja'ahü p'ü yø ja'i.

²² Nu'mø hin xcabá ehε ga nzohyø ja'i, ya hinda jase yø ja'i p'ü da ma ra castigo 'mø. Pe nuyá, di jase p'ü da ma ra castigo ya ngue hinguí εc'εigui.

²³ A nuyá, nu'a ga nnu man'ugä yø ja'i ya, xquet'a 'nε'a ma Papágä nnu man'ü ya. ²⁴ Hin tema castigo di nja 'mø ngue hin tema hmεya xcá øt'ä p'ü ha 'bhyø ja'i. 'Nε nu'a te gä dí øt'e, hinjongui pøni ngue di sä da 'yøt'e. Madague'a bi nu yø ja'i te gä dí øt'e, pe co ngu'a nnu man'ü gyø ja'i, co 'nε'a ma Papá i hnu man'ü ya. ²⁵ Nuyá yø hyä dí mmangä, di nja ya, porque jatho ngue di nja'a te nt'ot'i p'ü ja ra Maca Libro ngue ra ley ca yø ja'i, i εna: "Hinguí ja te rángue'a i hnu man'ugui".

²⁶ Ga xicä ma Papá ngue da penhna Espiritu Santo da mäxahü 'nε di hoc'a ni mmuihü. A nu'á, go di ja majuaní te'ogä'a. ²⁷ Xquet'a 'nε'ahü dami jahü majuaní te'ogä, porque dí n'yohü asta guerp'ü bá fuhra hyä.

16

¹ Dí xi'ahü ya yø hyä ya, n'namhma hinguí nyobεnihü. ² 'Nε da ma nthuqui ni thuhu p'ü ja yø nija yø judío. Da 'yεhra ora ngue di m'mü i'da da hyo'ahü, da 'yεna ngue ørpa rá 'bεfi Oja. ³ Nguna ra hyä da ja'ahü yø ja'i, porque hinjam'mø di nne da ba'a ma Papá, ni xinga gueque di pacyø ja'i. ⁴ Dí xi'ahü na ra hyä na, n'namhma ngue nu'mø bi

zønnā ora dī nja, dā zo nī mmāihū nā rā hyā ya xtā xi'ahū.

Ja dī nēqui p'ū'a te øtrā Espíritu Santo p'ūya.

Mām'mēt'o hīnte dí xi'ahū nā rā hyā nā, porque 'daua dí 'būhmū. ⁵ A nuyá, ya gā mmagā ya, gānī m'mūp'ū bí 'būhma Papá bá pēnngūi. A nu'ahū ya, ya hīnjonda bōnī dā 'yēngūi: “¿Harū gnī ma ya?” ⁶ Pē nūya ngue dá xi'ahū nā rā hyā nā, bi dū nī mmāihū ya. ⁷ Pē majuanī te dí xi'ahū, go nī nhohū ngue gā mmagā. Porque nu'mø hīngā mmagā, ¿hague di 'yē'a rā Espíritu Santo dā māxahū 'nē di hoc'a nī mmāihū 'mø? Pē nu'mø gā mmagā, ya ga ma pēnhnā p'ūya. ⁸ Nu'mø bá ē'a p'ūya, go dā 'yøt'a ngue dā bahyø ja'i 'būcua ja rā xīmhāi ngue ja yø ts'oqui, 'nē dā bādī hanja nā rā 'yū njuantho. 'Nē dā bahyø ja'i ngue dā zønnā pa dā japrā castigo Oja. ⁹ Dā bādī ngue rā ts'oqui øtyø ja'i hīmbi 'yēc'ēigūi. ¹⁰ A nūgā ngue njuantho dá n'yogā, ya gā mmagā p'ū bí 'būhma Papá. 'Nē ya hīnnī mantho guī nnujū ua. Janāngue dā hyaxā njuani yø ja'i p'ūya ndana gue'a rā 'yū njuantho ja ngue dā n'yo. ¹¹ Dā hyaxā njuani yø ja'i p'ūya hanja nā rā hyā xā nzān'Oja. Porque ya dā ts'ännbī ngue dā ma rā castigo nā rā zithū dī manda ua ja rā xīmhāi.

¹² Xāngū mī'da yø hyā jap'ū dí nne gā xi'ahū, pē tobe hīngūi sōnnā ora p'ū dā zā guī tīmhū te gā mbøn'a te dí xi'ahū ya. ¹³ Nu'mø bá ēhra Espíritu Santo ya, go di o'ahū n'yū hanja'a te majuanī'a. 'Nē gā majuanī'a te dā xān'nāhū'a, porque hīngrā hyāse dā mā, a nūnā tengūtho rā hyā dā sifi, dā ngu'a dā mā. Dā 'yøt'e ngue guī tīmhū hanja'a te ja ngue dī nja. ¹⁴ Nu'a go dā 'yøt'e ngue dā

hn̄u mansugä'a, porque da ha'a ra hya ga xifi, 'n̄e da 'yøt'e ngue gui pahma hanja ra hya. ¹⁵ Nu te gāma hya mmana Papá, gā gue'a ra hya dí mmangä'a. Janangue dí xi'ah̄u ngue ra Espiritu Santo da hanngagui mā hya, 'n̄e di ja'ah̄u ngue gui pahma hanja ra hya.

Da gohi ngue ra johya'a ra dumm̄i ja yø xädi.

¹⁶ Ya mi ts'udra ora ngue hin haru gui nnuj̄u ya. M'mefa p'uya, ya hinda ya'atho gui nnuj̄u mah̄on'a, porque ga mmagä mah̄ets'i bí 'b̄ah̄ma Papá.

¹⁷ Nuya 'da yø xädi p'uya, di n'yänni n'na ngu n'na, di n'yemb̄i:

—¿Te ga mb̄on'a xicj̄u na? ngue ena ya mi ts'udra ora ya, ya hin haru ga nnuh̄u. Ximmi ts'udra ora ngue ga nnuh̄u mah̄on'a p'uya, ximmi mmamp'uya ngue da ma mah̄ets'i bí 'b̄uhrá Papá. ¹⁸ ¿Teni 'be'a ga mb̄on'a mmana? ngue emb̄i ya mi ts'atho. H̄indi pahma tema hya mmana.

¹⁹ Bi bahra Jesús ngue nne da 'yányø xädi na ra hya bi mā, bi 'yemb̄uya:

—Nugä dí xi'ah̄u, ya hinda ya'atho hin haru gui nnuj̄u. M'mefa p'uya, ya hinda ya'atho gui nnuj̄u. ¿Ua guehna ra hya gadi n'yänh̄u naya? ²⁰ Majuaní dí xi'ah̄u ngue gui nzomh̄u 'n̄e da du ni mm̄ih̄u. Nu'mø bi nu'ah̄u yø ja'i 'b̄u'a nximh̄ai p'uya, dadi johya. P̄e h̄inte ja'a. Nu ni dumm̄ih̄u da gohi ngue ra johya'a. ²¹ Conque nu'mø ja ngue di m'muhrá bas̄i n'na ra xisu, tu rá mm̄i porque ya bi zonna ora da zā ra n'u. P̄e nu'mø ya bi m'muhrá bas̄i p'uya, ya h̄inni mantho mb̄en'a ra n'u mi s̄a. Porque di johya ngue ya bi m'muhrá bas̄i ua ja ra ximh̄ai. ²² Xquet'a gui njath̄u p'uya. Bá ep'u

ra ora da du ni mmuih. Pe nugä ga ma pengui ga nnu'ah. Gä ra johya di nja ni mmuih p'uya. Gue'a n'na ra johya hinjonda zä da hyaqui.

²³ Nu'a ra pa'a p'uya, ya himma hyoni te gui 'yänngah. Nugä majuaní dí xi'ah, nu'mø gá mat'Ojah rángue guí εc'εigah, dami hya ra ts'edi gui 'yädi te gui nneh. Ma Papágä p'uya di 'da'i te gui 'yáph. ²⁴ Asta guehya tobe hinte gui áphu Oja di 'da'ah rángue guí εc'εigah. Dami 'yáhm n'namhma di n'na'ah. Janjuaní ngue gä ra johya di nja'ah p'uya.

Bì ntate ra Jesucristo ua ja ra ximhäi.

²⁵ Nuya yø hya ya xtá xi'ah, dá honi te nná hyejpabi ra hya dá ma. Pe da 'yēhra ora ngue nuya yø hya dí xi'ah, ya hinga honi te gda hyejpi. Sinoque ga xi'ah njuantho ha di njap'u gdi pahm ra Papá. ²⁶ Nu ra pa ja p'uya, ya da zä gui 'yáph ra Papá'a te gui nneh rángue guí εc'εigah. Ya himma hyoni ngue 'bet'o ga äpä ra mate ma Papá conná ngue'ah. ²⁷ Porque di ma'asch ra Papá. Di ma'ah, porque gadi macj, 'nε gá 'yεc'εih ngue dá εcä p'u bí 'bη Oja. ²⁸ Bí nεxcä ma Papá 'mø dambá εcua ja ra ximhäi. A nuyá, ga pøngä ua ja ra ximhäi ya, ga mma mahets'i bí 'bηma Papá.

²⁹ Mí dahyø xädi p'uya, bi 'yεnā:

—A nuyá, njuantho guí xicje ya. Hin tema hya gni hyejpi te gui mmanya. ³⁰ A nuyá, ja dí tingähe p'uya ngue gä gui parpabi yø n'yomfeni yø ja'i. Himma hyoni ngue 'bet'o da t'øt'a'i ra nt'änni. Guehna nná εc'εigähe naya ngue güi 'yεp'u mahets'i bí 'bη Oja.

³¹ Ra Jesús bi 'yεnā:

—A nuyá, ya guí εc'εih_u rə hya dí mmangä ya.
³² Ya mmε 'bexque'a ya, ya ni ma da zonna ora ga
 nhyehm_u, 'da'a n'nani gdí mähä. Ya gui sogasεh_u
 p'uya. Pε nugä hindí 'dasεgä, porque dí n'yogä'be
 ma Papá. ³³ Nu'mø ngue gui unni mmuih_u ya
 yø hya dí xi'ah_u ya, guehya yø hya da hyut'a ni
 mmuih_u ya. Nuua ja rə ximhäi guí sah_u rə n'ua.
 Pε dami hyah_u rə ts'edi, ya xtá tapä'a sεcua ja rə
 ximhäi.

17

Bì marpabi Oja yø xädi rə Jesús.

¹ Mì juadi bì manya yø hya ya p'uya, bi hyanma
 hεts'i rə Jesús, bi 'yεna:

—Ma Papá'i, ya bi zonna ora ya. Da bahyø ja'i
 ya ngue magues'e'a ni Ts'unt'u, n'namhma ngue
 xquet'a 'nεhni Ts'unt'u da 'yøt'e ngue da bahyø ja'i
 ngue mague'asε'i. ² Nu'i gá unna ts'edi ni Ts'unt'u
 ngue nu'u to gä gá däpi, di unna 'da'yo te para
 zantho. 'Nε gá unna nt'edi ngue nu'a te da zänni
 gue'a di nja'a. ³ Nu'a rə 'da'yo te para zantho, gue'a
 di dinna ja'i da ba'i'a, 'nε da baqui. 'Nε høn'atho'i
 ngue majuanì grá Oja. A nugä p'uya, guecä drá
 Jesucristo guá pεnhua.

⁴ Nugä dá øt'e ngue bi bahyø ja'i ua ja rə ximhäi
 ngue mague'asε'i. Dá juacä rə 'bεfi gá 'beipi gä
 øt'e. ⁵ A nuya ma Papá'i, dami 'daqui ngue nup'u
 ja ni hmi ni dä, maguecsεgaui tengutho nmi jai
 m'mεt'o hante di nhohra ximhäi.

⁶ Nuya yø ja'i gá huanhua ja rə ximhäi ngue gá
 däqui, dá japi bi badì te'o'i. Mì o ni 'ye yø ja'i, pε
 go gá däqui, 'nε bi 'yεc'εi na ni hya guá pεnnbi. ⁷ A

nuyá, ya pahyø ja'i ya ngue go guí xiqui te gäma hya dí mmangä. ⁸ Dá unnä na ni hya gá xiqui ga xifi. Yø ja'i p'uya, bi 'yεc'ei. 'Nε haxa njuani yø ja'i ya ngue majuaní dá εcä p'ε güí 'bui, 'nε εc'ei ngue go guá penngagui ua.

⁹ Dí ä'i ra mate ya ngue gui fähyø ja'i. Nuna ra mate dí ä'i, hin dadi terpä p'ε gätho yø ja'i 'bua nximhäi. Nu'ε yø ja'i gá däqui, gue'ε dí xi'i guí fä'ε, porque o ni 'yε. ¹⁰ Nu'ε to gä o ma 'yεgä, gä o ni 'yε'ε. Nu'ε to o ni 'yε p'uya, o ma 'yεgä'ε. 'Nε da hnu mansugä conná ngue'ε.

¹¹ Nugä ya hinní mantho ga m'muc'ei ua ja ra ximhäi. Nugä ga mmagä p'ε guí 'bui, ja ga m'mucä p'ε. Pε nuya da gocua ja ra ximhäi, guehya dí xi'i gui fähya. Ma Papá'i, xanduxqui'i. Conní ts'edi damí fädi te'o gá däqui, n'namhma ngue xøgue n'na hyatho da gohi, tenguthogüi, n'na hyatho dí jaii.

¹² Mente ra pa 'daua dá m'mhme ua ja ra ximhäi ya gá däqui, conní ts'edi nmará fädi. Hinjombi m'medi, hinda honda n'na nc'ei, nuna ya bá nt'ot'i ngue di m'medi, para ngue di nja na ra hya nt'ot'i p'ε ja ra Maça Libro.

¹³ A nuyá, ga mmagä p'ε guí 'buhya. Pε mente tobe dí 'butä ua ja ra ximhäi, dí mmangä ya yø hya ya, n'namhma ngue nuya ma ja'iuí, gä ra johya di nja, tengutho nná johyagä. ¹⁴ Nuna ra hya guá pennba yø ja'i ngue ga xänbi, bi nu manho ra hya. Pε nuya yø ja'i himbi nu manho ni hya p'uya, bi nu man'ε ya yø ja'i bi nu manho ni hya. Porque ya hinní mantho øtra nts'o ga 'yo yø ja'i, tenguthogä ngue hinda øt'ä ra nts'o ga 'yo yø ja'i.

¹⁵ Hinnä ä'i ra mate ngue guí jεcua ja ra ximhäi

ya yø ja'i dí xi'i. Sinoque dí ä'i ra mate ngue gui fädi ngue ra zithu hĩndi ts'onnbä yø nt'ɛc'ɛi. ¹⁶ Tengutho gä hĩndä øt'ä ra nts'o øtyø ja'i, da guehya ma ja'iu, xquet'a hĩngui øtra nts'o gä 'yo yø ja'i ya. ¹⁷ Damĩ 'yøt'e ngue da hyo yø mmui connä ngue'e, da hyonna nho da n'yo connä guehni hya. Porque nuna ni hya, guehna majuanĩ na. ¹⁸ Tengutho güi pɛnngagui ua ja ra ximhäi, xquet'a di njadä p'uya, dá ɛt'ä ya ma ja'iuĩ ngue da ma da manna hya p'u ha 'bähyø ja'i. ¹⁹ Dí engä ma te connä guehma ja'iu, n'namhma ngue xquet'a 'nɛ'u da hyo yø mmui ngue xtä nho te da n'yo connä guehna ra hya majuanĩ.

²⁰ Pɛ hĩnga hønt'u dí ä'i ra mate guĩ fä'u, sinoque 'nɛ'u yø ja'i da 'yɛc'ɛigä m'mɛfa connä guehra hya da manya ma ja'iu, xquet'a dí xi'i ngue gui fädi. ²¹ Gätho ya dí xi'i ya, dí ä'i ngue xøgue n'na hyatho da gohi tenguthogui, ngue n'na hyatho di jauĩ. Gä njathu p'uya, n'na hyatho ga cohmu ya ma ja'iu, ma Papá'i, gue'a di badi gätho yø ja'i'a ngue guä pɛnngagui ua ja ra ximhäi. ²² Nugä dá japä ya ma ja'iuĩ tengutho guĩ jajpagui m'mɛt'o, n'namhma ngue gue'a di gohi ngue xøgue n'na hyatho di jahu'a p'uya, tengutho'i co 'nɛcä n'na hyatho di jauĩ. ²³ Nugä dí n'yogä'be ya ma ja'iu. Nu'i p'uya dí n'youi. Gue'a di gohi ngue xøgue n'na hyatho di jahu'a. 'Nɛ gue'a di ba hmi'da yø ja'i'a ngue nu'i go guä pɛnngagui ua, 'nɛ gadi ma'u ma ja'iu, tenguthogä, gadi maqui.

²⁴ Ma Papá'i, nuya ma ja'iuĩ gä däqui, dí nnegä ngue 'nɛhya di m'mup'u ha ga m'mucä ya, n'namhma ngue da nu te guĩ ørcagui, ngue

gui øt'e ngue 'nɛcä dí tategä hapu guí 'bui. Porque nu'i gadi maqui hante di nhohra ximhai. ²⁵ Ma Papá'i, gä rä nho guí øt'e. Nuya yø ja'i 'bucua ja rä ximhai, hingui pa'i ya. Pɛ nugä dí pa'i. A nuya ma ja'iu p'uya, ya padi ngue go guá penngagui ua. ²⁶ 'Nɛ dá xifi hanja rä hya ngue te'o'i. 'Nɛ tobe ni mantho dí xifi te'o'i ya, n'namhma ngue tengui ngue gadi maqui, da ngu'a da 'yøt'e. A nugä p'uya, di n'yogä'be ya yø ja'i ya.

18

Bi ts'ixra Jesús ngue da jot'i.

¹ Mi juadi bi manya yø hya ya, bi ma rä Jesús, bi me yø xädi, bi ma man'na nguadi rä 'yuthe Cedrón. Nup'u ja n'na rä nuaza p'uya, ja bi yarbu rä Jesús conyø xädi. ² Xquet'a 'nɛhna rä Judas bi dä rä Jesús, ya mi pa'a rä xequi'a, porque xangu yø nnidi ja madi perpu yø xädi rä Jesús. ³ Nuna rä Judas bi zomp'u 'buhra Jesús. Ni n'youi n'na 'bui yø soldado co 'nɛhyø policia yø m'menhni yø mmäcja conyø fariseo. Ni gu yø juai, 'nɛ ha yø lámpara gui nyot'i. Mi'da yø ja'i, ni gu yø za tøhra sibi yø nya ngue gui nyot'i. ⁴ Pɛ rä Jesús ya gä padi te ja ngue da thogui. Bi ma di c'at'ui ngue bi 'yänni, bi 'yɛmbi:

—¿Te'o guí homhma?

⁵ Nu'u yø ja'i p'uya, bi 'yɛmbi:

—Dí hongähe rä Jesús nuna rä mmengu Nazaret.

Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Go guecä masque guí honju.

Ni n'youi yø ja'i na rä Judas bi dä rä Jesús.

⁶ Nu'mø mi 'yɛmbyø ja'i rä Jesús: “Go guecä”, i

gohyø x̄t̄ha yø ja'ì, bi t'unga häi. ⁷ Nuna ra Jesús mahømbi 'yännbaya, bi 'yɛmbi:

—¿Te'o guí homhm̄?

Nu'ɛ yø nzite p'ɛya, bi 'yɛmbi:

—Dí hongähe ra Jesús nuna ra mmɛngu Nazaret.

⁸ Mi dahra Jesús, mahømbi 'yɛmbi:

—Ya dí xi'ah̄ɛ ngue go guecä. Nu'mø go guí honj̄ɛ, pɛ dam̄i thøhm̄ɛ ya 'bɛcua, da ma.

⁹ Nguna bi mā, para ngue di nja'a te ra hya xi manna Jesús ngue xi 'yɛna: “Mā Papá'i, nu'ɛ gá däqui, hinjombi m'medi”, xi 'yɛna. ¹⁰ Ra Bedu p'ɛya bi ḡx̄rá juai mi ha, bi hyejpa rá gu ngue rá n'yei'a n'na nc'ei ni hu ngue ra Malco, nuna rá 'yɛhɛ ra 'bet'o mmäcja. ¹¹ Pɛ ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Ague Bedu, dam̄i fos'ni juai. ¿Ua guí ɛna ngue ya hindi nja'a te ra n'ɛ xpá nzänma Papá ga thogui?

Ya 'bɛp'ɛ 'bɛhrá hmu yø mmäcja ra Jesús.

¹² Ni n'youi n'na rá hmu ya yø soldado conyø policia yø m'menhi yø hmu yø judío, bi bentra Jesús, bi dut'i. ¹³ Bi zixp̄ɛ ja rá ngu ra Anás. Nuna ra Anás mará ndøhya ra Caifás nuna mad̄i manda yø mmäcja'a ra jeya'a. ¹⁴ Nuna ra Caifás xi 'yɛmbyø hmu yø judío ngue man'na xanho ngue n'na nc'ei tho da tho connangue gätho yø ja'ì.

Bi manna Bedu ngue hingui pad̄i te'o ra Jesús.

¹⁵ Nup'ɛ ja rá ngu na rá hmu yø mmäcja, nu'a ra dathi ja mbo, ja i ts'ixp̄ɛ ra Jesús. Nuna ra Bedu co 'nɛhna man'na nc'ei rá xädi, bi denna Jesús. Nuna n'na nc'ei rá xädi na, mad̄i mpahmi ra mmäcja. Janangue bi tho'ambo 'mø mi yat'ambo ra Jesús. ¹⁶ Pɛ nuna ra Bedu bi gohmaxøts'e ra goxthi na. Janangue bá pøn'a ra xädi mará mpadiui ra

mmäcja ngue bi nyauī nā rā xisu fāhṛā goxthi ngue da tho'ambo rā Bēdu. ¹⁷ Nu'a rā xisu fāhṛā goxthi p'uya, bi 'yānna Bēdu, bi 'yēmbi:

—¿Ua hinga 'nē'i rá xādi'i nā rā n'yohu nā?

Mi dahra Bēdu, bi 'yēna:

—Hīn'na, hinga 'nēcā.

¹⁸ Nu'a rā ora'a mi se, janangue nu'u yø hmiqūi 'bap'u, conyø policia, xi 'yuhṛā sibi p'u 'bāi ngue di nhat'i. Rā Bēdu p'uya xquet'a 'nē'a 'dap'u 'bāhm'a ngue di nhat'i.

Nuna rá hmu yø mmäcja bi 'yørpa rā nt'änni rā Jesús.

¹⁹ Nuna rá hmu yø mmäcja bi d'u'mi bi 'yānna Jesús ndana gue'a yø xādi, änni te 'be'a mā hya xännbi. ²⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nuna rā hya ya xtá mangä, yø hmi yø dä yø ja'i xtá mangä nā rā hya nā. Xtá nxännbategä p'u ja yø t'änija, da guerp'u ja rā danija di mpeti gātho yø judío. Hīn tema hya xtá mangä ngue da nt'aguitho.

²¹ ¿Hanja ngue ja guí ännui tema hya xtá mangä ya? Dami 'yānhnu yø ja'i ya, go da xi'ahū hanja rā hya xtá mangä'u. Nu'u go pa'u tema hya xtá mangä.

²² Hontho bi manna nguna rā Jesús, mi 'bāp'u n'na rā policia di mpep'u ja rā danija, bi mēmba rá hmi, bi 'yēmbi:

—¿Ua ya ngu'a gdi tha'mø guí yauī rá hmu yø mmäcja ya?

²³ Mi dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nu'mø ja mā n'u te dá mangä, dami mā te gui sä man'u 'mø. Pē nu'mø ngue njuantho dí yagä, ¿hanja ngue guí pēgbagui mā hmi?

24 Rā Anás bi dutra Jesús, bi mennbabi na ra Caifás rá hmu yø mmäcja.

Mahømbi gønna Bēdu ra Jesús.

25 Mente di sigue 'bär'ua ja ra sibi ra Bēdu ngue di nhat'i, bi t'ēmbaya:

—¿Ua hinga 'nē'i rá xädi'i na ra n'yohua na?
—t'ēmbi.

Mi dahra Bēdu p'uya, hømbi ncøni, bi 'yēna:

—Hin'na, hinga 'nēcä.

26 Mi 'bär'ua n'na rá hmiqui na rá hmu yø mmäcja. Nuna ra hmiqui p'uya, di mmēniui na ra n'yohua xi zenna Bēdu xi hyejpa ra gu ngue rá n'yēi. Bi 'yännbaya, bi 'yēmbi:

—Pε, uangui gue'e xtá nu'i p'ua ja ra nuaza ngue guí n'youi ra Jesús —bi 'yēmbi.

27 Rā Bēdu p'uya mahømbi ncøni. Nu'a ra ora'a p'uya, bi mmahra øni.

Ya 'bär'ua 'bähra Pilato ra Jesús.

28 Nup'ua ja rá ngu ra Caifás, bá njacra Jesús ngue i map'ua ja ra palacio 'bähra gobernador. Pε ya 'yo haxpuya. Nu'ua yø judío p'uya, himbi yarbu ja ra palacio'ua. I ja yø costumbre, i ena ngue nu'mø ja ngue di nsännigo, hinguī sä di ntøt'ui yø ja'i hingyø judío. Nu'mø xtá nyat'i, ena ngue ya hinda zä di nsihmε p'ua ja ra ngo ngue ra pascua. 29 Janangue bá pønna Pilato ngue bi nyaui yø judío. Bi 'yēmbi:

—¿Te 'bē'a mā hya gni yaphua na ra n'yohua 'bucua?

30 Bi 'yēnyø hmu yø judío p'uya:

—Nu'mø ngue hindra ts'oc'ei nu, hinxca dägähe ua 'mø.

31 Bi 'yēnna Pilato p'uya:

—Uanguí guí cah̄a r̄a ley p'ɥaya, da z̄a guí sixh̄a guí 'yøseh̄a r̄a ts'at'abi.

Yø judío p'ɥaya bi 'yɛna:

—Pɛ nügähe ngue yø judío, hin'yugähe r̄a nt'ɛdi ngue sä ḡa hogähe n'na r̄a ja'i. Nu'i go nnethe guí sänni te di nja.

³² Ja bi bomp'ɥa te xi man'a m'met'o r̄a Jesús, ngue ya xi mā ngue da thop'ɥa ja r̄a pont'i. ³³ Nu'mø mi yut'ambo r̄a palacio r̄a Pilato, bi manda bá ts'ohra Jesús ngue da 'yørpa r̄a nt'änni. Bi 'yɛmbi:

—¿Ua gue'e rá dast'abi'i yø judío? —bi 'yɛmbi.

³⁴ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Xi'a r̄a hya guí mmanya, go guí änsɛ, ¿ua gue 'bɛi to xa xi'i ngue guecä?

³⁵ Mi dahra Pilato p'ɥaya, bi 'yɛmbi:

—¿Ua go mā mmijudíohe p'ɥaya? Nu'ɥ ni mmijudíohe 'nɛ'ɥ yø hmu yø mmäcja go xa dä'i ua dí 'bɛcä'ɥ. ¿Teni 'bɛ'a gá 'yøt'e?

³⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Nup'ɥ dadi mandagä, hinga guecua ja r̄a ximhäi jaua p'ɥ. Nu'mø ngue ja gadi mandagä ua, gdi sigä to da 'yøtra sui 'mø, ngue hinxta mma madägä p'ɥ 'bahyø judío. Pɛ nup'ɥ dadi mandagä, hinga guecua p'ɥ.

³⁷ Ra Pilato bi 'yɛmbi:

—¿Janangue gue'e grá dast'abi 'mø?

Mi dahra Jesús, bi 'yɛna:

—Ahá, go guecä tengutho r̄a hya guí mma. Gue'a dá ɛcä ua ja r̄a ximhäi'a, ngue ḡa m'mɛi para ngue ḡa mmangä na r̄a hya majuanj. Nu to gätho nne da badi hanja na r̄a hya majuanj, da 'yøde te dí mmangä ya.

38 Ra Pilato p'uya bi 'yɛmbi:

—¿To go da bɔni ngue da badi hanja'a ra hya majuanj p'uya?

Ya nts'anni ngue da tho ra Jesús.

Mi juadi bi 'yɔrpa ra nt'anni p'uya, bi bɔn'athi ra Pilato ngue bi nyauj yɔ judío. Bi 'yɛmbi:

—Hin tema ts'oqui dí tinnbã na ra n'yohu 'bɛcua.

39 Pɛ ja'ahu ra costumbre ngue pa mathɔgue n'na ra ofadi 'mɔ ja ra ngo ngue ra pascua. ¿Ua guí nnehu ngue ga thɔcã na rá dast'abi yɔ judío?

40 Bi mɛhra hmafi gátho yɔ ja'i p'uya, bi 'yɛna:

—Nu'a, hin'na'a. Go damj thøhra Barrabás.

Pɛ nuna ra Barrabás, guehna n'na ra bɛ na.

19

1 Nuna ra Pilato, bi manda ngue bi ma m'mei ra Jesús. 2 Nu'u yɔ soldado, ya xi me n'na ra corona ngue yɔ 'ujni, bi gáspa rá ya ra Jesús. 'Nɛ bi heta n'na ra he ngue ra 'bojɔpoi. 3 Bi guarbu 'bãhra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Guí tate ague rá dast'abi'i yɔ judío —bi 'yɛmbi.

Mɛnte pɛmba rá hmi p'uya. 4 Ra Pilato p'uya, mahɔmbi bɔn'athi, bi 'yɛmbyɔ judío:

—Para ngue guí umhmu ra güenda ngue hin tema ts'oqui dí tinnbã na ra n'yohu na, guí nnuhu ngue ga ma jɛcã ua ya —bi 'yɛmbi.

5 Mambá pɔnna Jesús, bá oxrá ya n'na ra corona ngue yɔ 'ujni. 'Nɛ he ra 'bojɔpoi xi ma mahete. Ra Pilato p'uya, bi 'yɛmbyɔ ja'i:

—'Bɛcua na ra n'yohu ya.

6 Nu'u yɔ hmɔ yɔ mmäcja 'mɔ mi nu p'uya, co 'nɛ'u yɔ policia, bi mɛhra hmafi, bi 'yɛna:

—Da guatra pont'i. Da guatra pont'i.

Bi 'yenna Pilato p'uya:

—Pe dami siseha 'mø, bí cuathu ra pont'i, porque nugä ya hin tema ts'oqui dí tinnbi.

⁷ Nu'u yø hmu yø judío p'uya, bi 'yembi:

—Nugähe dí cahe n'na ra ley. Conforme ra ley dí cagähe, jatho ngue da tho, porque mma ngue rá Ts'unt'u Oja.

⁸ Nunä ra Pilato 'mø mi 'yøhna ra hya na p'uya, man'natho bi nsu. ⁹ Hømbi yat'ambo ra palacio p'uya, bi 'yanna Jesús, bi 'yembi:

—¿Haru grá mmengu n'yø?

Pe ra Jesús hinte ga ndatho. ¹⁰ Ra Pilato p'uya, bi 'yembi:

—Hinguí nne gui tha 'mø di nzo'i 'mø. ¿Ua hinguí pađi ngue jagä ra ts'edi ga cuat'a'i ra pont'i? 'Nε xquet'a jagä ra ts'edi ngue ga thoc'a'i.

¹¹ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Hin tema ts'at'abi da zä gui 'yøt'e, ngue'mø hin nängue Oja xtí 'da'i ni cargo. Janangue nu'a bi dägä ua gui 'bui, ma datho ja rá ts'oqui'a.

¹² Nu'a ra ora'a p'uya, bi hyonna forma ra Pilato ngue xtí thøhra Jesús. Pe janjuani ue yø judío ngue bi 'yembi:

—Nu'mø ngue gui thøhna ra n'yohu na, ya hinní amigo ra dast'abi Roma 'mø. Nu to bi zä da 'yena ngue ra dast'abi ya, ya rá nsaiui ra dast'abi Roma.

¹³ Nu'mø mi 'yøhra Pilato na ra hya na p'uya, bi ma daní mmip'u ja rá nhudi nhøt'a hya 'mø bi nya. Bi manda p'u hudi ngue bá ts'innbabi ra Jesús. Guehna ra xequi ni hu conna hya ebreo, “Gabata”. I nne da ma ngue “Mats'uxti xanho p'u bi t'udo”.

14 Tobe jadyø ngo ngue rā pascua'a rā ora'a, ya mme 'dato xudī. Gue'a rā pa di nsä yø ja'i hante rā pa ngue rā ts'äya. Nuna rā Pilato, bi 'yεmbyø judío:

—Bucua ni dast'abih_u ya —bi 'yεmbi.

15 Bi m_uhrā hmafi yø judío p'uya, bi 'yεnā:

—Da tho naya, da tho naya. Da guatra pont'i.

Rā Pilato p'uya, bi 'yεmbyø ja'i:

—¿Ga cuatā rā pont'i ni dast'abih_u 'mø?

Bi 'yεn'ya yø hmu yø mmäcja p'uya:

—Nu'a mā dast'abih_u, gue'a rā dast'abi Roma'a, 'nε h_injom man'na.

16 Mi manyø ja'i nā rā hyā nā p'uya, rā Pilato bi dāpyø ja'i rā Jesús ngue dā ma di cuarta pont'i. Bi zixyø judío nā rā Jesús.

Bi ma maçuati rā pont'i rā Jesús.

17 Bi ma rā Jesús ni hyā rá pont'i. I map'ya ja rā xεqui ni hu ngue rā Nj_uyaxhm_u. Nuna rā hyā ngue rā ebreo, ni hu ngue rā Gólgota. 18 Ja bi ma maçuati p'ya ja rā pont'i rā Jesús. 'Da i ma maçuatiui rā pont'i mi yonc'ei. 'Da'a n'na nguadi rá hyo i gohi n'na ngu n'na. Nuna rā Jesús, bi gohmade nā. 19 Bi manda rā Pilato ngue bi ma maçuati p'ya ja rá ya rā pont'i n'na rā letrero, i εnā: “Guehna rā Jesús, rā mmεngu Nazaret ngue rá dast'abi yø judío naya”. 20 Xangu yø judío bi nu nā rā letrero, porque nup'ya bi ma maçuati rā pont'i rā Jesús, guerp'ya rā danihni. Nuna rā letrero, nt'ot'i connā hyā ngue rā ebreo, connā hyā ngue rā griego, 'nε nt'ot'i connā hyā ngue rā latín. 21 Janāngue bi 'yεmbra Pilato'ya yø hmu yø mmäcja:

—Yo guí ot'i ngue da 'yɛna: “Rá dast'abi yø judío”. Sinoque dami 'yot'i ngue da 'yɛna: “Nu'a t'ɛmbi rá dast'abi yø judío”.

²² Mi dahra Pilato p'uya, bi 'yɛna:

—Ya di nja p'ua te nt'ot'i ya —bi 'yɛna.

²³ Mi juadi bi cuarta pont'i ra Jesús, nuya goho yø soldado bi gajpa rá he ra Jesús ngue di ndarpi n'na ngu n'na. Bi gajpa rá pahni p'uya. Nuna ra pahni hinha nt'eti, n'na thoguitho bi me rá 'be gá rá do'yo ra pahni. ²⁴ Di n'yɛmbyø soldado p'uya:

—Hinga xɛmhma naya. Man'na xanho ga mmähä ra taha. Nu'a da daha, gue'a da ganna pahni'a.

Ya bi nja'a te nt'ot'i p'uja ra Maca Libro ngue ɛna: “Bi ndarpabi n'na ngu n'na'ua ma he. Bi ma ra taha ngue to da gani”. Nguna ra hya bi 'yøtyø soldado.

²⁵ Nup'ua bi ma macuati ra pont'i ra Jesús, ja 'bärp'utho rá mamá co 'nɛ'a rá juhue'a rá mamá, conna Maya rá xisu ra Cleofas, co 'nɛhra Maya Magdalena 'bäp'ua. ²⁶ Nuna ra Jesús mi hyétrá mamá ngue 'bäp'ua, 'dap'ua 'bähmi n'na rá xädi ɛmmɛi di mahra Jesús. Bi 'yɛmbrá mamá p'uya:

—Ague mamá, gui 'yøt'e ngue ni basi na ma xädigä ya.

²⁷ Mahømbi 'yɛmbrá xädi p'uya:

—Gui 'yøt'e ngue ni mamá na ma mamágä ya —bi 'yɛmbi.

'Bexque'a ra ora'a p'uya, nu'a rá xädi ra Jesús bi zixra Maya p'uja rá ngu ngue di jammansu.

Ya bi du ra Jesús.

²⁸ Mi thohna ra hya na p'uya, ya pahra Jesús ngue ya bi nja gätho'a te ja ngue di nja. Para ngue

dí nja'a te nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro, bi 'yenna Jesús:

—Dí tuthegä ya.

²⁹ Mí jap'ua n'na ra xano yuhra vino xan'ixi. Bi ma mapobo p'ua ja ra vino n'na ra esponja xanthuti. Bi nōta n'na ra 'yēt'o ngue ra isopo. Bi cuarpa rá ne ngue da zats'i. ³⁰ Nuna ra Jesús mijuadi bi zi ra vino xan'ixi, bi 'yemp'uya:

—Ya gä bi nja'a te ja ngue di nja ya.

Mí man'a p'uya, bi mengrá ya ngue bi du.

Nu'a n'na ra soldado bi hyespa rá hyo ra Jesús connā lansa.

³¹ Mí hyats'i, ya ra pa ngue ra ts'äya. Nu'ua yø judío, hinguí nnepe ngue di cuatho p'ua ja ra pont'i yø ánima 'mø ra pa ngue ra ts'äya, porque gue'a ra pa ngue ra ngaxango ngue ra pascua'a. Janangue nu'ua yø hmu yø judío bi xihra Pilato ngue di manda da ma nthemhmi yø gua'ua mi cuarta pont'i, n'namhma ngue da du nts'edi. Janangue da thacyø ánima p'ua ja ra pont'i 'mø bi du. ³² Bi ma yø soldado p'uya ngue bá tennbabi yø gua'a n'na nc'ei. Ja bi map'ua man'na ni guatrá hyo ra Jesús. ³³ Mí map'ua cuarta Jesús, bi nu p'uya ngue ya xi du. Janangue ya himbi dennba yø gua na p'uya.

³⁴ Pe nu'a n'na ra soldado siempre bi hyespi connā lansa rá hyo ra Jesús. Nup'ua bi thexpuya, bi bōna ji 'nehra dehe. ³⁵ Nugä go dá ot'ä ra sūcua ja ua, dá cuati te dá nu. Majuaní te dí mma. Dí padí ngue majuaní te di mma n'namhma ngue xquet'a gui 'yēc'ēih. ³⁶ Porque nuya yø hya ya, bi nja para ngue di nja'a te nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro ngue i ena: “Hinda thennbabi yø do'yo”, i ena. ³⁷ Man'na

parte nt'ot'i p'ua ja ra Maça Libro, i ena: “Da hnu ngue da thespa rá do'yo”.

Ya bi ma nt'ägui ra Jesús.

³⁸ M'mefa p'uya, nuna n'na ra mmengu Arimatea ni hu ngue ra José, bi ma bá äpra nt'edi ra Pilato ngue da hyajpa ja ra pont'i ra Jesús ngue da 'yägui. Xquet'a 'nehna ra José mi tenna hya mi mmana Jesús. Pe hingu nnepe da ba'ua yø mmijudíoui, porque su. Ra Pilato p'uya bi unna nt'edi. Bi ma ra José ngue bá hajpa ja ra pont'i ra Jesús. ³⁹ Xquet'a bi zomp'ua na ra Nicodemo nuna bi ma n'na xui bá nyaui ra Jesús. Ni hya 'däte ma'det'a kilo yø 'yethi mauants'i, i n'youi'a ni hu ngue ra mirra, 'ne'a ra 'yethi ni hu ngue ra áloes. ⁴⁰ Nuna ra José conna Nicodemo bi hyajpa rá do'yo ra Jesús. Bi 'ue conna ulu ma njots'i ra 'yethi mauants'i. Gue'a yø costumbre yø judío ør'mø ähra ánima'a. ⁴¹ Nup'ua bi ma macuati ra pont'i ra Jesús, guerpua mi ja n'na zant'i yø za, ja jarbu n'na ra 'bido ngue hinjom mi o, ya xi ma mahoqui ngue to da 'yop'ua. ⁴² Nuna ra 'bido na, ja bi jarbu ra Jesús, porque ja mi jarbatho, 'ne ya bi zonna ora da yutra pa säya yø judío.

20

Ya bi bennate ra Jesús.

¹ Mi hyaxa ra pa ndomingo p'uya, zixuditho bi ma ra Maya Magdalena p'ua mambi o ra Jesús. Tobe 'bøndra 'bexui. Bi nu p'uya ngue ya hinte juaxpa ra do mi cotra 'bido. ² Bi gu ra 'dihí p'uya, bi map'ua bí 'bähra Bedu co 'ne'a man'na ra xädi emmei madi mahra Jesús. Bi 'yembuya:

—Ya xa thaxp̄ ha m̄i o r̄a Hmu 'na, p̄e h̄ind̄i pahme har̄ xa jātya.

³ R̄a B̄edu p'uya, co 'n̄ɛ'a mañ'na r̄a x̄adi, b̄i map'ua mamb̄i o r̄a Jesús. ⁴ 'Dap'ua b̄i n̄ɛts'i ḡa yoho ngue n̄i tih̄i. P̄e nu'a mañ'na n̄c'ɛi, mañ'na b̄i n̄ti'a ngue r̄a B̄edu. R̄a m̄adi bi z̄omp'ua m̄i o r̄a Jesús. ⁵ B̄i ndojp̄aya ngue c'at'ambo. B̄i nu ngue 'b̄omp'ua ȳo ulu bi 'b̄ännbabi r̄a Jesús. P̄e h̄imb̄i yut'ambo. ⁶ 'Bexque'a mmarb̄utho r̄a B̄edu p'uya, go bi yut'ambo r̄a 'bido na. Xquet'a b̄i nu ngue 'b̄önnb̄utho ȳo ulu mañ'mant'i. ⁷ Da gue'a r̄a ulu bi jomb̄a r̄a ya r̄a Jesús b̄i nu ngue 'b̄omp'ua, p̄e h̄inga 'dap'ua 'b̄ömh̄m̄'ua ȳo ulu mañ'mänh̄ni r̄a Jesús. Ma n̄un̄ni'ua 'b̄ön'a n'nan̄i. ⁸ Xquet'a bi yut'ambo na r̄a x̄adi m'm̄et'o bi z̄omp'ua ja r̄a 'bido p'uya. B̄i nu te jar'ua m̄i o r̄a Jesús. Bi 'ȳɛc'ɛi p'uya ngue ya 'b̄ai mah̄øn'a. ⁹ Ja bi d̄imp'ua'a te r̄a hya nt'ot'i p'ua ja r̄a Maca Libro p'uya, ngue r̄a Jesús m̄i jatho ngue di b̄ennate p'ua da nt'ägui. ¹⁰ Bá penc'ua ȳo x̄adi p'uya, bí 'ȳɛp'ua ja r̄a ngu.

B̄i nth̄eui r̄a Maya Magdalena r̄a Jesús.

¹¹ P̄e n̄un̄a r̄a Maya, 'bärma x̄ots'e r̄a 'bido ngue zon̄i. M̄ente zomp'uya, b̄i ndoqui ngue h̄ɛt'ambo r̄a 'bido. ¹² B̄i nu ngue 'b̄ap'ua yoho ȳo anx̄e p'uya, he ȳo t'axcahe, ngue h̄up'ua m̄i o r̄a Jesús. N̄un̄a n'na r̄a anx̄e h̄up'ua mañ̄i go r̄a ya. Mañ'na p'uya, h̄up'ua mañ̄i go ȳo gua. ¹³ N̄uya ȳo anx̄e p'uya, bi 'ȳɛmb̄i:

—Ague gr̄a x̄isu, ¿hanja ngue guí zon̄i?

M̄i dah̄ra x̄isu p'uya, bi 'ȳɛna:

—Dí zon̄i tha, porque xa thascagui ma Hmu. A nuyá, h̄ind̄i pad̄i har̄ xa jātya.

14 M̄i m̄anna r̄a h̄ya n̄a p'̄uya, bi 'bät'i, b̄i n̄u p'̄uya
ngue 'bäp'̄u r̄a Jesús, p̄e h̄ingūi p̄adī ngue gue'a r̄a
Jesús. 15 A n̄una r̄a Jesús bi 'yännb̄aya, bi 'ȳemb̄i:

—Ague gr̄á x̄isu, ¿hanja ngue guí zoni? ¿Te'o guí
honi?

N̄una r̄a x̄isu p'̄uya, ẽmb̄i ngue gue'a r̄a m̄adi
p'̄u'a 'bäp'̄u, bi 'ȳemb̄aya:

—Ague gr̄á ja'̄i, n̄u'm̄ø ngue go xcá hyats'̄i, dam̄i
x̄iqui hap̄u xcuā p̄egui, n'namhmā ngue gā ma
hats'̄i.

16 M̄i dahra r̄a Jesús, bi 'ȳemb̄i:

—Ague M̄aya —bi 'ȳemb̄i.

R̄a M̄aya p'̄uya, bi 'bät'i, bi zofu connā h̄ya ngue
r̄a ebreo p'̄uya, bi 'ȳemb̄i:

—Raboni.

N̄una r̄a Raboni, i nne dā mā “Ague gr̄á
xännbate”. 17 M̄i n̄ya r̄a Jesús, bi 'ȳemb̄i:

—O gadi benngui, porque ja ngue gā mmagã p'̄u
bí 'b̄uhmā Papá. A n̄uyá, n̄i ma ya, bá xi'̄u mā
cugã ngue ya gā mmagã p'̄u bí 'b̄uhmā Papá, n̄u'a
n̄i Papáhu. Gā mmagã p'̄u bí 'b̄uhmā Oja, n̄u'a n̄i
Ojah̄u.

18 A n̄una r̄a M̄aya Magdalena p'̄uya, b̄i ma bá
xipyø x̄adi r̄a Jesús. Bá x̄ifi ngue ya x̄i n̄u'a r̄a Hmu,
'n̄ẽ bá x̄ifi te gãmā h̄ya xi x̄ifi.

Ya b̄i n̄nuh̄u yø x̄adi r̄a Jesús.

19 M̄i d̄ahrā nde'a ndomingo r̄a m̄adi r̄a pa ngue
r̄a semana p'̄uya, b̄i m̄peti yø x̄adi r̄a Jesús. P̄e
n'n̄øt'e x̄anho yø goxthi p'̄u ha 'b̄ui ngue su yø judío.
M̄i h̄nu p'̄uya, ya 'bäp'̄u r̄a Jesús, b̄i m'mäp'̄u m̄ade
ha 'b̄uhyø x̄adi. Bi zengua p'̄uya, bi 'ȳemb̄i:

—A n̄uyá, dā hyu n̄i mm̄ih̄u ya —bi 'ȳemb̄i.

20 M̄i juadi bi xihnā rā hyā nā p'uya, bi 'yutyø 'ye hā bi mfoxyø clavo 'mø m̄i 'dø'mi, 'nɛ bi 'yutr̄ā hyō bī mɛ rā lansa. Janjuanī rā ndijohya'ɥ yø xädi 'mø m̄i nū yø Hmū. 21 Nun̄ā rā Jesús māhømbi 'yɛmbi:

—Dā hyū nī mm̄aih̄ɥ ya. Nugä, tenguthō bī mɛngä uā mā Papá, gūi njath̄ɥ p'uya, xquet'ā dí pɛn'nah̄ɥ ngue guá mamhm̄ɥ rā hyā.

22 Bī japr̄ā hyane p'ɥ 'b'ɥ yø xädi p'uya, bi 'yɛmbi:

—A nuyá, gūi n'yoh̄ɥ rā Espíritu Santo ya.

23 Nū'ɥ yø jā'ī gūi punnbah̄ɥ yø ts'oqui, gue'ɥ ya bī punnbabī Oja'ɥ. A nū'ɥ h̄ingūi punnbah̄ɥ yø ts'oqui, gue'ɥ yø jā'ī h̄imb̄ī punnbabī Oja'ɥ.

Bī nū rā Toma ngue ya 'b'hr̄ā Hmū.

24 Nun̄ā rā Toma, guehnā n'nā nc'ɛi'ɥ yø xädi t'ɛmbī ngue rā cuate. H̄injo'o p'ɥ 'mø m̄i zø'ā m'met'ō rā Jesús. 25 Nū'ɥ m̄i'dā yø xädi p'uya, bi 'yɛmbi:

—Ya xtá nugähe rā Hmū.

M̄ī dahrā Toma p'uya, bi 'yɛnā:

—Mɛnte h̄ind̄ī nnuse, 'nɛ gā nnurpā yø 'ye hā bī mfoxyø clavo, h̄ind̄ī ɛc'ɛī ngue 'b'ɥ. Nū'mø ngue gā thädi conmā saha p'ɥ hā bī yɥhyø clavo, 'nɛ gā thännbā rá hyō bī mɛ rā lansa, ya gā ɛc'ɛī.

26 M̄ī dātrā hyatō mā pā p'uya, māhømbī mpeti p'ɥ jā n'nā rā ngu'ɥ yø xädi. M̄ī 'b'ɥp'ɥ rā Toma'ā rā ora'ā p'uya. Mā nnøt'e xanhō yø goxthi, pɛ jā m̄ī hnū ya 'bäp'ɥ rā Jesús. Bī zɛngua p'uya, bi 'yɛmbi:

—A nuyá, dā hyū nī mm̄aih̄ɥ ya —bi 'yɛmbi.

27 Bī 'yɛmbr̄ā Toma p'uya:

—Damī thānī connī saha ya, damī nū yø medi n'youī mā 'ye. 'Nɛ damī cɥ'nī 'ye ngue gūi thāngua jā

ma hyo bi mε ra lansa. 'Yodi yobεni ni mm̄ai, dami 'yεc'εigui —bi 'yεmbi.

²⁸ Bi 'yεnna Toma p'uya:

—Ague grá Hmu, ma Oja'i.

²⁹ Ra Jesús bi 'yεmbi:

—Ague Toma, nuya guí εc'εigui ya ngue gá nuse hanja. Pε ra mm̄enhi di nthεui te'o himbi nugui, 'nε bi 'yεc'εigui.

Bi manna Xuua hanja ngue bi yotra libro ja ua.

³⁰ Nuna ra Jesús, yø hmi yø dä yø xädi p'ua bi 'yøt'e xangu yø milagro. Pε hinga Gä nt'ot'i ua ja ra libro ja ua yø milagro bi 'yøt'e. ³¹ Pε nuya yø hya ja ua, bi ma nt'ot'i para ngue gui 'yεc'εihε ngue nuna ra Jesús, guehna ra Cristo bá εx Oja ngue di ndast'abi na, 'nε guehna rá Ts'ant'ua Oja na. Nu'mø ngue gá 'yεc'εihε na p'uya, ya di nja'ahε ra 'da'yo te.

21

Ya bi nyau yoto nja'i yø xädi ra Jesús.

¹ Man'na ra pa p'uya, nup'ua ja ra nenzabi Tiberias, ja mahombi nyau p'ua yø xädi ra Jesús.

² Ja ua yø thuhu ya 'dap'ua mi 'yo: Ra Bedu, ra Toma nuna t'εmbi ra cuate, ra Natanael nuna ra mm̄engu Caná ngue Galilea, 'nε'ua yø ts'ant'ua ra Zebedeo, 'nε mam̄i yoho yø xädi ra Jesús. ³ Nuna ra Bedu bi 'yεmbyø amigo:

—Nugá gá mma ra 'bahua —bi 'yεmbi.

Nu'ua nzo p'uya, bi 'yεna:

—'Nεcähe gá mmähä 'mø.

Bi yut'a n'na ra barco p'uya, bi ma. Pε nu'a ra xui'a p'uya, hin teni hua bi dini. ⁴ Mi nεcahäi p'uya,

bi hñu rā Jesús ngue 'bäp'ʰ ja rā nenthe. Pɛ h̄ingui pa'ʰ yø xädi ngue gue'a. ⁵ Bi 'yɛnna Jesús:

—Ague n'yø'ahʰ, ɿua h̄in teni hua guí theui ya?

Nu'ʰ yø mahua p'ʰya bi 'yɛmbi:

—H̄ingui ts'ʰ cuø.

⁶ M̄i dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Dami 'yɛntra xit'a p'ʰ ja rá hyo rā barco ngue n'yei ya'mø, guí theui yø hua p'ʰya.

Bi 'yɛntra xit'a p'ʰya. M'mɛfa, asta h̄ingui hāt'i da juxra xit'a p'ʰ ja rā dehe, ngue xangu yø hua bá cʰp'ʰ. ⁷ Nu'a rā xädi ɛmmɛi di mahra Jesús bi 'yɛmbra Bedu'a p'ʰya:

—Guehna mā Hmuhʰ na n'yø.

Høntho bi 'yøhra Bedu ngue t'ɛmbi gue'a rā Hmu'a 'bäp'ʰ, bi hye rá pahni p'ʰya, porque xi mmøgue. M̄i hye p'ʰya, bi nhyorbʰ ja rā dehe ngue bi zøn'a nts'ɛdi p'ʰ bi 'bäi. ⁸ Man'na ciento metro mađi 'bedi ngue da zøn'a nenthe rā barco. Nu'ʰ mi'da yø xädi p'ʰya, bi 'yonna barco bi zøn'a nnengui, ní gutra xit'a cʰ yø hua. ⁹ M̄i zøn'a nenthe p'ʰya, ya mi zø rā sibi, oxpʰ 'da yø hua ngue nthaxi. Jap'ʰ rā thuhmɛ. ¹⁰ Nuna rā Jesús bi 'yɛmbi:

—Bá cʰui ua yø hua ja gui theui ya.

¹¹ Bi nexpʰ ja rā barco rā Bedu p'ʰya, ngue bá janna xit'a, bi zøp'ʰ h̄ingui hɛ rā dehe. Pɛ bá yuhyø ndøhua rā xit'a, n'na ciento 'nɛ yote ma'de'ma hyu yø hua bá cʰp'ʰ. Xandøngu, pɛ h̄imb̄i xetra xit'a.

¹² Bi 'yɛmbyø xädi rā Jesús:

—'De gui nzimxud̄iui ya.

Nu'ʰ yø xädi p'ʰya, h̄injomb̄i 'yänni te'o na rā Jesús, porque ya pađi te'o. ¹³ 'Bexpi guatra Jesús,

m̄i hyacra thuhmε, bi unni da zi. Bi hyacra hua p'aya, bi unni da za.

14 Ya rá hyu ndi na ra ora na, ngue mahombi nyaui yø xädi 'mø mi bennate ra Jesús.

Inzohra Bedu ra Jesús.

15 M̄i juadi bi nsihmε p'aya, nuna ra Jesús bi 'yänna Bedu, bi 'yεmbi:

—Ague Bedu, rá ts'ant'ü'i ra Jonás. ¿Ua man'na gadi maqui ngue tengu gui macä ya mi'da?

M̄i dahra Bedu p'aya, bi 'yεmbi:

—Ahá, grá Hmu. Nu'i gui padi ngue dadi ma'i.

M̄i dahra Jesús, bi 'yεmbaya:

—Dam̄i fähyø ja'i nu'ü εc'εigä ya'mø.

16 Rá yondi p'aya, mahombi 'yεmbi:

—Ague Bedu, rá ts'ant'ü'i ra Jonás. ¿Ua gadi maqui?

M̄i dahra Bedu p'aya, bi 'yεmbi:

—Ahá, grá Hmu. Guí padi ngue dadi ma'i.

M̄i nya ra Jesús, bi 'yεmbaya:

—Dam̄i fähyø ja'i nu'ü εc'εigä ya'mø.

17 Rá hyu ndi p'aya, mahombi 'yεmbi:

—Ague Bedu, rá ts'ant'ü'i ra Jonás. ¿Ua gadi maqui?

Nuna ra Bedu p'aya, bi du rá mmüi porque ya rá hyu ndi bi 'yänni ngue'mø di madi. Bi 'yänna Bedu p'aya:

—Ague grá Hmu, nu'i gätho guí padi. 'Nε guí padi ngue dadi ma'i.

M̄i dahra Jesús, bi 'yεmbaya:

—Nu'mø ngue gadi maqui, dam̄i fähyø ja'i nu'ü εc'εigä ya'mø. 18 Majuan̄i dí xi'i ngue nu'mø mará ngüε'i, bi zä gá datni ngat'i, gui pa hapu guí nne gui

mma. Pɛ da zɔnn̄a pa ngue guḽ ndaɕ'eḽi, guḽ majnḽi 'yɛ p'ɥya ngue n'nan'yo ra ja'ḽi di dɛt'a'ḽi, nuḽp'ɥ harɥ hḽinguḽ nne guḽ mma, ja di zixa'ḽi p'ɥ.

¹⁹ Nguna ra hya bi manna Jesús, di opan'yu ra Bedu te ra forma ja ngue di tho, gue'a di 'yɛspabi Oja'a di du. M'mɛfa p'ɥya bi 'yɛmbi:

—Ogui hɛgagui —bi 'yɛmbi.

Bi 'yänna Bedu teni 'be'a da tho'a man'na ra xädi.

²⁰ Bi nyɛhra Bedu p'ɥya, bi nu ngue mmar'ɥ'a man'na ra xädi ɛmmɛi di mahra Jesús. Guehna rá xädi bi 'yɔrpa ra nt'änni'a ra ora 'dap'ɥ mi sihmɛui yɔ xädi ra Jesús. Bi 'yɛmbi: “Ague grá Hmu, ɕte'o'a ja ngue di dä'i?” bi 'yɛmbi. ²¹ Mi nu ra Bedu na p'ɥya, bi 'yänna Jesús, bi 'yɛmbi:

—Xina 'bɛcua, ɕte 'be'a da tho na?

²² Mi dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Nu'mø ga nnegä ngue di m'mɛcua nɥ asta gue'mø dá pengui, ya di njatho. Xi'i, ɕte go di mporta'i? Nu'i 'yo gu hɛgagui.

²³ Ya bi n'yo ra hya p'ɥ ha 'bɥ hmi'da yɔ 'yɛc'eḽi p'ɥya, ngue t'ɛmbi ya hinda du na ra xädi na. Pɛ nuna ra Jesús hḽingue masque bi ma ngue hinda du. Sinoque bi 'yɛna: “Nu'mø ngue ga nnegä di m'mɛcua nɥ asta gue'mø dá pengui, xi'i, ɕte go di mporta'i?” bi 'yɛna.

²⁴ Nuna ra xädi naya, guehna ra xädi di ja majuanḽi na ra hya naya, 'nɛ bi 'yot'ua ja ra sɛcua na ra hya mma. Pɛ dí pahmɥ ngue majuanḽi te mma.

²⁵ Xangu te gä bi 'yɔtra Jesús. Pɛ nu'mø ngue xta mma nt'ot'i ua ja ra sɛcua n'na ngu n'na'ɥ yɔ hya

ya, rá nze_εgui h̄inx̄ti 'yengua ja ra x̄imh̄äi yø libro
xta mma nt'ot'i 'mø. Da ngut'atho.

Ja ua ra 'da'yo cohi bi gomi Oja yø ja'i
New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomi,
Tenango)

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Tenango

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Tenango [otn], Mexico

Copyright Information

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Tenango

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
dd38228d-a3b1-5d0f-91ce-4040e165ce0f